

Poština plačana pri pošti
1315 Velike Lašče

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celotno podobo Troble.

Letnik 29, številka 2, 22. marec 2023.

Izhaja sedemkrat letno; gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.615 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorna urednica: Angelca Petrič.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Jože Starič in Andrej Perhaj.

Lektoriranje: Jezični dohtarček, s. p. (razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Foto na naslovnici: freepik

Tisk: Luart, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: 01 781 03 70

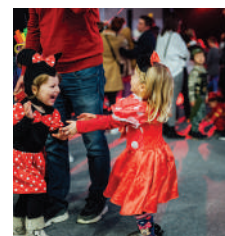
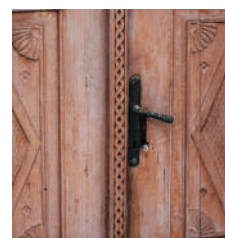
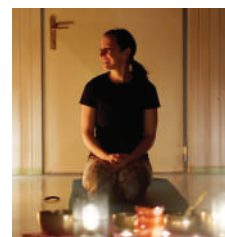
E-pošta: trobla@velike-lasce.si.

Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 17. maja 2023; prispevke je treba oddati do 3. maja 2023.

KAZALO

Uvodnik podžupana	3
Občinske strani	4
Predstavitev svetnikov OS	4
S sej občinskega sveta	6
Sofinanciranje društvene in kulturne dejavnosti	9
Intervju: Kristina Poljanšek	12
Šola in vrtec	16
Praznovanje kulturnega praznika	17
Teden pisanja z roko	19
Adl o tem in onem	24
Dediščina	25
Vrata in hišni portali	25
Iz velikolaškega okraja:	
O šternah in trompah	26
Knjižnica – Novosti na naših policah	28
Kultura	30
Potovanja v zgodovine knjige na Slovenskem	32
8. Stritarjev večer: Žiga X Gombač	34
Društva/Dogodki	35
Med v apiterapiji	35
Dod Gradež na sejmu Alpe Adria	37
Podjetniški kotiček	38
Sankanje na Raškem klanecu	40
Otroško pustovanje	47
Ustvarjalna delavnica na Turjaku	
Politika	54
Razvedrilo	58
Zahvale	59
Oglasi	62

Uvodnik podžupana

Pred veselimi decembrom je intenzivno potekala predstavitev kandidatov za župane, med katerimi sem bil tudi sam, zato bom tokrat s svojo predstavitvijo skromen, saj papir prenese vse – najbolje se vam bom predstavil z dejanji na svoji novi funkciji podžupana. Ob imenovanju naj najprej izrazim zahvalo županu Matjažu za izkazano zaupanje. Veselim se sodelovanja z občinsko upravo, svetniki, občinskimi odbori in seveda z vsemi občani.

Torej, sem Dejan Zakrajšek, star 34 let. Odraščal sem na Mali Slevici, vmes nekaj let preživel v sosednji občini in si nato z družino ustvaril dom v kraju, kjer sem odraščal.

Smo relativno majhna lokalna skupnost, zato je pomembno, da se povezujemo in sodelujemo ter dopustimo širino v razmišljanju. Naravno je, da so pogledi vpletenih v lokalni skupnosti različni. Kljub različnim pogledom si želim, da se ohranja spoštovanje drug do drugega in predvsem do občanov. V preteklosti je bilo narejeno veliko; imamo tudi nekaj bremen, a pred nami so nove priložnosti.

Večji projekti, ki jih je nova ekipa podedovala, so kanalizacija Velike Lašče – Rašica, zbirni center odpadkov v IC Ločica, kotlovnica in nova šolska kuhinja. Potrebno bo intenzivno začeti s projekti. Kanalizacija je bila omenjena že v preteklih mandatih in verjetno si sploh še ne predstavljamo, kakšni izzivi nas čakajo na tem področju. Seveda sem se lotil branja Troble iz leta 2018, kakšne so bile takrat obljube – ostala je ena zelo zaželena, in sicer da bi se priključili Upravni enoti Ribnica. Na tem področju bo potrebno napeti vse moči, da nam to uspe, saj bo to velika pridobitev za občino. Upravna enota Ribnica je bolj dostopna za Velike Lašče in poleg tega bi se skrajšal čas za pridobitev različnih dovoljenj – čas pa je zlato.

Z županom sva se pogovarjala v smeri, da bi pokrival področje šolstva in predšolske vzgoje. Veselim se sodelovanja s šolo in vrtcem. Gre za zelo pomembni ustanovi. Na prvem sestanku z ravnateljem je beseda tekla o šolski problematiki in prijetnejši temi – interaktivni zunanji šolski učilnici, kjer bi v toplejših mesecih lahko imeli pouk tudi v naravi.

Prav tako bom v tem mandatu sodeloval na področju gospodarstva, kmetijstva in turizma.

V občini imamo registriranih več kot 400 podjetij, kar pomeni, da smo ambiciozni in delavni. Podjetja je potrebno vzpodbuditi, da ostanejo v

Veliki Malinjek;
1038,9 m, najvišja
točka v Občini
Velike Lašče

naši občini, zato je potrebno s podjetniki veliko komunicirati. Poznam zgodbo, ko je neka druga občina izgubila veliko priložnost za gradnjo tovarne z več kot 200 zaposlenimi, čeprav je bil interes investitorja, da bi se gradilo v tej občini. Bolj pomembno je, da se poveča število delovnih mest, kot da se podjetniku za čim višjo ceno proda zemljišče – govorim o zemljiščih, ki so v lasti občine. Poleg nove industrijske cone imamo v občini kar nekaj neizkoriščenih objektov; treba se je pogovoriti z lastniki in iskati primerne rešitve. Kmetijstvo – zelo pomembno je in že dobro razvito v Velikih Laščah; ponovno bo na voljo kar nekaj javnih sredstev iz proračuna občine za spodbujanje kmetijstva in podeželja. Želim si, da bi stopili korak ali dva naprej glede turizma. Občina ima velik potencial v tej panogi, vendar nam nekako ne uspe doseči višjega obiska, predvsem večdnevnega. Največja težava je kapaciteta prenočišč. Te kapacitete je potrebno do konca mandata povečati. Pri tem ima veliko vlogo občinski prostorski načrt. Biser Velikih Lašč je seveda Trubarjeva domačija. Sodelovanje občine in Javnega zavoda Trubarjevi kraji je zelo pomembno.

Rebalans proračuna je potrjen, sedaj pa akcija!

Veselim se dela na teh področjih. Vem, da bo včasih težko, vem pa tudi, da bom pridobil veliko neprecenljivih izkušenj.

Tako. Moj prvi uvodni nagovor gre h koncu. Pravijo, da je prvi nagovor slab, prvi govor slab, vse, kar je prvič, da je slabo, ampak ne moreš nekaj narediti že stotič, ne da bi naredil prvič.

Za zaključek moram napisati še to. Imamo veliko sposobnih občanov in zelo ste dobrodošli, da se na tak ali drugačen način vključite v lokalno samoupravo.

Dejan Zakrajšek,
vaš podžupan

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Dejan'.

Ob nastopu mandata novega občinskega sveta, smo vse svetnike povabili, da se kratko predstavijo. V nadaljevanju objavljamo odgovore, ki smo jih prejeli.

Člani občinskega sveta, izvoljeni na lokalnih volitvah novembra 2022

- 1. Primož Petrič**
LISTA PRIMOŽA PETRIČA – ZA VSE
- 2. Martina Bavdek**
LISTA PRIMOŽA PETRIČA – ZA VSE
- 3. mag. Metoda Kolar**
LISTA 1550
- 4. Nika Petelin**
LISTA MATJAŽA HOČEVARJA – "Za naše Lašče"
- 5. Boštjan Škulj**
LISTA MATJAŽA HOČEVARJA – "Za naše Lašče"
- 6. Katarina Gačnik**
LISTA MATJAŽA HOČEVARJA – "Za naše Lašče"
- 7. dr. Tatjana Devjak**
SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA
- 8. Dejan Zakrajšek**
SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
- 9. Tina Kadenšek**
SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
- 10. Tomaž Purkart**
GIBANJE SVOBODA
- 11. dr. Lidija Kegljevič Zagorc**
GIBANJE SVOBODA
- 12. Rudolf Ruper**
NOVA SLOVENIJA – KRŠČANSKI DEMOKRATI

Martina Bavdek

Sem višja medicinska sestra, zaposlena v zdravstveni postaji Velike Lašče. V občini Velike Lašče delujem na področju zdravstva že 38 let, od tega večino let v patronažnem varstvu in zdravstveni negi na domu. Moje delo vključuje posameznika, od rojstva do zadnjega življenjskega obdobja, družino in skupnost. Sodelujem v komisiji za sprejem otrok v vrtec; več let sem v okviru preventivnega programa občine dvakrat na teden vodila telovadbo; več kot 20 let sem tudi članica štaba civilne zaščite. Kot svetnica na področju družbenih dejavnosti se bom prizadevala za zdravju prijazno občino in skrb za najbolj ranljivo populacijo.

Tina Kadenšek

Že 34 let živim na Rašci, kjer sem si ustvarila dom in družino. Končujem magisterij iz poslovnih ved; zaposlena sem v kadrovski službi na MDP. Kot članica občinskega odbora Slovenske demokratske stranke sem v občinski svet izvoljena že četrti mandat. V svojem prostem času se najraje ukvarjam z organizacijo in vodenjem dogodkov ter se trudim povezovati raške mamice z družinami, da skupaj ustvarjamo prijetno vzdušje za sobivanje na vasi. V obdobju 2022-2026 bom kot predsednica statutarno pravne komisije in kot članica odbora za finance delala v dobro vseh občanov. V tem mandatu pričakujem, da bomo z ekipami odborov, svetnikov, občinske uprave in župana ustvarili še boljše pogoje za moderno, gospodarno in prijazno občino za vse občane.

Katarina Gačnik

Sem mag. profesorica španščine in sociologije, zaposlena na Gimnaziji Jožeta Plečnika Ljubljana. Sem predsednica KUD-a Marij Kogoj Turjak. Članica Občinskega sveta sem drugi mandat. Vesela sem za to priložnost in hkrati čutim veliko odgovornost. Delujem v finančnem odboru in statutarno pravni komisiji. Zavzemala se bom za transparentnost projektov ter njihovo dejansko realizacijo, saj se mi zdi pomembno, da obljube niso le na papirju, pač pa da občani doživijo nove pridobitve v občini. Veselim se tudi novih znanj in sodelovanja z ostalimi svetniki. Svoj prosti čas pa posvečam najpomembnejšemu, svoji družini. Sem mamica dveh fantkov in skupaj radi odkrivamo lepote naše občine in Slovenije.

Dejan Zakrajšek

Star sem 34 let. Odraščal sem na Mali Slevici, kjer sem si tudi ustvaril dom in družino. Po izobrazbi sem inženir mehatronike. Zaposlen sem v podjetju Yaskawa, kjer sem vodja oddelka za proizvodni inženiring. Z veseljem sodelujem in se družim z dobronamernimi ljudmi. Ni mi težko prisluhniti in se pogovoriti z drugače mislečimi, kot tudi ne upoštevati številnih modrosti starejših in izkušenejših ljudi. Kot podžupan, svetnik, predsednik odbora za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem in član komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja se bom zavzemal za hitrejši napredek in razvoj naše občine. Doslednost, potrpežljivost in vztrajnost so lastnosti, na katere prisegam.

Primož Petrič

Sem Primož Petrič, star 52 let, z Malega Ločnika, kjer skupaj s svojo družino skrbim za kmetijo. Obenem sem ustanovitelj in lastnik podjetij v skupini Mapri, aktivno dejaven v upravnem odboru GZS za gradbeništvo, OZS za gradbeništvo in transport, v OOO Vič, Združenju asfalterjev Slovenije, KZ Velike Lašče in drugih organizacijah. Stalno se udeležujem izobraževalnih dogodkov, sejmov, povezovalnih srečanj, ker mi je znanje in povezovanje pomembno. Z ustanovitvijo liste in kandidature za svetnika sem se z velikim veseljem vključil v delo občinskega sveta. Vidim priložnosti na področjih povezovanja, razvoja in skrbi za enake možnosti občanov. Trudil se bom, da bomo skupaj delovali čimbolj učinkovito in dosegli zadane cilje.

Boštjan Škulj

Ime mi je Boštjan Škulj. Bil sem izvoljen za svetnika v občinski svet Občine Velike Lašče na listi Lista Matjaža Hočevarja. V občinskem svetu delujem predvsem na področju komunale, gospodarstva in šolstva. Sem član Odbora za komunalo in predsednik Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Svojo energijo in delo usmerjam predvsem na področje komunalnega urejanja, oskrbe z vodo ter razvoja malega gospodarstva v naši občini. Aktiven sem tudi na področju šolstva in preventive v cestnem prometu. Navsezadnje sem član Zavoda Osnovne šole Primoža Trubarja že tretji mandat in delovanje šole poznam do podrobnosti. Županu in občinski upravi pomagam pri različnih projektih, kjer je potrebna tehnična pomoč oz. iskanje tehničnih rešitev.

Dr. Lidija Kegljevič Zagorc

Stanujem v Malih Laščah. Sem diplomirana inženirka gradbeništva in doktorica znanosti s področja ekonomije. Na strokovnem in akademskem področju se ukvarjam z vodenjem in proučevanjem gradbenih investicij. Do konca leta 2022 sem bila zaposlena v podjetju DRI Upravljanje investicij d. o. o. kot vodja večjih infrastrukturnih projektov, trenutno pa sem članica uprave DARS d. d. Od leta 2020 sem tudi predavateljica na Evropski pravni fakulteti v Ljubljani in na Akademiji gradbenih investicij, ki je organizirana v okviru Gospodarske zbornice Slovenije. Aktivno sodelujem tudi v delovnih telesih Inženirske zbornice Slovenije, katere članica sem.

Nika Petelin

Sem profesorica matematike in računalništva. Zaposlena sem na Osnovni šoli Primoža Trubarja Velike Lašče, kjer poučujem matematiko. Nekaj časa sem opravljala tudi delo računalničarke. Sem mamica dveh majhnih otrok in tako ves čas vpeta v dogajanje v šoli in vrtcu. Prav zato sem imela željo postati članica odbora za družbene dejavnosti, saj sta to področji, na katerih bom lahko z ostalimi člani soustvarjala nove ideje, spremembe in napredek. Otroci in mladostniki mi od nekdaj veliko pomenijo, zato je prav, da se v naši občini dobro počutijo in imajo vse možnosti za zdrav razvoj na poti v odraslost.

Rudolf Rupar

Sem elektrotehnik, iskalec zaposlitve, pred tem samostojni podjetnik s težko gradbeno mehanizacijo. Politično aktiven kot predsednik OO NSi Velike Lašče ter predsednik NO društva Kulturni most (Švica). Sem poveljnik Gasilske zveze Velike Lašče in sodnik porotnik, veteran vojne za Slovenijo ter član strelskega društva. Opravljal sem razne funkcije v prejšnjih sestavah OS kot predsednik štirih odborov. Ukvarjam se z gojenjem rib ter damjakov in pridelavo oljčnega olja.

Seje Občinskega sveta Občine Velike Lašče

Nina Tekavec, občinska uprava

S 1. dopisne seje

Občinski svet je dne 24. januarja 2023 na 1. dopisni seji sprejel Dopolnitev letnega načrta razpolaganja s premoženjem Občine Velike Lašče za leto 2023. V letni načrt nakupa sta po novem dodani parc. št. 1137/2 k. o. Selo pri Robu in parc. št. 489/2 k. o. Osolnik. Zemljišče parc. št. 1137/2 k. o. 1714 Selo pri Robu Občina potrebuje za prestavitve baze za izvajanje zimske službe in letnega vzdrževanja cest. Trenutno ima Občina zemljišča za navedene potrebe v najemu od družbe Hoja Žaga Rob, d. o. o.

Predsedniki in predsednice odborov in komisij:

- **Odbor za družbene dejavnosti:**
dr. Tatjana Devjak
- **Odbor za komunalno, varstvo okolja in urejanje prostora:**
Rudolf Rupar
- **Odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem:**
Dejan Zakrajšek
- **Odbor za finance:**
Katarina Gačnik
- **Statutarno pravna komisija:**
Tina Kadenšek
- **Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja:**
Boštjan Škulj

S 3. redne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče se je 2. marca 2023 sestal na 3. redni seji. Na dnevnem redu je bilo 12 točk. Župan je pred začetkom uradnega dela seje predstavil novega podžupana Dejana Zakrajška, ki je na kratko povzel vizijo svojega delovanja v vlogi podžupana.

Po sprejetju zapisnika 2. redne in 1. dopisne seje so predsedniki vseh odborov in komisij predstavili kratka poročila o njihovih sejah, kjer so med drugim imenovali svoje predsednike.

V nadaljevanju je Občinski svet sprejel sklep o določitvi cene oskrbe s pitno vodo v Občini Velike Lašče za uporabnike, ki se oskrbujejo s pitno vodo iz vodovodnega sistema Velike Lašče. Od 1. 4. 2023 naprej bo cena vodarine za gospodinjstva in izvajalce nepridobitnih dejavnosti znašala 1,2657 EUR/m³ brez DDV in za gospodarstvo 1,7289 EUR/m³ brez DDV. Občina subvencionira ceno vodarine za gospodinjstva in izvajalce nepridobitnih dejavnosti v vrednosti 88.000,00 EUR letno.

Soglasno je bil sprejet Odlok o rebalansu proračuna Občine Velike Lašče za leto 2023 – I. V občinsko volilno komisijo so imenovali novega člana Matiča Krašoveca, saj je članica Urška Vesel

sporočila, da ne more biti več v komisiji, ker se to članstvo izključuje s članstvom v Nadzornem odboru. Občinski svet je imenoval tudi nove štiri predstavnike ustanovitelja sveta Javnega zavoda Trubarjevi kraji (Marko Gruden kot predstavnik Odbora za družbene dejavnosti, Tomaž Purkart kot predstavnik Odbora za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem ter članici dr. Marjana Dolšina Delač in Klara Varga). V nadaljevanju so občinski svetniki sprejeli Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o izdajanju občinskega glasila Občine Velike Lašče ter Dokument identifikacije investicijskega projekta za projekt Trubarjeva domačija – žaga, mlin, saj se Občina namerava prijaviti na Javni razpis za izbor kulturnih projektov na področju nepremične kulturne dediščine in kulturnih projektov iz programa sanacije najbolj ogroženih in najpomembnejših kulturnih spomenikov v letih 2023 in 2024, ki ga je objavilo Ministrstvo za kulturo. Sprejeti so bili še sklep o izločitvi župana iz postopka menjave zemljišč in pooblastilu podžupana ter sklepa o ukinitvi javnega dobra. Potem so nekateri občinski svetniki zastavili vprašanja oziroma podali različne pobude; na koncu je še župan podal svoje poročilo o tekočih dogodkih.

Zapisniki sej občinskega sveta in posnetki sej so objavljeni na občinski spletni strani: <https://www.velike-lasce.si/obcinske-strani/obcinski-svet/>

Vabila z gradivom so objavljena na spletni strani v katalogu informacij javnega značaja: <http://www.lex-localis.info>

Uradni list
Republike Slovenije

V Uradnem listu RS, št. 30/2023, so bili objavljeni:

- Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra,
- Sklep o izbrisu zaznambe javnega dobra,
- Sklep o razrešitvi in imenovanju predstavnikov ustanovitelja v svetu Javnega zavoda, Trubarjevi kraji,
- Sklep o razrešitvi in imenovanju člana Občinske volilne komisije Občine Velike Lašče,
- Odlok o rebalansu Proračuna Občine Velike Lašče za leto 2023 št. 1,
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o izdajanju občinskega glasila Občine Velike Lašče,
- Sklep župana Občine Velike Lašče o razrešitvi in imenovanju dveh predstavnikov zainteresirane javnosti za področje turizma in kulture v svetu zavoda Javnega zavoda za kulturo in turizem Trubarjevi kraji.

Na podlagi 18. in 19. člena Zakona o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOMK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21) in 10. člena Odloka o izdajanju občinskega glasila Občine Velike Lašče (Uradno glasilo občine Velike Lašče, št. 1/11, 30/23) Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja objavlja

Ponovni javni razpis za izbiro odgovornega urednika občinskega glasila

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- je občan Občine Velike Lašče,
- dobro pozna občino, življenje in delo v njej,
- ni predstavnik politične stranke ali liste na lokalnem nivoju,
- ima vsaj VI. stopnjo izobrazbe,
- ima najmanj 3 leta delovnih izkušenj s področja novinarstva oziroma medijev,
- izpolnjuje splošne pogoje za odgovornega urednika, opredeljene v Zakonu o medijih.

Mandatna doba izbranega odgovornega urednika je enaka mandatni dobi članov občinskega sveta, ki se izteče po lokalnih volitvah v letu 2026 oz. traja do imenovanja novega odgovornega urednika.

Kandidati naj v prijavi na razpis poleg dokazil o izpolnjevanju pogojev in navedbe referenc, zlasti s področja medijev, priložijo tudi svoje poglede na zasnovo glasila, ki naj temelji na sprejeti programski zasnovi glasila (objavljena v Uradnem glasilu Občine Velike Lašče, št.: 7/12 in na spletni strani občine: <https://obcina.velike-lasce.si/si/uradni-dokumenti> – drugi sprejeti dokumenti).

Prijave na razpis naj kandidati pošljejo do 3. aprila 2023 na naslov: Občina Velike Lašče, Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali po e-pošti na naslov obcina@velike-lasce.si s pripisom: »razpis za odgovornega urednika.«

Številka: 011-0002/2023-4

Velike Lašče, dne 13. marca 2023

Predsednik Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja
Boštjan Škulj

Na podlagi Odloka o priznanjih Občine Velike Lašče (Ur. l. RS št. 63/00, 31/32) Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja objavlja

Razpis za podelitev priznanj Občine Velike Lašče v letu 2023

Podelitev priznanja častni občan Občine Velike Lašče

Priznanje se podeljuje posamezniku za izredno pomembne trajne dosežke na ekonomskem, kulturnem, znanstvenem, razvojnem, vzgojno-izobraževalnem, športnem, naravovarstvenem in humanitarnem ali drugem področju in je s svojim delovanjem izredno prispeval k razvoju, ugledu in uveljavljanju Občine Velike Lašče.

Podelitev priznanj Občine Velike Lašče

Priznanje se podeljuje za izjemne uspehe in dosežke v zadnjem obdobju kot spodbuda za nadaljnje ustvarjalno delo na družbenoekonomskem, znanstvenem, tehničnem, kulturnem in drugih področjih ustvarjalnosti v obdobju zadnjega leta. Priznanje lahko prejmejo posamezniki, skupine občanov in pravne osebe oziroma organizacije.

Podelitev zlate plakete Občine Velike Lašče

Zlata plaketa se podeljuje za pomembne enkratne dosežke na že prej navedenih področjih in požrtvovalna ter humana dejanja v obdobju zadnjega leta.

Zlato plaketo Občine Velike Lašče lahko prejmejo posamezniki, skupine občanov in vse pravne osebe oziroma organizacije.

Predlagatelji za podelitev priznanj Občine Velike Lašče so lahko občani, politične stranke, podjetja, društva ter druge organizacije in skupnosti. Predlagatelj za podelitev priznanja sebe ne more predlagati za priznanje.

Predlog mora vsebovati:

- podatke o predlagatelju;
- vrsto predlaganega priznanja občine;
- podatke o predlaganem prejemniku priznanja;
- obrazložitev k predlogu;
- dokumente, ki potrjujejo dejstva v obrazložitvi.

O podelitvi priznanj bo odločal Občinski svet.

Priznanja bodo podeljena ob občinskem prazniku.

Rok za oddajo predlogov je 3. maj 2023 do 12. ure.

Predloge je treba poslati na naslov: Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali po e-pošti na naslov obcina@velike-lasce.si s pripisom »Razpis za podelitev priznanj v letu 2023«.

Predsednik Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja
Boštjan Škulj

Poročilo o kakovosti pitne vode na območju občine Velike Lašče za leto 2022

Vodokomunalni sistemi d. o. o.

Letno poročilo o skladnosti pitne vode predstavlja pregled rezultatov preizkušanja pitne vode za leto 2022 na oskrbovalnih območjih, kjer gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo izvajajo Vodokomunalni sistemi d. o. o.

Kvaliteto pitne vode vsak dan redno spremljamo s pomočjo računalniško-telemetrične spremljave ter avtomatike, ki nas tekoče opozarja o odstopanjih pri parametrih v postopku zajema surove vode, priprave pitne vode in distribucije pitne vode do končnega uporabnika.

Zaradi kontrole kakovosti se redno izvaja notranji nadzor nad kvaliteto pitne vode. Notranji nadzor se izvaja v sodelovanju z Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano Ljubljana, ki redno odvzema vzorce pitne vode in jih analizira

na mikrobiološke in kemijske parametre, kot to predpisuje Pravilnik o pitni vodi. Neodvisna kontrola pitne vode se izvaja tudi v okviru državnega monitoringa.

Na podlagi rezultatov preizkušanja lahko povzamemo, da je mikrobiološka kvaliteta pitne vode v vseh treh vodovodnih sistemih ustrezna. Vsi mikrobi-

ološki in fizikalno-kemični parametri so bil skladni s predpisanimi mejnimi vrednostmi iz Pravilnika o pitni vodi.

Po zagotovilih NLZOH lahko z gotovostjo trdimo, da prebivalci občine Velike Lašče uporabljamo vodo iz javnega vodovoda, ki je neoporečna in ne povzroča tveganja za zdravje ljudi.

VODNI VIR	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE		FIZIKALNO- KEMIJSKE ANALIZE	
	Število vzorcev	ustreznih	Število vzorcev	ustreznih
Velike Lašče	42	100 %	9	100 %
Selo, Dednik, Naredi	8	100 %	3	100 %
Turjak	30	100 %	8	100 %
SKUPAJ	80	100 %	20	100 %

Javno komunalno podjetje Grosuplje, d. o. o.

Na območju občine Velike Lašče se uporabnike oskrbuje tudi z vodovodnega sistema Rob-Dobropolje v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje. Letni notranji nadzor je bil izveden s strani pooblaščenega izvajalca Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17) in interne HACCP dokumentacije.

V splošnem lahko ugotovimo, da se je uporabnikom distribuirala ustrezna zdrava pitna voda.

Celotno letno poročilo za leto 2022, pripravljeno s strani pooblaščenega izvajalca notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani <http://www.jkpg.si/> pod rubriko Kakovost pitne vode.

Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva: Priporočila lastnikom objektov za hišno vodovodno omrežje (HVO) po daljši prekinitvi uporabe pitne vode (covid-19), Navodila o prekuhanju vode,

Priporočila za uporabo vode ob izdanem ukrepu prekuhanja vode, Priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in Navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

Prijava na e-OBVESTILA

S prijavo na e-OBVESTILA boste v najkrajšem možnem času obveščeni o morebitnih motnjah pri izvajanju komunalnih storitev na vašem odjemnem mestu. Obveščeni boste preko elektronske pošte in kratkega SMS sporočila. Storitve je v obeh primerih brezplačna; aktivirajte jo z izpolnjenim obrazcem na spletni strani <https://www.jkpg.si/vloge-in-obrazci/prijava-na-prejemanje-obvestil>.

VODOVODNI SISTEMI ROB-DOBROPOLJE

količina distribuirane vode (m³):
262.229 od tega 78.584
Občina Velike Lašče

MIKROBIOLOŠKE ANALIZE

št. vzorcev: **17**
% ustreznih: **100**
št. neustreznih: **0**
vzrok neustreznosti: /

FIZIKALNO-KEMIJSKE ANALIZE

št. vzorcev: **6**
% ustreznih: **100**
št. neustreznih: **0**
vzrok neustreznosti: /

Ukrep prekuhanja (dni): **0**

Legenda: EC – E. coli – pokazatelj fekalnega onesnaženja, CP – clostridium perfringens vključno s sporami je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, v pitni vodi ni dopustna/KB – koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtvi rakovi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne/SK22 – št. kolonij pri 22 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml/SK37 – št. kolonij pri 37 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml/EN – enterokoki – v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesnaženja

Javni razpis – društva za leto 2023

Občina Velike Lašče je objavila razpis za sofinanciranje projektov in programov društev in drugih izvajalcev v občini Velike Lašče v letu 2023. Predmet razpisa je sofinanciranje socialnih, zdravstvenih in humanitarnih dejavnosti ter dejavnosti, namenjenih otrokom, mladini, upokojujencem in vojnim veteranom, medobčinskemu povezovanju ter dejavnosti na področju kmetijstva, razvoja podeželja in turizma v občini Velike Lašče. Predmet sofinanciranja po tem razpisu niso programi s področja kulture in športa.

Rok za prijavo na razpis je 7. april 2023.

Razpisna dokumentacija je na voljo na Občini Velike Lašče in spletni strani: <https://obcina.velike-lasce.si>

Javni razpis – kulturne dejavnosti za leto 2023

Občina Velike Lašče je objavila razpis za sofinanciranje prireditev in programov na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti v občini Velike Lašče za leto 2023. Predmet razpisa je sofinanciranje prireditev in programov na področju kulture, ki vključujejo vse oblike ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področju knjižne, glasbene, plesne, gledališke, lutkovne, folklorne, filmske, literarne, likovne in fotografske dejavnosti.

Rok za prijavo na razpis je 7. april 2023.

Razpisna dokumentacija je na voljo na Občini Velike Lašče in spletni strani: <https://obcina.velike-lasce.si>

Tradicionalna čistilna akcija

*Čistilna akcija bo letos
na območju naše občine
potekala*

*v soboto, 1. aprila 2023,
od 8. ure naprej.*

*Vsi, ki ste pripravljeni
sodelovati pri čiščenju
razpršenih odpadkov na
javnih površinah, ob cestah,
kulturnih in sprehajalnih
poteh ter naseljih, lahko
teden dni pred čistilno akcijo
na Občini Velike Lašče v
poslovnem času prevzamete
vrečke in rokavice.*

Odpadke bomo ob zbiranju ločevali:

- **črne vreče** za zbiranje mešanih komunalnih odpadkov (plenice, sanitarni izdelki, čevlji, neuporaben tekstil ...),
- **rumene vreče** za zbiranje embalaže (plastenke, pločevinke, tetrapak, folija, vrečke PVC ...),
- **zelene vreče** za zbiranje steklene embalaže (kozarci, steklenice ...),
- **modre vreče** za zbiranje nevarnih odpadkov (baterije, akumulatorji, barve in laki, zdravila, pesticidi).

Vreče z odpadki se po posameznih barvah ločeno zbirajo na mestih ekoloških otokov po naseljih ter pri gasilnih domovih po občini. Ločeno zbrane odpadke lahko pripeljete tudi v zbirni center na Turjaku. Po koncu čistilne akcije bo ob 12. uri z navedenih lokacij organiziran odvoz zbranih odpadkov čistilne akcije. Zaradi lažje organizacije odvoza vas prosimo, da točne lokacije v soboto, najkasneje do 12. ure, sporočite na številko Režijskega obrata 041-332-357.

Vabljeni, da se nam pridružite v čim večjem številu, da očistimo naše okolje in naredimo korak za ohranitev narave prihodnjim generacijam.

Občinski svet je kot posvetovalna telesa občinskega sveta, občinske uprave in župana že leta 2000 z odlokom ustanovil krajevne odbore in v letu 2011 z novim odlokom spremenil število krajevnih odborov in njihova območja. Člane posameznih krajevnih odborov izvolijo občani na zborih občanov, ki jih v skladu s statutom občine skliče župan za območje posameznega odbora. Župan je dolžan sklicati zbere občanov v roku enega leta od svoje izvolitve.

Vabimo vas, da se udeležite zborov občanov po posameznih krajevnih odborih. Zbori občanov se bodo dogajali ob 19.30 uri po naslednjem urniku:

- **Velike Lašče, petek, 24. 3. 2023**
– Sejna soba Levstikovega doma, Velike Lašče,
- **Male Lašče, torek, 28. 3. 2023**
– Sejna soba Levstikovega doma, Velike Lašče
- **Dvorska vas – Mala Slevica, četrtek, 30. 3. 2023**
– Gasilni dom v Dvorski vasi,
- **Turjak, ponedeljek, 3. 4. 2023**
– Dom krajanov na Turjaku,
- **Rob, torek, 11. 4. 2023**
– Dom krajanov v Robu,
- **Karlovica, petek, 14. 4. 2023**
– Gasilni dom na Karlovinci,
- **Retje, torek, 18. 4. 2023**
– Gasilni dom v Retjah,
- **Kokave, petek, 21. 4. 2023**
– galerija na Trubarjevi domačiji na Rašici (nad lokalom),
- **Rašica, torek, 25. 4. 2023**
– galerija na Trubarjevi domačiji na Rašici (nad lokalom),
- **Rute, petek, 28. 4. 2023**
– nekdanja podružnična šola Mohorje.

Vsa gospodinjstva boste prejela vabila na zbere občanov tudi po pošti. Vabljeni, da se zborov občanov po posameznih krajevnih odborih udeležite v čim večjem številu in na njih s svojimi pobudami, problemi, željami itd. tudi aktivno sodelujete.

Alojzija Rupar *praznovala*

101. rojstni dan

Alojzija Rupar iz Purkač je februarja letos doživela 101. rojstni dan. Ob tej priložnosti jo je na Gradežu, kjer že nekaj let živi pri hčerki Anici, obiskal župan Matjaž Hočevar in ji zaželel vse najboljše. Gospa Alojzija je bila obiska in voščila res vesela. Še vedno rada bere in je tudi redna bralka Troble. Rada pa tudi kaj pove o letih življenja na kmetiji na Purkačah, kjer je bilo potrebno pridno delati, da so si vso hrano in pijačo pridelali doma.

Gospo Alojziji ob častitljivem jubileju voščimo zdravja in še na mnoga leta!

Obvestilo komisije za oddajo v najem lokala v Domu krajanov Turjak

Komisija

Po zaprtju lokala »Pizzeria Rozika« v Domu krajanov Turjak smo na Občino prejeli nekaj vprašanj, zato v nadaljevanju podajamo celovito informacijo v zvezi s ponovno oddajo lokala v najem.

Lokal je bil leta 2012 oddan v najem družbi Skarpa d. o. o. za obdobje pet let z možnostjo podaljšanja za največ pet let. Po preteku najemnega obdobja je bila najemna pogodba skladno z razpisnimi pogoji podaljšana še za pet let, t. j. do 14. 11. 2022. Glede na to, da ponovno podaljšanje pogodbe ni bilo možno, smo najemnika pred iztekom pogodbe obvestili o poteku najema in sočasno pričeli s pripravo novega razpisa.

Prvi razpis je potekal od 4. 8. 2022 do 14. 9. 2022. Nanj sta prispeli dve ponudbi, vendar je občina ustavila postopek. Na razpis, ki je potekal od 28. 11. 2022 do 4. 1. 2023, je prispela ena ponudba, vendar je komisija ugotovila, da ponudnik ne izpolnjuje vseh pogojev razpisa in da nima referenc s področja priprave hrane v gostinskem lokalu. Poleg navedenega je komisija prišla tudi

do ugotovitve, da je lesen prizidek k lokalu (včasih nadstrešek) zgrajen brez ustreznih dovoljenj – »na črno«, zato nima potrebnih dovoljenj in ga občina ne more dati v najem. Obenem se je izkazalo, da ima občina z bivšim najemnikom še nekaj odprtih vprašanj, zaradi katerih je oddaja v nov najem otežena,

kar je tudi razlog, da na razpis nismo prejeli več ponudb.

Z željo po čim prejšnji oddaji lokala v najem smo zato takoj pristopili k reševanju odprtih zadev in predvsem k pripravi nove razpisne dokumentacije. V letošnjem letu smo tako izvedli poravnavo z bivšim najemnikom glede neplačane najemnine; v teku je priprava nove razpisne dokumentacije, v kateri bomo pogoje razpisa in najemno pogodbo bistveno spremenili.

Komisija si prizadeva, da bi rešila odprte težave in pripravo novega razpisa izvedla v čim krajšem času.

Ljubljanska urbana regija tudi prihodnja štiri leta učinkovito povezana za uresničevanje trajnostnega razvoja regije

V Mestni hiši je potekala konstitutivna seja Sveta Ljubljanske urbane regije (Svet LUR), organa odločanja na ravni Osrednjeslovenske razvojne regije, ki ga sestavljajo dve županiji in 23 županov. Po lokalnih volitvah v letu 2022 je regija dobila devet novih županov in eno županjo, in sicer v občinah Borovnica, Dobrepolje, Dobrova Polhov Gradec, Domžale, Ig, Komenda, Mengeš, Škofljica, Šmartno pri Litiji in Velike Lašče.

Člani Sveta LUR so za predsednika Sveta LUR tudi v tem mandatu soglasno potrdili župana Mestne občine Ljubljana Zorana Jankovića, za namestnika predsednika pa je bil imenovan župan Občine Medvode Nejc Smole.

intervju: Kristina Poljanšek,
Armonia, terapevtske storitve
in masaže Žiri, Turjak

Gibanje s pravilnim dihanjem je nekaj za telo, um in duha

Dragica Heric | foto: Aleksander Petric, osebni arhiv

V tempu, ki ga živimo danes, je vedno bolj dobrodošla telovadba, pri kateri ni v ospredju le telo, temveč tudi duša. Pri tem je zelo pomembno pravilno dihanje, ki ni le najpomembnejša telesna funkcija, pač pa temelj trdnega zdravja. Sprostitev s Kristino je učenje pravilnega dihanja s sproščujočimi gibi in ob zvokih valov ter še veliko več – to je uravnovešanje uma in telesa. V istem prostoru z njo je čutiti pozitivno, pomirjajočo energijo in sproščenost, ki jo daje na Nirvani oziroma pri manualnih terapijah, ki jih izvaja.

Kristina, od kod prihajaš?

Prihajam iz Žirov – Žiri so majhno mesto, ki leži v kotlini, obdano s hribi. Po osnovni šoli sem živela ali se vozila v Ljubljano. Mesto mi ni bilo všeč in vrnila sem se nazaj k naravi, v Strletje, kjer sem pognala korenine.

Gnezdece in družinico sta si s partnerjem ustvarila v Strletjih. Zakaj si tudi svojo poslovno pot začela tukaj. Ne bi bilo lažje začeti v Ljubljani?

Iz mesta sem "pobegnila" z razlogom. Leta sem živela v Ljubljani in se nato še leta vozila v Ljubljano v službo in moram priznati, da sem na koncu že bila močno odločena, da se ne bom vrnila nazaj v mesto.

Preveč izgubljene energije in časa.

Že od začetka je bila moja želja ponuditi vadbo in ostale storitve v lokalni okolici. Seveda je bil marsikdo skeptičen, ali je to dobra ideja oziroma je lokalni trg primeren in zadosten za Nirvano. Tudi meni so se porajali dvomi, saj sem vedela, da v majhnem mestu še zdaleč ni toliko ljudi, še manj pa toliko prehodnih ljudi, kot jih je v Ljubljani. Pa vendar je bilo to tisto, kar sem si želela: manjše, intimne skupine, kjer se lahko povezujemo. Podoben namen je pri terapijah. Vem, da ljudje vsepovsod potrebujejo terapije, ne samo v Ljubljani, tako da sem nekako zaupala v to, da me najdejo tisti, ki me potrebujejo.

Pred leti je bil v Robu na plakatem mestu majhen plakat Nirvana sprostitev s Kristino. Danes imaš v Robu dvakrat na teden Nirvano, v Turjaku pa tudi svojo pisarnico in delovni prostor. Kakšne vrste telovadba oziroma gibanje je Nirvana?

Nirvana je vodena vadba, popolna kombinacija joge/pilatesa s poudarkom na dihanju ob sproščujoči glasbi s thetavawe tehnologijo in aromaterapijo. Poudarek je na tem, da se naučimo pravilno dihati, da umirimo svojo glavo, sprostimo svoje telo in da doživimo "stanje Nirvane". Je veliko več kot samo vadba. V tem norem tempu življenja te nauči, kako se upočasniti, ustaviti in absorbirati trenutek. Vadba poskrbi za celotno

telo, navznoter in navzven. Z dihanjem poskrbimo, da naše celice dobijo več kisika – tako se hitreje obnavljajo. Izločamo toksine iz telesa in si ojačamo imunski sistem. Vaje so sestavljene tako, da jih zmore vsak, po svojih zmožnostih, seveda. Gibi so preprosti in temeljijo na spiralnem raztezanju – tako varno raztezamo mišice, da ne pride do poškodb.

Kdaj si se prvič srečala z Nirvano?

Z Nirvano sem se srečala približno pred štirimi leti. Ironično, nikoli nisem bila ljubiteljica vodene vadbe, ampak ko sem šla prvič na Nirvano, sem se zaljubila. Prav ta kombinacija vsega me je prevzela. To, da je to delno slovenski proizvod, pa vendar je v svetovnem merilu veliko bolj poznana kot pri nas, me je še bolj navdušilo, da sem se podala na to pot, da čim več ljudi spozna Nirvano in da se predvsem naučijo pomembnosti dihanja za življenje in za krepitev imunskega sistema.

Kako si pridobila licenco/certifikat za učitelja vadbe Nirvane?

Kmalu zatem, ko sem se odločila, da je to nekaj, kar želim za svoje zdravje, svoje boljše počutje in za svoje boljše življenje, sem se odločila tudi, da želim to znanje predajati naprej. Tako sem se prijavila za inštruktorico Nirvane, kjer sem se naučila o znanosti, ki podpira Nirvano, osnove dihanja, o konstrukciji in mišicah telesa, povezovanje vaj in vadbe ter predajanje vsega tega naprej. Teoretično gradivo in znanje sem pridobila preko spleta, praktično pa na izobraževanju v živo in z videoposnetki, ki so vedno na voljo za izvajanje vaj.

Pravilno dihanje je pomembno za krepitev imunskega sistema

Je potrebna posebna gibčnost? Si bila od nekdaj bolj športna oziroma si se že prej ukvarjala s kakšno športno disciplino?

Če smo že v osnovi gibčni, lažje izvajamo različne vaje. Gibčnost pridobimo predvsem z redno vadbo. Vadba poteka tako, da se z vajami raztezamo. Ob redni vadbi hitro opazimo razliko v naši gibljivosti. Pri vseh vadbah je zelo pomembno, da vedno poslušamo svoje telo, se raztezamo le do zmogljivosti svojega telesa, kar je pri vsakem posamezniku različno. Pri vadbi sem vedno upoštevala in poslušala svoje telo.

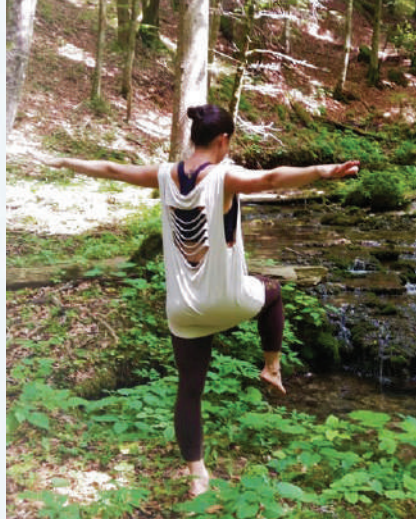
Ne, s športom se nisem nikoli ukvarjala. Lahko bi rekla, da sem bila celo antišportnica. V obdobju odraščanja mi je bil šport nujno zlo. Največja ironija pa je, da nikoli nisem marala vodenih vadb.

Kako pripravljáš koreografije Nirvane?

Koreografije Nirvane sestavim vsak mesec sproti. Sestavim jo glede na potrebe skupine, na aktualnost vaj in trenutnega razpoloženja. Vaje se delijo glede na dihanje, torej imamo dihanje 4/4, 4/8 in 4/12. To pomeni štiri sekunde vdih in štiri sekunde izdih. Enako velja za 4/8 in 4/12. Same vaje temeljijo na raztezanju, krepitvi mišičnega tonusa in seveda na dihanju. Vsak mesec vaje zamenjam; rotirajo in se čez nekaj mesecev spet vrnejo nazaj, tako da nam nikoli ni dolgčas.

Ob sproščujočih gibih je pomembno pravilno dihanje. Kaj pomeni pravilno dihanje?

Znanost je dokazala, da več kot 80 % ljudi diha prehitro in preplitko. Ker smo v konstantnem stresu, hitenju, je telo v krču in ko je telo v krču, dihamo neefektivno. Ko dihamo prehitro in preplitko, je to eden izmed temeljnih vzrokov današnjih bolezni, kot so bolezni srca in ožilja, depresija, anksioznost in podobno. Zadostna oksigenacija v krvi je zelo pomembna za naše preživetje. Nirvana nauči zavestnega dihanja, dihanja s trebušno prepono. Trebušna prepona je glavna mišica, ki je odgovorna za dihanje. Ko dihamo s trebušno prepono, potegnemo zrak v spodnji del pljuč, kjer je lociranih veliko več žil kot v zgornjem delu pljuč, ki so bistvene za izmenjavo kisika.

Pravilno dihanje, preprosti gibi in sproščujoča glasba so Nirvana. Del glasbe so tudi binauralni zvoki?

Vsako uho neodvisno zaznava zvoke, ki povzročajo različne učinke v različnih delih možganov. Theta valovi, ki so tudi del binauralnih zvokov in so vkomponirani v glasbo, tako posledično med vadbo učinkujejo na naše telo, zato smo po vadbi sproščeni, brez stresa in predvsem s prazno in umirjeno glavo.

Ali vse to pravilno gibanje, dihanje in glasba rešijo ali lajšajo neko težavo ali pa si z Nirvano enostavno – kot pravimo – napolnimo baterije za nov dan?

Seveda, vsakič znova, zato vedno komaj čakamo na Nirvano. Ob rednem izvajanju vadbe ter pravilnem dihanju punce iz skupine poročajo o zmanjšanju bolečin, večji gibljivosti in zmogljivosti in predvsem predihianosti ter posledično boljšemu počutju.

Zaradi načina življenja smo danes pod nenehnim stresom; zaradi premalo gibanja in preveč sedenja imamo kronične bolečine, kot so bolečina v vratu, križu ... Če prav razumem, samo gibanje najbrž ni dovolj?

V osnovi je priporočljivo vsakodnevno gibanje v naravi, če je to možno. Temu lahko dodamo raztezne in rotacijske vaje. Bistveno je to, da se del telesa, ki je zakrčen, trd in boleč, prekrvavi. In ko je ta del telesa prekravljen, tudi naša cirkulacija in limfa bolje tečeta in posledično limfa čisti telo odpadnih snovi, ki se običajno naberejo tam, kjer začutimo bolečino oziroma zategnjenost. Seveda pa tedaj, kadar je bolečina prevelika, priporočam masažo oziroma terapijo za razbremenitev.

V življenju je pomembno vzpostaviti notranje ravnovesje

Izvajáš različne terapije in masaže tako za odrasle kot dojenčke oziroma otroke. Kaj je Bownova terapija?

Bownova terapija je nežna manualna terapija za dojenčke in odrasle, kjer s posebnimi gibi stimuliramo vezivno tkivo, preko katerega pošljemo dražljaj – torej informacijo po živcu v hrbtnjačo in od tam v možgane, ki nato vrnejo informacijo nazaj v telo in sprožijo samozdravljenje telesa. Učinkovita je pri otroških težavah, kot so kolike, poškodbe mehkih tkiv, urinska inkontinenca, mišično-skeletne težave in še mnogo več. Pri odraslih terapija pomaga pri težavah, kot so skeletno-mišične težave, okrevanje po poškodbah in operacijah, težavah z vratom in hrbtom, išiasu, skoliozi, gripi, glavobolu, migrenah, utrujenosti in nespečnosti, neplodnosti oziroma težavah z zanositvijo, hormonskem neravnovesju, menstrualnih težavah. Pomagajo tudi pri vnetju mehurja, karpalnem sindromu, limfnem zastojju, temporomandibularni (TMS) disfunkciji, zamrznjeni rami, teniškem komolcu, prebavnih, želodčnih in ledvičnih težavah, čustvenem stresu in mogoče še pri čem.

Vsaka masaža človeku in njegovemu telesu prija. Kakšna je masaža z ventuzami?

Prisegam na neinvazivne masaže in masaža s silikonskimi ventuzami je ena izmed njih. Nežna, toda učinkovita – več, kot pričakujemo. Ventuze ustvarijo vakuum, s katerim nežno drsimo po koži. Prav posebno učinkovita je pri bolečinah v hrbtu; pozdravila sem že tudi išias. Vakuum raztegne in sprosti zategnjene mišice, poveča cirkulacijo in zagotovi več hranilnih snovi in kisika, ki se dovajajo v celice, zato je to edinstvena masaža po športnih aktivnostih, pri poškodbah in pri mišicah, ki so otrdele zaradi stresa in napetosti. Poleg tega masaža pospeši limfni pretok in prekrvavitev, izločanje toksinov iz telesa. Spodbuja delovanje prebave, odpravlja celulit in odvečne maščobe, pospeši regeneracijo tkiv in celic ter spodbuja pretočnost meridianov.

Kaj je Access Bars terapija? Čemu je namenjena in kako se izvaja?

Access Bars terapija je terapija, ki se izvaja s točkami na glavi, s katerimi omogočimo možganom, da preidejo v theta stanje, ki je stanje globoke relaksacije, ki aktivira samozdravljenje telesa in odpira prostor zavedanja v našem življenju. Namenjena je odpravljanju strahov, depresije, anksioznosti, nespečnosti, paničnih napadov in praktično kakršnih koli blokad podzavestnega izvora. Deluje na podzavest. Kot vemo, je aktivni zavestni del možganov majhen, medtem ko je podzavestni del veliko večji. Vse svoje občutke, misli in strahove hranimo v podzavestnem delu. Ko s terapijami vse to "resetiramo", smo zmožni transformacije v življenju. Zmožni smo preiti v boljši del sebe. Kadar so travme in problemi (pre)veliki poleg Access Bars terapije vključim še obravnavo z drugimi orodji in tehnikami, kot so mišično testiranje, tapkanje, Bachove esence ipd. – odvisno od potreb in situacije posamezne osebe.

Nudiš še kakšne druge manualne terapije oziroma masaže (poleg že omenjenih)?

Seveda, tukaj opisane storitve so samo del tega, kar izvajam oziroma jih izvajam najbolj pogosto.

Izvajam tudi klasično masažo in masažo z vročimi kamni. Poleg tega izvajam tudi kar nekaj Access Consciousness terapij telesnih procesov – za obnavljanje in ojačenje imunskega sistema, odpravljanje alergij oziroma pomoč pri alergijah, kot so izpuščaji, ki so kot posledica stresa oziroma či-

ščenja telesa, za limfo in žleze, kjer je velikokrat problem pretočnost limfe in blokada ter posledično zatekanje (nog, rok). Zadnje omenjene so energijske terapije, torej v telesu aktiviram energije, ki sprožijo oziroma vzpodbudijo proces samozdravljenja. Marsikdo je kdaj skeptičen pri energijskih terapijah – kako to sploh deluje, ali sploh deluje –, ampak jaz vedno pravim – če ne poizkusiš, ne veš. Konec koncev, tudi ko se urežemo, se telo pozdravi samo, kajne?

V glavnem ti pomagaš z delavnicami in terapijami drugim. Kako pa sebi uravnavaš svoj um in telo? Kako odpraviš bolečino ali stres, če ga doživiš?

Prav bolečina in stres sta me pripeljala do tega, kjer sem danes. Pred leti sem imela nenehne bolečine v hrbtu, zategnjenost v vratu in križu in moram reči, da sem danes, deset let kasneje, v veliko boljšem stanju in tudi moje počutje je veliko boljše. Ravno Nirvana je tista, ki me vedno znova reši in mi pomaga, ko imam kakšne fizične bolečine ali celo psihični stres. Ko se ustavim, prediham in se osredotočim nase, se

zgodí, da se moje telo in um resetirata. Sicer pa name antistresno deluje tudi vrtnarjenje, ustvarjanje na katerem koli področju, predvsem pa – kot pravimo – prizemljevanje in povezovanje z naravo. Res pa je, da kdaj tudi terapevt potrebuje terapevta.

Se ti zdi, da smo še zlasti v teh kriznih časih bolj pripravljeni narediti nekaj za svoje zdravje, ko smo zdravi?

Zdi se mi, da so mogoče prav ti krizni časi prebudili določen del ljudi, da so prišli do zavedanja, kako pomembno je poskrbeti zase, za svoje psihično in fizično stanje in kako pomembno je sebe postaviti na prvo mesto, poiskati svoje notranje ravnovesje, mir in zadovoljstvo. Velikokrat je kdo presenečen, kakšen vpliv ima lahko moč odločitve in dopuščanja.

Želiš svoje znanje, vedenje še s čim nadgraditi?

Zagotovo se bom v prihodnosti še nadgrajevala in izobraževala, a se popolnoma prepuščam toku, kaj mi bo prekrižalo pot. Zadnja leta predvsem sledim svojim občutkom in ni mi žal.

Vrtec Sončni žarek

Dan odprtih vrat

**Dragi starši in otroci,
vabimo vas na Dan odprtih
vrat vrtca Sončni žarek v
torek, 28. 3. 2023,
od 9. do 11. ure.**

Prijazno povabljeni v naš vrtec v Velikih Laščah, v enoto na Karlovici in v enoto vrtca na Turjaku.

Ob obisku vrtca si boste lahko ogledali prostore in izvedeli več o programu in dogajanju v vrtcu. Z veseljem vam bomo odgovorili na vsa vprašanja, ki se vam morda porajajo ob vpisu otroka v vrtec.

Pričakujemo vas, strokovne delavke in otroci vrtca Sončni žarek

Vrtec na smučeh

vzgojiteljica Nataša Jezernik, vrtec Sončni žarek

Letošnja zima res ni skoparila s snegom, zato smo na pobočju Trešnice na začetku februarja lahko izvedli petdnevni smučarski tečaj. Udeležilo se ga je 34 predšolskih otrok iz skupin Račke, Ribice, Mavrica in Srnice. Tečaj je potekal pod okriljem učitelja smučanja Uroša Cente iz Smučarske šole SD Novinar. Pridružila pa se mu je tudi učiteljica smučanja Nina Levstek. Da so bili otroci ustrezno in pravočasno pripravljeni, smo poskrbele delavke vrtca.

Že prvi dan nas je pozdravilo toplo sonce in naši nadobudni smučarji so obuli smučarske čevlje ter zapeli smuči. Nekateri so na smučke stopili prvič, z nekaj zadržanosti, a z veliko navdušenja. Ob pozitivni energiji učiteljev in zanimivih aktivnostih so otroci začeli drseti po snegu in uživati v igri in radostih na bregu. Vsak dan so uro in pol aktivno sodelovali na smučeh in osvajali smučarske veščine. Strah in negotovost je sčasoma izginjala in v enem samem tednu

so otroci imeli dovolj spretnosti, da so se spustili po bregu. Bili so zadovoljni – kar kipeli so od ponosa. Tudi strokovne delavke, ki smo spremljale otroke, smo bile navdušene nad znanjem, ki so ga osvojili v tako kratkem času. Pridobili so pomembno mero samozaupanja v svoje sposobnosti in samozavest.

Zadnji dan tečaja se je na hribu zbralo veliko malih in večjih navijačev vrtca in vsi skupaj smo na zaključni vožnji zavzeto spodbujali naše smučarje. Manjkali pa niso zvoki harmonike, na katero nam je veselo zaigral Luka Marolt.

Ob tej priložnosti še enkrat pohvale vsem tečajnikom ter srčna zahvala učiteljema Urošu in Nini za vse izvedene aktivnosti na snegu

Prešernov dan na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče

Iztok Merljak, 9. b | foto: Renata Gradišar

Tik pred zimskimi počitnicami, 3. februarja, smo na centralni OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče obeležili slovenski kulturni praznik s pestrim programom recitacij, instrumentalnih in plesnih nastopov, pesmi in deklamacij. Po koncu prireditve sem se spominjal vrste let, kako so in nas še zmeraj učitelji spominjajo, da je na ta dan umrl naš največji pesnik. Toda ali se tega res zavedamo? Da je bil največji?

Kaj nam sploh pomeni 8. februar? Ali ga posvetimo kulturi ali pa je to za

nas samo še en dela prost dan? Ko sem o tem povprašal nekaj svojih sošolk in sošolcev, so povedali, da ga vidijo samo kot pouka prost dan, dan prej pa so običajno v pričakovanju lepe proslave. Zdi se mi, da veliko mladih ne vidi Prešerna v pravi luči, se ne zaveda, kaj je naredil za nas. Zapustil nam je bogato dediščino. V njegovi poeziji lahko beremo, kako je negoval jezik. Velikim narodom je pokazal, da je tudi v našem jeziku mogoče spesniti zapletene verzje. Verjel je, da slovenščina ni samo za

kmete, ampak za vse Slovence.

Zato se spomnimo, kaj je za nas naredil, in ne uporabljajmo angleščine. Govorimo slovensko! Ne imejmo našega maternega jezika za samoumevnega.

Proslava ob kulturnem prazniku

Petra Marolt

Učenci PŠ Turjak ter otroci iz skupine Mavrica smo skupaj s člani KUD-a Marij Kogoj počastili pomemben kulturni in državni praznik Prešernov dan. Zbrali smo se v telovadnici PŠ Turjak in z deklamacijami, plesom, dramsko igro in pesmijo obogatili predpraznični čas. Kultura je del naše identitete in prav je, da jo negujemo in razvijamo. Kulturni program so obogatili tudi mladi glasbeniki pod mentorstvom Blaža Podobnika, ki se učijo igranja instrumentov v glasbeni hiši Čonce.

Na koncu proslave so člani KUD Marij Kogoj mlade nastopajoče nagradili s pico in sokom.

Otroški parlament

Mentorica otroškega parlamenta, Renata Lesar Hrzič

V okviru otroškega parlamenta na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče je bila organizirana debatna delavnica: Projekt Zelena kohezija

Zavod ZiP (<https://zainproti.si/>) je ponudil brezplačno delavnico o debatiranju za učence naše šole. Pogovarjali so se o delovanju občine, sredstvih, ki jih nudi Evropska unija preko projekta Zelena kohezija, in usvajali osnove dobre debate in nastopanja. Delavnica je potekala 18. 1. 2023; udeležilo se je 12 učencev 8. in 9. razreda. Pet šolskih ur je udeležencem minilo, kot bi mignil, saj jo je izvajal g. Ivan Koruza, ki je učence navdušil s humorjem in strokovnostjo ter jim na poljuden in zanimiv način približal teme delavnice.

G. Koruzi se za izvedeno delavnico najlepše zahvaljujem.

Nekaj učencev je zapisalo svoje vtise:

»Debatni dan na šoli se mi je zdel zelo zanimiv. Animator je bil zelo zabaven in nam na 'domač' način razložil o evropskem skladu, o tem, kako se moramo pripraviti na govor, če hočemo, da nas ljudje poslušajo, o tem, kako mora biti zgrajen govorni nastop, in nam predstavil, kako mora delovati občina, če želi na novo zgraditi stavbo itd. Še posebej zabavna se mi je zdela igrice, pri kateri smo si izbrali like ter se potem zgovarjali, da nas ne bi vrgli iz balona. Ves program je bil super. Glede na to, da je trajal 5 šolskih ur, se mi je zdelo, da je zelo hitro minilo. Zelo lepa izkušnja.«

Ajda Špehar, 8. a

»Bilo mi je zelo všeč; spoznala sem, kako poteka dogovarjanje o večjih načrtih ... Gospod Koruza je bil do nas zelo prijazen.«

Patricija Šurk, 8. a

»Meni se je zdelo zanimivo. Znal nas je tudi nasmejati. Imel sem se zelo lepo.«

Jan Kraševc, 9. c

»Meni je bila debaterska delavnica zelo všeč zlasti na koncu, ko smo se v vlogi debaterja preizkusili sami. Tudi g. Ivan Koruza nam je lepo predstavil spretnosti debatiranja. Bilo je zelo zanimivo; naučil sem se nekaj novega. :)«

Matic Purkart 8. a

»Iskreno mislim, da je bila delavnica zelo poučna, zanimiva in kreativno izpeljana. Od nje sem seveda odnesla veliko novega in uporabnega znanja, ki verjamem, da mi bo koristilo tudi v prihodnosti. Zelo mi je bil všeč način poučevanja gospoda Ivana Koruze. Zelo praktično je bilo, da je ključne besede in vse pomembne stvari zapisal na tablo in uporabljal mladostnikom bližje besede. Razlage je tudi poenostavil, da smo jih lažje razumeli in si s tem tudi več stvari zapomnili. Med govorjenjem je povedal tudi kaj smešnega, da je privabil našo pozornost, zato nam je bilo zelo zabavno sodelovati v tej delavnici. Zelo zabavne so bile tudi igre, kjer smo si sami izmislili argumente. Pri igri smo vsi sodelovali, se zabavali in učili. Celotna izkušnja je bila odlična!«

Tia Zucca, 8. a

»Delavnica v sredo mi je bila zelo všeč. Veliko novega sem se naučil in pridobil nekaj izkušenj. Všeč mi je bilo to, da je naš predavatelj podal resnične primere.«

Iztok Merljak, 9. b

»Predavanje je bilo zanimivo in hkrati zelo poučno. Všeč mi je bilo, da je bilo vzdušje sproščeno in da naš mentor Ivan Koruza ni bil preveč strog. Imeli smo se zelo lepo in se veliko novega naučili. Bilo je zabavno in z veseljem bi še enkrat ponovila to izkušnjo.«

Zoja Somrak, 9. c

Ivan Koruza

vir: <https://zainproti.si/ekipa/>, pridobljeno 7. 3. 2023

»Zame je bila delavnica super izkušnja, saj sem se naučila veliko uporabnih stvari, ki mi bodo prišle prav tudi v vsakdanjem življenju. Do sedaj nisem vedela, da obstaja tudi kohezijska politika in to, da nam jo je predavatelj predstavil, je bilo super, saj mi to lahko pride zelo prav. Hvaležna sem vam in predavatelju Ivanu Koruzi za to izkušnjo in veselilo bi me sodelovati še pri kakšni podobni delavnici.«

Sara Sarhatlić, 9. b

»Moje mnenje o dnevu ki smo ga namenili debatiranju, je, da smo izvedeli veliko informacij, ki jih še nismo poznali, ter da je bil naš voditelj zelo profesionalen in je vedel, s kakšnim pristopom nas mora ogovoriti, da ga bomo poslušali. Dan je bil zelo zanimiv.«

Tia Grebenc, 9. b

»Meni je bilo na delavnici z vodstvom Ivana Koruze zelo zanimivo, saj je razlagal »po domače« in poleg tega je razlagal na življenjskih primerih ter pri tem uporabil še razne vice.«

Zoja Ilc, 9. c

»Predavanje mi je bilo zelo všeč, saj je bila debata predstavljena na zelo zanimiv in zabaven način. Naučila sem se tudi veliko novih stvari, ki mi bodo pomagale dobiti boljšo oceno pri govornem nastopu in boljšem javnem nastopanju.«

Kiara Debeljak, 9. c

Mislím tiho, pišem počasi

Koordinatorka projekta na šoli Magda Grajš | foto: Renata Gradišar

V času med 23. in 27. januarjem 2023 je potekal že 8. nacionalni projekt Teden pisanja z roko. Nosilna tema Tedna pisanja z roko je bila Mislím tiho, pišem počasi, s katero smo želeli v ospredje postaviti počasnost pisanja in tudi dejstvo, da naš rokopis odraža naša notranja stanja.

Tema je ponujala številne možnosti, saj smo želeli z njo spodbuditi tudi ustvarjalnost in inovativnost pri učencih.

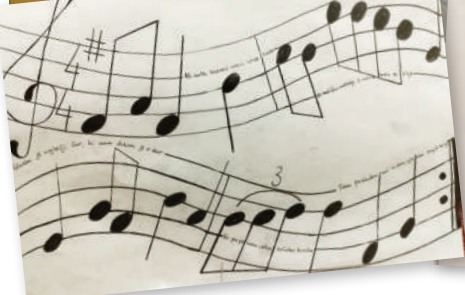
Tako smo se v okviru posameznih razredov odločili za različne naloge.

Petošolci so skozi štorljine oči opazovali in opisali prekmursko pokrajino; šestošolci so za kratek čas postali snežinke in poplesavali v vetru nad Slovenijo. V sedmem razredu so ustvarjali na temo stalnih besednih zvez; devetošolci so bili kreativni in oblikovali likovne pesmi na poljubno temo.

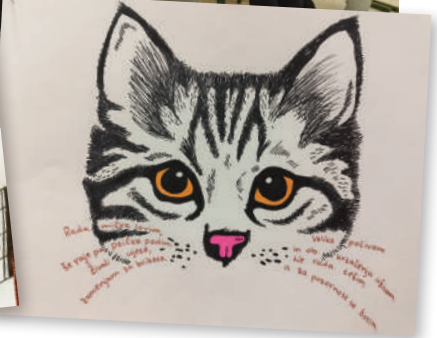
Ob vseh dejavnostih so dokazali, da v tišini in zbranosti nastajajo odlični izdelki, zato smo pripravili tudi razstavo le-teh.

Ker nam ta dejavnost, ki traja cel teden, ponuja priložnost, da se zamislimo nad neprestano naglico, da se spomnimo, da so nekoč zapisi nastajali pretežno s pisanjem na roko, se z veseljem pridružujemo več kot 300 šolam in več kot 58.000 udeležencem po vsej Sloveniji.

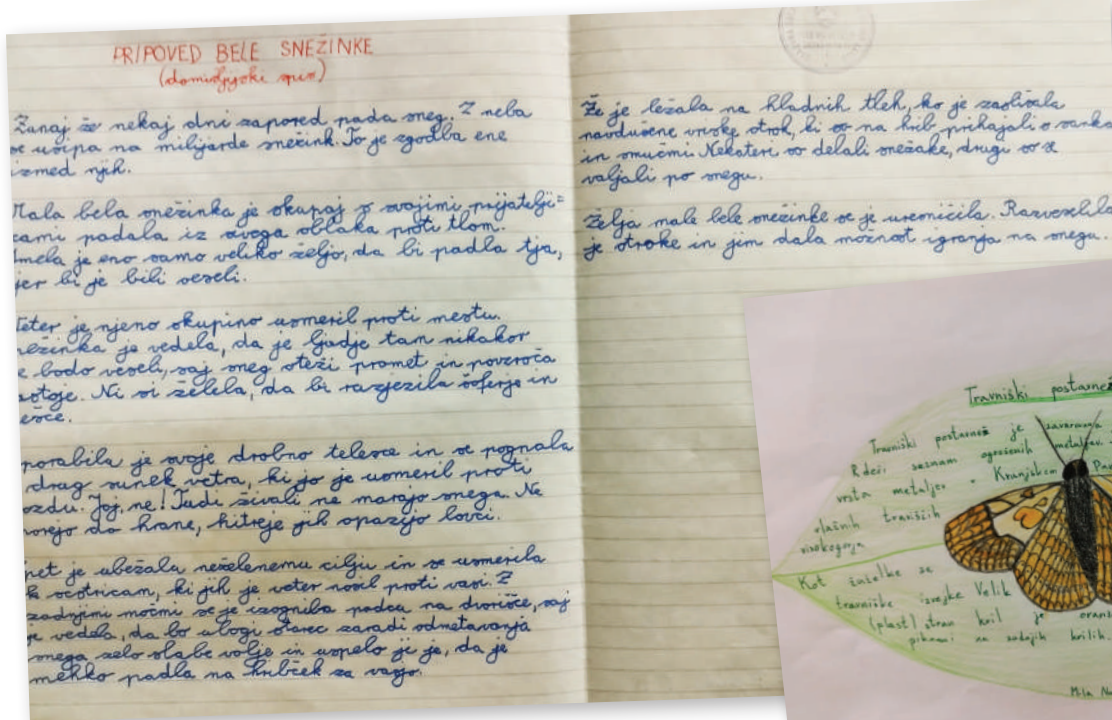
Utrinke si lahko ogledate na fotografijah, malce za pokušino pa tudi preberete.

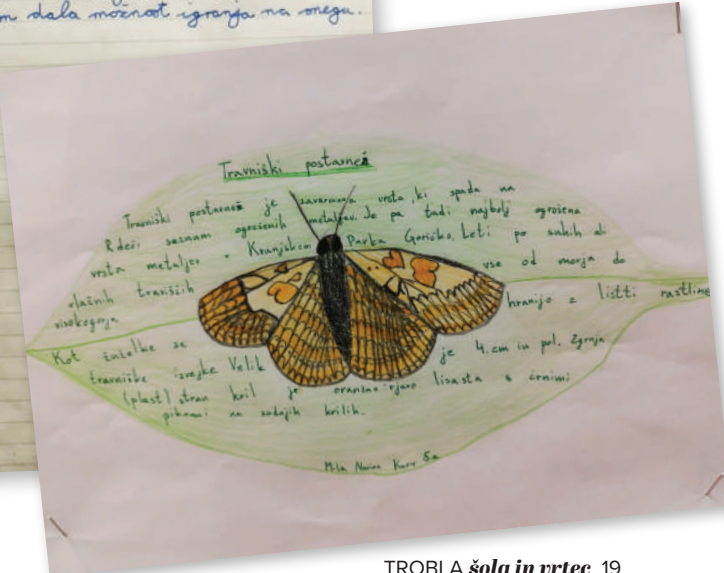
Vida Novina Kurir, 9. b

Lili Marie Briški 9. a

Mila Novina Kurir

Enej Bor Pogorelec, 6. b

PŠ Turjak in vrtec za pustovanje združili tradiciji

Kolektiv vrtca in šole Turjak

Na PŠ Turjak smo se učenci, vrtčevski otroci in zaposleni lepo privadili ritmu življenja v novih prostorih. Med nami je tudi veliko sodelovanja in povezovanja, kar pozitivno vpliva na dobro počutje vseh. V tem duhu je potekala tudi priprava na praznovanje pusta.

Na pustni torek sta se združili in prepletli tradiciji pustovanja šole in vrtca.

V telovadnici smo se zbrale vse maskare. Povezovalni del srečanja je vodila »animatorka« Pika Nogavička. Maskare je zabavala z različnimi vragolijami – s hojo po elastiki, z muziciranjem na glavnik, z jezdenjem na svojem konju, s čarovniškimi triki. Med svojimi vragolijami je Pika povabila posamezno skupino maskar, da se pokažejo in predstavijo z nastopom. Maskare so plesale, pele in rajale. V veliko zadovoljstvo »malih« maskar so bile na prizorišče vabljene tudi »ta velike«

šeme. Sprva so bile malo v zadregi, nato pa so navdušile s plesno nalogo – gibalnimi ponazarjanjem pesmi Avto od peka. Prisluzile so si bučen aplavz. Sledilo je skupno pustno rajanje. Po prostoru telovadnice so se vile »kače« razigranih maskar. Nato pa so se maskare osvežile s čajem in se uredile za bivanje zunaj. Pridružile so se tudi najmlajše »kapljice«.

V pustnem sprevedu smo se sprehodi po Turjaku. Prebivalci so nas pričakali s sladkarijami in nasmehom na obrazih. Bili so veseli našega obiska. Vsem se zahvaljujemo za pustne dobrote.

Obujamo spomine prazničnega decembra

Kolektiv šole in vrtca Sončni žarek, enota Turjak

Kolektiv šole in vrtca Turjak se iskreno opravičuje za pozno objavo prispevka. Zagodla nam jo je tehnologija in članek ni pravočasno prispel v uredništvo Troble. Kljub temu upamo, da vam bo prispevek obudil lepe spomine na praznični december.

Skupina Sončki pri peki piškotov

Četrtošolci se žogajo z najmlajšimi »kapljicami«

Razveselil nas je belobrazi dedek – Božiček

December je za marsikoga najlepši čas v letu. Okrašeni domovi, svetleče lučke, druženja s prijatelji, obdarovanja itd. – vse to v nas budi lepe, tople občutke.

V šoli in vrtcu Sončni žarek, enota Turjak, smo si prizadevali, da naredimo december čim bolj čaroben.

Z otroki smo izdelovali dekoracijo in okrasili naše prostore, krajevno smreko v središču Turjaka ter načrtovali različne dejavnosti. V garderobi je bil postavljen kotiček – bazar. Starši in drugi obiskovalci so imeli na voljo izbirati med različnimi dekorativnimi izdelki. S prostovoljnim denarnim prispevkom so pomagali zbirati sredstva za šolski sklad.

Dneve so nam popestrili tudi zunanji obiskovalci. Skavti so prinesli »lučko miru«; gostili smo babice in dedke; prisluhnili smo koncertu glasbene šole Ribnica, enota Velike Lašče, in pevskega šolskega zboru OŠ Primoža Trubarja. Pripravili so zanimivo pevsko-instrumentalno voščilo.

Otroke je najbolj razveselil obisk Božička.

Sodelovanje in povezovanje je potekalo tudi med razredi in skupinami vrtca. Pripravili smo plesno dopoldne. Najmlajši iz skupine Kapljice so se igrali z žogami in baloni skupaj s četrtošolci v šolski telovadnici.

Učenci tretjega in četrtega razreda so v jutranjem času brali predšolskim otrokom pravljice z božično tematiko. Vzgojiteljica Irena je otrokom zaigrala »kamišibaje«.

V Skupini Sončki so pekli piškote in z njimi pogostili vrtec. Šolski otroci pa so si dan popestrili z druženjem ob čaju in vroči čokoladi.

Praznični mesec se je zaključil s proslavo ob Dnevu samostojnosti in enotnosti.

Praznovali smo rojstni dan naše države

Nastop za babice in dedke – skupina Mavrice

Druženje ob vroči čokoladi

Uspešen začetek tekmovalne pomladi

Martin Lavrič

Z daljšimi dnevi in sončnimi žarki se je tudi naša šola prebudila v pomlad. Pravn nič zaspano ali utrujeno, temveč ravno obratno, polno elana in uspehov.

Naši tekmovalci so se udeležili mnogih tekmovanj in tam prikazali ne samo svoje znanje, temveč tudi to, da se šola razvija v pravo smer. Tekmovalcev je vedno več, uspehi redni in vedno bolj. Nobene samoumevnosti ni v tem; za vsakim uspehom, za vsakim priznanjem se skriva trdo delo učenca in učitelja. Vse skupaj spremlja tudi spodbujanje s strani šole in omogočanje ugodnih pogojev za učence in zaposlene. Vedno bi si lahko želeli še več, vendar nam že s tem, kar imamo, uspeva marsikaj. Od osnovnih naložb v glasbila in opremo do tekmovalnih uspehov.

V zadnjem času so se naši učenci in učenke udeležili mnogo tekmovanj in prav je, da jih predstavimo javnosti. Na 13th WORLD OPEN TRADICIONAL MUSIC COMPETITION 2022 je Ela Košir s tamburico v V. kategoriji osvojila bronasto priznanje, Zoja Somrak v X. kategoriji pa

srebrno priznanje. Njuna mentorica je Emina Kuhar. Na INTERNATIONAL COMPETITION DAVORIN JENKO, ki poteka v Beogradu, sta Urh in Jan Malavašič, ki sta tekmovala v junior A in B kategoriji, prvi s pozavno in drugi s trobento, dosegla zlati priznanji. Prav tako je bil zlat Maksim Drobnič s trobento v junior B kategoriji. Luka Logar je mentor Urha, Domen Gracej pa je mentor Jana in Maksima. Na istem tekmovanju je v A kategoriji nastopal tudi Aljoša Oražem, ki igra saksofon, njegova mentorica pa je Tjaša Perigoj. Korepetitor vseh navedenih je bil Aleksander Oražem.

V Novem Marofu na Hrvaškem je med 13. in 17. februarjem potekalo MEDNARODNO TEKMOVANJE MLADI PADOVEC. Sodelovalo je okoli 300 tekmovalcev iz Hrvaške, Slovenije, Avstrije in BiH. Nastopali so v desetih disciplinah in treh kategorijah. V disciplini klarinet so nastopile Aida Tabakovič, Lucija Zabukovec, Neža Mihelič, vse v II. kategoriji. Aida je osvojila zlato, Lucija srebrno in Neža bronasto priznanje. Vsem trem je mentor Vanjo Tomc; korepetirala je Kristina Jeke. Na klavirju je v I. kategoriji nastopila Stela Poje in osvojila zlato priznanje. V II. kategoriji je tekmovala Lara Kordiš in

domov odšla z bronastim priznanjem, III. kategorijo pa je s srebrom obogatil Nik Rus. Njihova mentorica je Kristina Jeke.

Tekmovanje mladih glasbenikov Republiki Sloveniji poteka od leta 1972, zadnji čas v organizaciji Zveze slovenskih glasbenih šol in Komisije TEMSIG. Državno glasbeno tekmovanje med drugim posredno skrbi za kakovost slovenskega glasbenega šolstva in njegovo prepoznavnost v mednarodnem okolju. 52. tekmovanje mladih glasbenikov RS – TEMSIG, ki se je začelo konec februarja in traja do srede marca, je že postreglo s kar nekaj priznanji. S tamburico so v I. a in I. c kategoriji tekmovali Nataša Pirkovič, Ela Košir, Zoja Somrak in Kaja Škantelj. Nataša in Ela sta bili zlati, Zoja srebrna, Kaja pa je prejela bronasto priznanje. Mentorica vseh je bila Emina Kuhar, korepetitorica pa Kristina Jeke. Maksim Drobnič je s trobento v I. a kategoriji priigral zlato, Jan Malavašič v I. b kategoriji pa bronasto priznanje. Njun mentor je Domen Gracej; korepetitor je bil Aleksander Oražem.

Vsem čestitamo za odlične uspehe!

Na začetku maja vas vabimo na Dneve odprtih vrat glasbene šole, ki bodo potekali od 8. do 10. maja. V zvezi s tem spremljajte objave na naši internetni strani, kjer najdete tudi mnoge druge koristne informacije.

Povabilo na Slavnostni koncert ob 60-letnici Glasbene šole Ribnica

Glasbena šola Ribnica

Glasbena šola Ribnica letos obeležuje svojo 60-letnico. Naš in vaš jubilej. Tri generacije učencev so obiskovale našo šolo; včasih se tradicija učenja glasbila prenaša iz roda v rod in to nas zelo veseli, obenem pa zavezuje k odgovornosti in odličnosti. O slednjem pričajo ne samo naša udeležba v kulturnem življenju občin, ki je postala stalnica, pač pa tudi uspehi naših tekmovalcev na zahtevnih domačih in mednarodnih tekmovanjih. Naše uspehe, razvoj in tradicijo bi radi delili z vami, zato vas vljudno vabimo na Slavnostni koncert ob 60-letnici Glasbene šole Ribnica, ki bo 23. 4. 2023 ob 18. uri v Športnem centru Ribnica. Skupaj bomo proslavili naš praznik, se prepustili glasbi in svečanemu ozračju.

Resnično se veselimo vašega obiska in vam obljublamo, da vam bomo pričarali čudovit večer.

Sodelovanje OŠ Primoža Trubarja s KORK Velike Lašče

Prostovoljka RK, Simona Bavdek

KORK Velike Lašče že kar nekaj let pomaga pri uresničevanju humanitarnih ciljev, usklajenih s programi RKS-OZ Ljubljana:

- organiziranje človekoljubnih zbiralnih akcij (ob naravnih in drugih nesrečah);
- organizira in posreduje pomoč ogroženim;
- organizira dejavnosti za socialno opolnomočenje ljudi;
- skrbi za vključevanje mladih članov v KORK.

Zelo smo veseli, ker že vrsto let uspešno sodelujemo z OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče. V letošnjem šolskem letu smo uvedli tudi krožek prostovoljstva.

V novembru smo izvedli: Projekt drobtinica

Drobtinica je projekt, s katerim osnovnošolske otroke učimo o pomembnosti odgovornega ravnanja s hrano in jim sočasno približujemo vrednote solidarnosti in humanosti. Z Drob-

tinico udejanjamo tudi medgeneracijsko solidarnost.

Odnos do hrane se je zelo spremenil. Hiter tempo življenja je prispeval k temu, da jemo veliko zamrznjene hrane in vnaprej pripravljene »instant« obroke. Veliko hrane zavržemo ...

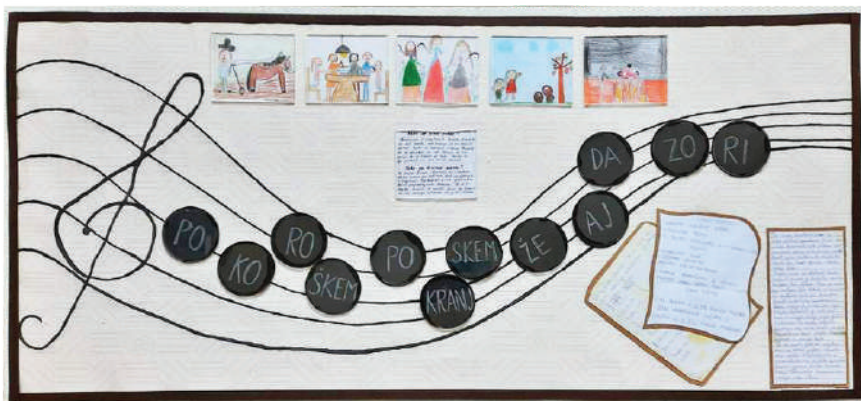
Učenci inovativnega krožka so raziskali, kako so hrano pripravljali naši dedki, babice, prababice ... Njihov izdelek je bil izbran in razstavljen na razstavi »Ljubljana, mesto solidarnosti« v Mestni hiši Ljubljana. Učencem inovativnega krožka in mentorici Veroniki Lipovec iskrene čestitke.

V decembru smo izvedli: Dobrodelno akcijo »Za otroški nasmeh«.

Zbirali smo sladkarije, oblačila, igrače ... Z vsem zbranim smo polepšali mesec december otrokom iz socialno šibkih družin. Zahvaljujemo se staršem, otrokom in učiteljem, ki so sodelovali v akciji.

Seveda nismo pozabili na starejše občane. Obiskali smo 150 občanov naše občine ter jim naklonili nekaj besed in manjša darilca. Veseli smo, da so nas lepo sprejeli tudi v domovih za starejše, in sicer v Ribnici, Ponikvah in Dobropolju. Opravičujemo se vsem tistim, ki jih letos nismo obiskali. Pridemo drugo leto. Zahvala za pomoč pri obiskih na domu gre otrokom šole, učiteljicam in vsem krajanom, ki ste pomagali.

Mali oglas

ZAPOS LIM

voznika C in E kategorije,
na kiper kamionu.
Zaželeno izkušnje.
t: 041 643 808.

Marko Golob, s. p.

TROBLA

Oglase sprejemamo na trobla@velike-lasce.si
ali po tel. **01 7810 370**

Objava malih oglasov (do 60 besed
s presledki) je **brezplačna**.

Cenik je dostopen na spletni strani Troble.

Adl o tem in onem

Pripravljala Jože Starič

O Josipu Stritarju

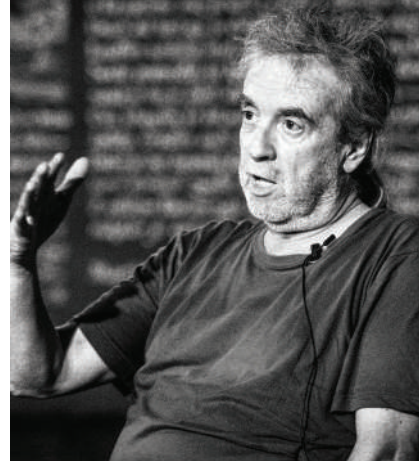
Stritarju se dogaja krivica: vrgli so ga iz učnih načrtov in je pozabljen. Morda ga včasih omenijo v povezavi s Francetom Prešernom in to je to. V pozabo so ga odrinili nekako v 80. letih prejšnjega stoletja. Ko smo urejali spominske sobe v Levstikovem domu, ga ni bilo več v šolskih programih. Takrat sem o tem vprašal slavista Jožeta Pogačnika, ki je napisal esej o Stritarju, a ni znal povedati zakaj.

Po mojem mišljenju so ga odrinili, ker je bil človek, ki se je v življenju spreminjal. Osebnostno, kot avtor, literarni zgodovinar in strokovnjak se je razvijal in če je neko stvar v določenem obdobju zagovarjal ali zavračal, je morda čez čas ugotovil, da ni tako in je zagovarjal nasprotno. Ob pojavu romana kot literarne zvrsti je menil, da nima perspektive, po desetih do petnajstih letih pa je zapisal, da je ta literarna zvrst perspektivna in da ima lepo prihodnost. Dejstvo je, da je Stritar živel v zelo burnih časih od preoblikovanja monarhije do ustanovitve kraljevine Jugoslavije. Svoje mnenje je spreminjal, pa še to srečo je imel, da je dolgo živel. Ko je bil star osemdeset let, so bili njegovi vrstniki že davno mrtvi. Mlajši so mu očitali, da je starokopiten, kar je za starega človeka normalno in da ne razume več novih trendov, ki so se pojavljali na začetku dvajsetega stoletja. Prej pa so ga eminentni slovenski literati, kot je npr. Simon Gregorčič, dajali v tron. Zanje je bil bog – najvišja mo-

žna avtoriteta. Zaradi te svoje raznolikosti znotraj sebe in zaradi kontradiktornosti je Stritar neuporaben za »politične« cilje. Levstika je mogoče uporabiti ali zlorabiti (Trd bodi, neizprosen mož jeklen ...). Stritar pa je za to neuporaben. Stritarju so takratni literati, tudi Levstik, nekako zavidali, saj so ga spoštovali. Bili so prijatelji, ampak so mu marsikaj zavidali. Stritar je bil profesor na gimnaziji. V življenju je uspel. Kot vrhunski intelektualci se je gibal v visokih krogih. Veljal je za najlepšega Slovenca tistega časa. Kot moški je bil privlačen; z ženskami je znal in imel pri tem tudi nekaj uspeha.

Pri Stritarju obstaja notranji konflikt: po eni strani je svetovljan, živi na Dunaju in spremlja moderne tokove v takratni umetnosti, estetiki in končno tudi v politiki. To okolje razume in se v njem znajde. Po drugi strani pa ga je celo življenje mučilo hudo domotožje, hrepenenje po domačih krajih; pogrešal je pogled na Mišjo dolino. To je ta razkol: razpet je bil med hrepenenjem po rojstnem kraju in delovanju v velemestu.

Ko sem hodil v šolo, so pri Stritarju poudarjali svetobolje, ki je pesimistična filozofija ali svetovni nazor, ki pravi, da je življenje »solzna dolina« in da nimamo druge izbire kot trpeti. Ko pa sem ga bolj poglobljeno bral – in prebral sem praktično vse, kar je napisal –, sem spoznal, da svetobolje sicer v nekem obdobju obstaja, ampak pri Stritarju to nikakor ni bila karakterna poteza, ki bi se vlekla celo življenje.

Stritar je prvi slovenski stilist; njegov jezik je dovršen in brez napak. Še v 19. stoletju je bilo zakoreninjeno mnenje, da v slovenskem jeziku ni mogoče izražati težko razumljivih, globokih misli in da je to pač jezik kmetov in obrtnikov, za visok intelektualni nivo pa ni. Trubar je napisal prvo slovensko knjigo, s katero je dokazal, da se v slovenščini lahko razodene božja beseda. Prešeren je dokazal, da je v slovenščini možno napisati še tako zahtevno pesniško obliko. Stritar pa je dokazal, da je mogoče v slovenščini pisati znanstvene razprave.

Stritar je napisal predgovor k Prešernovim Poezijam, ki so izšle devetnajst let po Prešernovi smrti in v tem predgovoru je dal nekakšen vpogled v Prešerna. Predgovor je napisal v jeziku, ki ga lahko razume vsak. V tem predgovoru se čuti spoštovanje in ljubezen do Prešernovega dela.

Zame je Stritar tudi avtor najboljše satirične poezije na Slovenskem – to so Dunajski soneti. Čista satira, napisana kot sonet. Sonet je zelo precizna pesniška oblika, ki bi ga lahko primerjali z zapleteno matematično enačbo. Vse se mora ujemati: metrika, rime, oblika in vsebina. Dunajski soneti so še danes živi in aktualni, kajti v njih najdeš dogajanje, ki je prisotno še danes: odnos med tistimi, ki vladajo, in tistimi, ki so vladani. To je vrh slovenske satirične poezije.

Razkritje: Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugačnem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za zapisano.

»Vrata in hišni portali«

Barbara Pečnik, Javni zavod Trubarjevi kraji

Pri Jernejevih na Velikem Osolniku št. 25

Z našim raziskovanjem vrat in portalov se selimo iz Gornjih Retij na Veliki Osolnik, točneje na številko 25. Vrata hiše izstopajo že na prvi pogled. Zanimiva so bila tudi že za etnologe, ki so izvajali terenske popise po Velikih Laščah leta 1960, zato jih najdemo v digitalni zbirki Slovenskega etnografskega muzeja. Takrat je bila lastnica hiše Julija Ponikvar.

Nekdaj se je hiši po domače reklo pri Jernejevih po enem izmed nekdanjih lastnikov.

Leta 1871 se je k hiši priženil Andrej Ponikvar iz Polšeč na Blokah in se poročil z domačim dekletom Marijo Zgonc. Bil je premožen, tako da je obnovil hišo, jo prekril z opeko in dal vgraditi vrata s kamnitim portalom, ki so se ohranila do

danes. To dokazujeta tudi začetnici A. P. na izpostavljenem delu portala. Andrej je na domačiji postavil tudi hlev in klet.

Ustno izročilo govori, da je Andrej izhajal iz precej premožne družine. V lasti so imeli kar dve žagi v Iški, kjer so rezali les in ga vozili na železnico na Rakke. Andrej je imel tako dovolj denarja, da je lahko šel v tako obsežno obnovo.

Jernejeva vrata so lesena in lepo izrezljana. Taka vrata so bila pogosta od sredine 19. stoletja do obdobja med obema vojnoma. Med pogostimi ornamentami so bili geometrijski liki, kot so kvadrat, romb in pravokotnik. »Naša« vrata imajo tudi čudovite elipse.

Žal sedaj hiša propada in le še vprašanje časa je, kdaj bodo klonila tudi ta

Vrata s portali so bila pogosto statusni simbol. Letnice na sklepem kamnu, ki je izpostavljen del portala, so bile običajno začetnice (ime in priimek) in letnice. Pogosto so se pojavljali simboli, povezani s poklicem ali priimkom družine, družinski grbi, človeške glave, kombinirane z živalmi ali simboli verovanja. Na podeželju so imeli okrašene portale le bogatejši in kamnoseki.

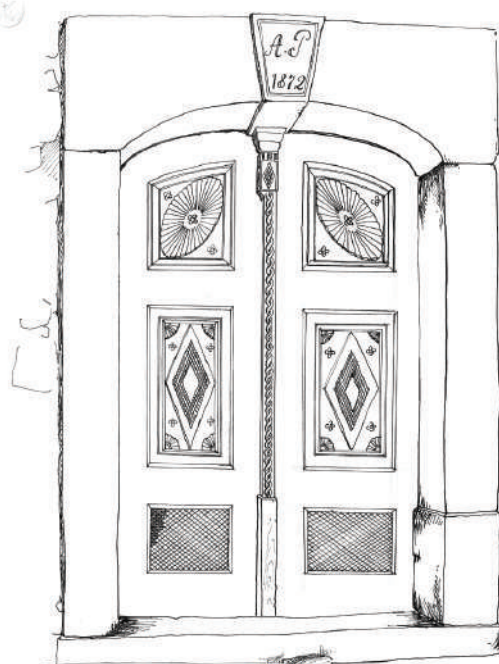
foto: Boštjan Podlogar

čudovita vrata. Še večja škoda je, ker so v teh vaseh zelo redka in izstopajo med ostalimi preprostejšimi. Kot nam je zaupal Milan Tekavec, podobna mogočna vrata najdemo v bližini le po ena v Javorjih in po ena v Srnjaku. Pa naj bo to že naša druga zgodba.

foto: Tina Kadenšek, 2022

Skica iz leta 1960

**SLOVENSKI
ETNOGRAFSKI
MUZEJ**

O šternah in trompah

Metka Starič

Čeprav je beseda šterna, tudi štirna, v pravopisu zapisana kot neknjižni ljudski izraz, je ta beseda v naših krajih povsem udomačena, bolj kot predlagana nadomestna beseda – vodnjak.

Šterne, o katerih govorim, bi lahko opisali kot zidane podzemne zbiralnike za deževnico. Kapnica s strehe odteka v žlebove in po ceveh v šterno. Vodni filter zadrži listje, smeti in drugo nesnago. Vodo iz vodnjaka ali šterne so ljudje dvigovali z vedrom ali pa so na šterno postavili trompo. Danes deževnico iz štern uporabljamo le še za zalivanje vrtov, kot pitno vodo v gospodinjstvu pa zelo redko.

V stari beležki Antona Gačnika z Opalkovega (1867-1956), ki jo hrani njegov vnuk Janko Gačnik, so dragoceni zapisi. Takole si je npr. Anton beležil najete delavce, ki so hodili na žernado oziroma dnino na kmetijo in so bili plačani na dan: »Anton Purkat je naredu žernade: pu dne, 1 dan, 1 dan, 1 dan, 1 dan, 3 ferkle dan, 1 dan, 1 dan, 3 ferkle, 4 dni, pu dne, 1 dan, 2 dni in pu, 1 dan, 3 dni, 1 dan. Alojs Krampel ima žernade: ima pu dne, 1 dan, pu dne, 1 dan, 1 dan, 4 dni. Anton Pečnik Jakec Anton: pu dne, 1 dan, pu dne, 1 dan, 1 dan.«

V beležki najdemo kar dve strani stroškov izdelave šterne v letu 1903. Šterno so »zabijali« 27., 28. in 29. julija 1903. (To je bil čas Avstro-Ogrske in ravno v teh dneh je na oblast v Srbiji prišel kralj Peter I. Karađorđević, tudi kasnejši kralj Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 1918-21. Že leta 1892 je goldinar sicer nadomestila nova valuta – krona, ki

je bila potem v rabi vse do razpada Avstro-Ogrske, to je do konca prve svetovne vojne. Za eno krono si dobil 100 vinarjev oz. helerjev; tečaj med goldinarjem in krono je bil 1 goldinar = 2 kroni. A kot je razvidno iz zapisov, Anton še vedno zapisuje vrednosti v goldinarjih.)

Delavci šterne pri Gačnikovih na Opalkovem niso delali le za »božji lon«, kar pomeni brezplačno, ampak so bili plačani takole:

»Lona sem dav 11 gl Le(?)karji in Grabelniki, Golobi,

Ponikuskimi, ki je trompa delal, sem dal 7 gl,

kovači sem dav lona 120 kr,

ki so zabijali sem dav 8 gl,

ki so kopali sem dav 9 gl.«

Nastali so tudi drugi stroški, ki so prav tako popisani:

»Sem kupu šnops košta rum 9 gl, rum 9 gl.

Kupu sem vino, košta 16 gl, 40 k, en so(d)ček pera 350 k.

Cement in trompa 50 gl.

Froht* od cementa 9 gl. (*froht = prevoz)

Cernga**, ki sem okoli hodu 5 gl. (**cernga = vsota denarja, ki se porabi, izdatek)

Kupu sem šnops podknejem, košta 5 gl.

Šterna Košta vse skup kar sem dav lona in kar sem kupu 145 gl brez košte, 1903, fertik***.«

(***fertik = končano)

Opisana šterna na Opalkovem je od 1991 zasuta, vendar se Janko Gačnik spominja, da je držala 36 m³ in ve, kako je izgledala: »V sredini debla so izvrtali luknjo in vanjo namestili mede-

Beležka Antona Gačnika

ninasto cev premera 8 cm. Po cevi je drsel bat, ki je ustvarjal podtlak. Po nekaj nihajih z ročko se je voda pojavila v iztočni cevi. Pokončen hlod je bil oblečen z deskami, na vrhu pa pokrit z malo leseno streho.«

Podobna trompa (nekateri izgovarjajo tromba) je stala v Podsmreki. Njeno podobo je vsaj na fotografiji uspelo ohraniti velikolaškemu fotografu Francetu Modicju. »Trompe v naši vasi ni imela vsaka hiša, tudi šterne ne. Če pri hiši ni bilo šterne, so po vodo hodili k vaškemu bču; tam smo tudi napajali živino, perilo pa so ženske prale v potoku pod vasjo,« pripoveduje Franc Praznik s Podsmreke. Vodovod so v vas dobili šele leta 1968.

V šest metrov globoki šterni pri Ta srednjih v Podsmreki je še vedno voda, le zgornjega dela (trompe) nima več. Šterno naj bi zgradili konec 19. stoletja, nekje okrog leta 1890. Lojz Dolšina se spominja, da je trompa delovala »na sesalni glaž«. Usnjeni del je

kot nekakšen jezik omogočal, da je ob črpanju vode v cevi nastal podtlak, ki je vodo lahko spravil do višine 1,80 metra, kjer je bila nameščena kovinska pipa. Stebriček so izvrtali z ročnim sveldrom in ga zgoraj okovali, da ga ni razneslo. Trdnost sten so dosegli s tem, da so stene zgradili po principu velbov, šterna pa ima obliko pokončnega soda. V premeru meri okrog 2,5 metrov; v srednjem delu je še pol metra širša. Zložena je iz kamna; razpoke so zamazali. V preteklosti je imela še eno posebnost – čeprav je večino vode predsta-

vljala voda z bližnjih streh, je vanjo vodo prinašal tudi manjši studenec, ki pa je z leti presahnil oz. svoj tok premaknil drugam. Danes šterna pušča, zato ni nikoli do vrha polna; nekdanji leseni pokrov sta Lojz in njegov brat Janko zaradi varnosti domačih zabetonirala. K šterni je sodilo tudi lepo oblikovano leseno korito, v katerem so napajali živino.

»Na Gradežu večina hiš trompe ni imela,« pojasnjuje Stane Zabukovec z Gradeža, »imeli so jo le pri Kogoju.« Vodo so iz štern povlekli z vedri; nekateri

so si pri tem pomagali z lesenim vzvodom s protiutežjo – rekli so »na vago«. Ženske so hodile prat k studencu Mrzlica, ki ni nikoli presahnil. Ob njem je stalo tudi korito za napajanje živine dvakrat dnevno. Velika skala ob studencu je bila naravni perilnik; ob gradnji vodovoda so jo morali razbiti. V Štajpriku (del Gradeža) so vodo lahko natočili tudi pri izvirih v Borštu, a v vročih poletnih dneh je pošla. Sredi 70. let 20. stoletja so zgradili rezervoar na vrhu vasi in se priklopili na vodovod.

Tudi Fanči Šarč, zapisovalka iz Orlove ekipe, je v 60. letih 20. stoletja zapisala nekaj podatkov o šternah in trompah. V Podhojnem Hribu so vodo prinašali v škafih; ponekod je bila v zidu v veži »škaf nca«. V Medvejeku pri Jakobovih je zabeležila, da so bile vse stare štirne »na prevago«. »Štirna je bila v zemlji zidana iz kamna, zgoraj pa je imela lesen »oklep«. Danes imajo kupljene železne pumpe »trompl«. Povsod imajo kapnico; s streh so v šterno napeljani leseni žlebovi.«

Pri Tagorejnih v Gornjih Retjah so zgradili šterno tik ob hiši leta 1925, kopalnico pa so si kot prvi v vasi uredili iz nekdanjega »štibelca« po 2. svetovni vojni. V kot za vrati so postavili moder kovinski hidrofor z lastno zalogo vode. Ko je zaloga načrpane vode v hidroforju pošla, se je motor oglasil z glasnim kovinskim zvokom, dokler se ni vanj ponovno natekla voda. Gospodinja Ana Usnik je tudi po izgradnji vodovoda perilo prala s kapnico. V kopalno kad je vedno prestregla prvi lug iz pralnega stroja in vanj potem namočila še »tapisano« perilo. Zadnji lug je šel v vedro – za obvezno sobotno ribanje in brisanje tal veže in kuhinje. Tudi lasje so bili dosti mehkejši, če si jih umil z »mehko« vodo.

Trompa pri Ta srednjih v Podsmreki (Foto: France Modic)

Berem, bereš, beremo

Maja Smole, MKL

Tole pišem dan pred Stritarjevim večerom. Polna sem vtisov o Žigi X Gombaču, avtorju, s katerim se bom pogovarjala. Med pripravami na pogovor sem uspela prebrati kar nekaj tega, kar je on ustvaril. Od slikanic do pustolovskih romanov, od fantastičnih prigod do humorja, od poučnih knjig do teh, ki ti dajo misliti. Pozitivno me je presenetil. Zato sem se odločila, da naredim še malo reklame zanj: **Lumpsterji** (Resničnost), **NK Svoboda** (Resničnost), **Jastrebov let** (Resničnost), **Adam in tuba** (Slikanica), **Gobčko in Hopko** (Slikanica, Zlata hruška), **Živa in Prabled** (Fantastika), **Primer Gala Matrice ali Kako deluje televizija** (Promet, Trgovina), **Dnevnik legionarja Primusa ali Kako je nastalo mesto Ptuj** (Fantastika), **Ultrablues – kako so se trije kompanjoni lotili ultramaratona** (Spomini – napisal skupaj s Samom Rugljem in Boštjanom Videmškom), **Cukrarna** – zgodba slovenske pesniške duše (Književnost). In seveda to ni vse, kar je v naši knjižnici na voljo.

Mladinski oddelek Rastline
Reyes, Riz: Raste
Morfemplus, 2023

Odkrijte 15 rastlin in gliv z junaškimi močmi in se naučite, kako jih vzgojiti. Spoznajte presenetljive sorodnike (okusen paradižnik je bratranec smrtonosne volčje češnje). Odkrijte njihovo zanimivo zgodovino (solata je bila prva zelenjava, ki so jo vzgojili v vesolju!). Nato sledite navodilom, ki vam korak za korakom povedo, kako vzgojiti in skrbeti za te rastline. Najsi imate velik vrt ali pa sončno okensko polico. Knjiga, ki jo je napisal vrtnar Riz Reyes, ilustrirala pa Sara Boccaccini Meadows, je popoln uvod v gojenje rastlin za družine po vsem svetu.

Viri: bukla.si, morfem.si, mklj.si, COBISS.

Mladinski oddelek Fantastika
**Parvela, Timo; Sortland, Bjørn:
Kepler62. Knj. 1, Povabilo**
Skrivnost, 2023

Zemlja je prenaseljena in primanjkuje virov. Trinajstletni Ari skrbi za svojega bolnega brata Jonija. Skupaj začeta igrati novo težavno videoigrico, Kepler62, pri kateri še nihče ni prišel do konca. Nihče ne ve, kaj se zgodi, ko premagaš zadnjo stopnjo, niti tega, ali je Kepler62 zares samo igra. Začenja se neverjetna dogodivščina ... Skupaj z ilustratorjem Pasijem Pitkänenom sta Bjorn Sortland in Timo Parvela ustvarila vznemirljiv svet, v katerem je na preizkušnji prijateljstvo v vesolju, ki ga ni na zemljevidu.

Mladinski oddelek Resničnost
Aerts, Jef: Noč je zlati kivi
Zala, 2023

Ronke obožuje tek. Najraje ob morju, z vetrom v laseh, peskom pod nogami in vonjem po soli v nosu. Pred dvema letoma se je na plaži zaletela v malčico. Ronke je slepa, zato. Od takrat teče le v svoji glavi. V dnevih na taboru za mlade astronome Ronke počasi zaupa svojemu spremljevalcu Nouriju. Nouri želi pomagati Ronke, da bi tekla brez strahu, medtem ko se sam želi izogniti srečanju z dedkom, ki ga do zdaj sploh ni poznal. Zato izzove Ronke, da pobegneta. Beg postane pustolovščina, na kateri se Ronke in Nouri otreseta strahov in najdeta vsak svojo pot. Pisatelja Jefa Aerta poznamo že po romanu Modra krila, dobitniku številnih priznanj in nagrad, tudi znaka zlata hruška, prav tako v prevodu Mateje Seliškar Kenda.

Knjižnice smo pomembne zaradi vseh ljudi, ki imamo radi zgodbe.

mestna
knjižnica
ljubljana

Knjižnica
Frana Levstika
Velike Lašče

Obratovalni čas

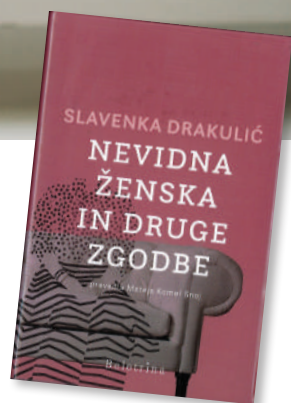
- ponedeljek: 12:30–19:00
- torek: zaprto
- sreda: 10:00–15:00
- četrtek: 12:30–19:00
- petek: 12:30–19:00
- sobota in nedelja zaprto

foto: pyproductions, freepik

Odrasli oddelek Družbeni romani
Nunez, Sigrid: Kaj prestajaš
Aktivni mediji, 2023

Osnovni zaplet romana je preprost: ženska, obenem tudi prvoosebna pripovedovalka zgodbe, obišče prijateljico, ki umira za rakom. Ta jo prosi, da bi jo spremljala na dopustu, med katerim bi nenapovedano zaužila smrtonosno tableto in umrla na svoj način in ob času, ki si ga je zamislila sama. Ženska ji ugodí, roman pa se sčasoma preobrne v meditacijo o življenju in kako ga prav živeti vse do dobrega konca. Ob tem je zgodba ves čas preprejena z vsebinami drugih knjig in filmov ter utrinki iz njenega preteklega življenja, ki bogatijo duševni svet pripovedovalke.

Odrasli oddelek Delo. Kratke zgodbe
Drakulić, Slavenka: Nevidna ženska in druge zgodbe
Beletrina, 2023

V pričujoči knjigi kratkih zgodb Drakulićeva prepričljivo govori o starosti, temi, ki jo dandanes, v dobi slavljenja večne mladosti in lepote, preplašeni odrivamo na stran, težko o njej beremo, poslušamo. Avtorica, brez-kompromisna kot vedno, razmišlja o staranju telesa, osuplosti in depresiji ob zavedanju nevidnosti, s katero se predvsem ženske kot večni objekt poželenja še posebej težko spopadajo. V šestnajstih zgodbah se prepoznavamo v odnosih med moškimi in ženskami, starši in otroki, bolečini ob doživljanju bolezní, smrti, osamljenosti, zavrženosti in predvsem izgubi dostojanstva. Branje, ki zareže v dušo ter ponuja veliko snovi v razmislek ter kljub nelagodju vodi v osebno rast in samospoznavanje.

Odrasli oddelek Spomini.

Aleksievič, Svetlana: Čas iz druge roke – poslednji Sovjeti
Cankarjeva založba, 2022

Avtorica je leta 2015 prejela Nobelovo nagrado za književnost. Čas iz druge roke nosi podnaslov poslednji Sovjeti in o njih govori knjiga. Pravzaprav govorijo ljudje sami, avtorica pa zapisuje; ponekod obrazloži tokove zgodovine in doda svoje misli, izkušnje in občutke. Pred nami so pričevanja starejših ljudi, iskrena, intimna, taka, ki jih večinoma še niso nikoli zaupali drugim. Tu so zgodbe in mnenja mladih, ki sovjetskega komunizma in socializma sploh niso poznali. Poznajo le kapitalizem, v katerega so nekdanje sovjetske republike padle skorajda preko noči, predvsem nepripravljene na drug in drugačen družbeni red. Še manj so bili nanj pripravljeni prebivalci, ki so jih od malega vzgajali v komunističnem duhu, torej poslednji Sovjeti – sovoki. Tragika vzgoje, odraščanja in nadzorovanja življenj v režimu diktature ni samo v ujetosti v teh časih in na tem prostoru, ampak je tudi v preživetju po končani diktaturi, v tako imenovani demokraciji in novi Rusiji.

Velikolaška je sodelovala na 33. sejmu turizma, kampinga in karavaninga Alpe-Adria

Stella Vlašič, Javni zavod Trubarjevi kraji

Mednarodni sejem Alpe-Adria promovira aktivno preživljanje prostega časa, turistično ponudbo kraja ter pripomore k utrditvi prisotnosti na tržišču. Hkrati je odlična priložnost za spoznavanje novih ljudi, za sodelovanje in povezovanje s partnerji iz regije ipd. Tudi letos je potekal na Gospodarskem razstavišču v središču Ljubljane.

Velikolaška občina, ki spada v osrednjeslovensko regijo in s tem v promocijo Javnega zavoda Turizma Ljubljana, je bila na stojnici v Marmorni dvorani prisotna v petek, 17. februarja, med 10. in 14. uro. Na stojnici smo se predstavljali skupaj s predstavnikom Javnega zavoda Polhograjska Graščina. Ob stojnici sta potekali tudi dve rokodelski delavnici – izdelovanje zobotrebcev in

prikaz nekdanjega načina tiskanja na papir, kar je zelo sovpadalo s predstavitvijo naše stojnice, kjer smo ob širši velikolaški turistični ponudbi predstavljali tudi Trubarjevo domačijo.

Z obiskom stojnice smo bili zadovoljni. Glede na to, da je bila postavljena na frekventni lokaciji, se je veliko obiskovalcev ustavilo ter pokazalo zanimanje za razstavljen promocijski material. Na velikem televizijskem ekranu se je vrtil tudi promocijski film občine Velike Lašče, kar je bila še dodatna prednost celotne ponudbe.

Pomlad je tu in s tem tudi toplo, prijetnejše vreme, ki bo v Velikolaško deželo zagotovo privabilo številne radovedneže, željne raziskovanja manjših, a s tem gotovo bolj prikupnih krajev.

Praznovanje slovenskega kulturnega praznika na Trubarjevi domačiji

Stella Vlašič, Javni zavod Trubarjevi kraji

V sredo, 8. februarja, se praznuje osrednji slovenski kulturni in državni praznik – Prešernov dan. Na ta dan javni zavodi in številne nevladne organizacije s področja kulture pripravljajo raznolik program za vse generacije. Tudi na Trubarjevi domačiji smo ta dan posvetili kulturi in kulturnim dejavnostim. V dopoldanskem času nas je obiskalo lepo število upokojencev, ki so se udeležili strokovnega predavanja »Trubar in njegov čas« našega dolgoletnega vodnika Andreja Perhaja. Na mrzli zimski dan so obiskovalci prihajali od povsod in tako svoj del dneva preživeli na Trubarjevi Rašici. V popoldanskem času smo strokovno predavanje izvedli še enkrat in zopet je bila galerija Skedenj na domačiji napolnjena! Nekateri

izmed obiskovalcev so se nato udeležili še vselej zanimive delavnice Zavoda Parnas, in sicer izdelovanja miniaturnih knjižic. Tako so lahko obiskovalci odnesli domov del Trubarjeve Rašice.

Nova informacijska tabla

Stella Vlašič, Javni zavod Trubarjevi kraji | foto: Jurij Antončič

Na železniški postaji v Velikih Laščah smo nad obstoječo tablo voznega reda postavili lično informacijsko tablo s privlačnimi fotografijami ter osnovnimi turističnimi informacijami. Morda se nekateri sprašujete, zakaj ravno na železniški postaji? Vlak z novo redno linijo Kočevje-Ljubljana postaja čedalje bolj uporabno ter predvsem dostopnejše in cenejše prevozno sredstvo. Upokojenci, starejši od 65 let, ki jim je na voljo tudi brezplačna mesečna vozovnica, pridno izkoriščajo ponujeno možnost.

Tudi mi smo prepričani, da bomo obiskovalce, ki v naše kraje pripotujejo tudi z vlakom, privabili k ogledu velikolaških naravnih in kulturnih znamenitosti, ki nam jih zares ne manjka.

VELIKOLAŠKA
TRŽNICA

Velikolaška tržnica bo ponovno obratovala

- v soboto, 1. aprila,
- v soboto, 15. aprila,
- v soboto, 29. aprila, od 9. do 12. ure.

Veseli bomo vseh, ki ponujate vloženo in vse vrste sveže zelenjave, domač spečen kruh iz krušne peči, oljčno olje, med in vse vrste medenih izdelkov, žitaric, domačih sokov in piškotov, mlečnih in mesenih izdelkov ipd.

Podpirajmo lokalno in kakovostno!

Vsi, ki imate doma sezonsko, lokalno pridelano hrano in zelenjavo in bi radi prodajali na velikolaški tržnici, kar pogumno stopite v stik z nami na telefonski številki 040-505-960 ali pa nam pišite na elektronski naslov velikolaska@trubarjevi-kraji.si.

Na ta dan bo od 9. do 12. ure potekala tudi Velikolaška izmenjevalnica oblačil v sprejemnem prostoru Levstikovega doma.

JAVNI ZAVOD
TRUBARJEVI KRAJI

Otvoritev likovne razstave slikarja BOJESLAVA ČERUJA: SLIKOVNA PRIZORIŠČA,

sreda, 19. april 2023,
ob 19. uri,
galerija Skedenj
na Trubarjevi domačiji

»Likovna umetnost je človekovo delo za človeka: mora to biti, če naj bo umetnost, celo če je zgolj delo slikarja za prvega gledalca, torej za samega sebe. Intima je tisti del življenja, zaradi katere je svet lepši in prav tako umetnost!«

Umetnikova dela bo predstavila likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn.

Lepo vabljeni!

Javni zavod Trubarjevi kraji

Oživljanje programa Poti knjige, potovanja v zgodovino knjige na Slovenskem

Barbara Pečnik, Javni zavod Trubarjevi kraji | foto: Stella Vlašič in Barbara Pečnik

Trubarjeva domačija je že nekaj let del projekta Poti knjige – potovanja v zgodovino knjige na Slovenskem, ki ga je spodbudil Muzej krščanstva na Slovenskem iz Stične, povezuje pa ustanove na Dolenjskem, ki se s knjigami poklicno ukvarjajo, jih hranijo, preučujejo, razstavljajo in delijo znanje o njihovem pomenu.

Poleg Muzeja krščanstva so to še Frančiškanski samostan Novo mesto, zavod Prijetno domače, ki skrbi za Jurčičevo domačijo, Javni zavod Bogenšperk in Trubarjeva domačija. Namen programa, ki je v prvi vrsti namenjen šolam, je, da lahko dijaki in učenci na eni poti spoznajo tisočletno slovensko pisno dediščino.

Na prvi vstopni točki udeleženci dobijo brošuro, ki je pravzaprav delovni list, na katerem so predstavljeni vsi programi. Vodi jih po vseh vključenih točkah programa. Na Trubarjevi domačiji učenci s pomočjo razlage »Trubar in njegov čas« spoznajo delo in pomen življenja Primoža Trubarja. V knjigoveški delavnici Zavoda Parnas iz vsebine v brošuri izdelajo čisto pravo miniaturno knjižnico, ki je lahko lepljena ali šivana. Vsebina je vezana na prve slovenske knjige.

Miniaturne za vsakega vnučka.

V letošnjem letu smo se vse ustanove skupaj odločile, da program prilagodimo tudi za druge cilje skupine ter ga časovno ne omejimo na en dan. Hkrati tudi nadgradimo našo promocijo programa z izmenjavami in gostovanji na posameznih lokacijah.

Prva priložnost za skupno promocijo je bil Jurčičev pohod, ki je potekal v soboto, 4. marca 2023, v organizaciji zavoda Prijetno domače in Občine Ivančna Gorica. Stojnica Trubarjeve domačije je vabila pohodnike na Polževem. Kljub mrzlemu dnevu se je na stojnici ustavilo lepo število pohodnikov iz cele Slovenije, ki so se preizkusili v izdelavi miniaturnih knjižic in se seznanili s ponudbo domačije.

Ob tej priložnosti smo skupaj z Zavodom Parnas pripravili manjšo potujočo razstavo s tremi vitrinami, v katerih je prikazan razvoj nastanka prve slovenske tiskane knjige. V prvi vitrini sta srednjeveški pisar in pergamentar; v ozadju je vidna kopija listine med Turjaškimi in Stiškimi iz leta 1256, ki nakazuje zgodovinsko povezavo med Velikimi Laščami in stiškimi menihi. Druga vitrina je posvečena Primožu

Tiskar in stavec

Srednjeveški pisar in pergamentar

Papirničar in knjigovezinja

**Metka v
kostumu
Trubarjeve
Jere na
stojnici na
Polževem.**

Trubarju in prvi slovenski tiskani knjigi; osrednji figuri sta tiskar in stavec. V tretji vitrini sta razstavljeni lutki papirničarja in knjigovezinje. Stritarjeve miniaturre nakazujejo tudi na našo letošnjo obletnico, posvečeno Josipu Stritarju. Vse uporabljene lutke so izdelane iz ličkanja in so delo Marije Zlobko; lesene dodatke je izdelal Jože Starič.

Naša naslednja predstavitev Poti knjige nas čaka 31. marca na Kulturnem bazarju v Cankarjevem domu v Ljubljani. Že sedaj vabljeni, da nas obiščete.

Velikolaški kino

V letošnjem letu smo v sodelovanju s KUD Primož Trubar ponovno začeli s predvajanjem filmov v Velikolaškem kinu. Do sedaj smo uspešno izpeljali tri filmske predstave – dve za otroke in eno za starejšo populacijo. Vsi trije termini so bili zelo dobro obiskani, kar nas izjemno veseli.

Še naprej se bomo v sodelovanju s KUD Primož Trubar trudili, da oživimo velikolaški kino, saj si želimo, da to postane stalnica v naši kulturni ponudbi.

Napovednik filmov lahko spremljate na FB Velikolaška in na spletni strani www.velikolaska.si.

15. Kulturni bazar

**petek, 31. marca 2023, od 8. do 20. ure
v Cankarjevem domu v Ljubljani**

Program največjega nacionalnega strokovnega usposabljanja na področju kulturno-umetnostne vzgoje Kulturni bazar 2023 vključuje več kot štirideset dogodkov: predstave, filmske projekcije, predstavitve, predavanja, okrogle mize, delavnice in vodenja po razstavi, ki jih namenjamo strokovnim delavcem in študentom z različnih področij (vzgoja in izobraževanje, kultura, kmetijstvo in prehrana, zdravstva, socialna, okolje in prostor, šport ...).

Osrednja tema dvanajstega Kulturnega bazarja je Ustvarjalnost za trajnostni razvoj.

Temeljna vprašanja bodo: Kaj je trajnostni razvoj, kako ga razumemo v polju kulture in umetnosti, kakšno mesto imata kultura in umetnost pri ustvarjanju trajnostne prihodnosti, kaj je in bo v prihodnje sploh vredno vedeti in znati ter kaj in kako poučevati za prihodnost?

Plenarna govorka bo dr. Polonca Lovšin, arhitektka in umetnica s predavanjem Ne le za dobro ljudi, temveč vsega planeta. Dr. Gregor Torkar, Pedagoška fakulteta UL, pa nas bo nagovoril s predavanjem Ko bo prišla pomlad: vzgoja in izobraževanje za trajnostno prihodnost. Kulturni bazar bomo sklenili s koncertom Prebujanja, glasba za zvence kamne in trobento, v okviru glasbeno-kiparskega projekta Zven kamna, ki je nastal s sodelovanjem Slovenskega tolkalnega projekta in akademske kiparke Alenke Vidrgar.

Vabilo in program strokovnega usposabljanja sta skupaj z e-prijavnico objavljena na www.kulturnibazar.si.

Prijavo posredujte čim prej, najpozneje pa do 24. marca 2023. Izpolnjena in poslana e-prijava je vaša vstopnica na izbrane dogodke; hkrati vam omogoča pridobitev potrdila o udeležbi na strokovnem usposabljanju.

Udeležba je brezplačna.

Trubarjeva domačija se bo predstavljala v okviru predstavitve slovenskih muzejev in galerij, kulturne dediščine in vizualne umetnosti. Predstavljala se bo skupaj s partnerji Poti knjige. **Predstavitvena delavnica bo potekala med 10.30 in 11. uro!**

Lepo vabljeni, da nas obiščete!

Javni zavod Trubarjevi kraji

8. Stritarjev večer: Žiga X Gombač

Barbara Pečnik, Javni zavod Trubarjevi kraji

Letos mineva 100 let od smrti Josipa Stritarja, pripovednika, pesnika, esejističnega pisca in urednika. V počastitev te obletnice se bomo v Velikih Laščah našega rojaka spominjali ob različnih prireditvah in dogodkih celo leto. V marcu, ob Stritarjevem rojstnem dnevu, je MKL, Knjižnica Frana Levstika v sodelovanju z Občino Velike Lašče in Javnim zavodom Trubarjevi kraji pripravila že 8. Stritarjev večer.

Za uvod v večer je Matjaž Gruden prebral Stritarjev tekst o vrednosti umetnosti in kulture, ki ostaja aktualen vse do danes. Sledil je pogovor z osrednjim gostom Žigo X Gombačem, slovenskim mladinskim pisateljem, pesnikom in striparjem.

Žiga pripada mlajši generaciji slovenskih mladinskih pisateljev. Pohvali se lahko z izjemno produkcijo vseh žanrov. V zadnjih dvanajstih letih je spisal in objavil več kot 178 pravljič, pesmic in stripov za otroke tako v revijah kot knjigah. Sodeloval je in še sodeluje z revijami Zmajček, Galeb, Kekec, Bim Bam, Trobentica, Bučka in National Geographic; v zadnjih šestih letih svoja dela izdaja izključno v knjižnih oblikah.

Njegova slikanica Adam in tuba, ki jo je ustvaril skupaj s še eno izjemno slovensko ustvarjalko, akademsko slikarko in ilustratorko Majo Kastelic, je izšla pri založbi North South in je zato dosegla mlade bralce v Veliki Britaniji, ZDA, Kanadi in Avstraliji. Izjemni so njegovi stripi, ki jih ustvarja skupaj z različnimi ilustratorji, npr. Zgodovina Slovenije v stripu, Lumpsterji itd. Še vroč je njegov strip Cukrarna, Zgodba slovenske pesniške duše, ki ga je ustvaril skupaj z Jakom Vuketičem in izdal zavod Škrateljč. To je velika zgodba, ki opisuje nastanek pesmi

Z Žigo X Gombačem se je pogovarjala Maja Smole, vodja Knjižnice Frana Levstika Velike Lašče.

in rojevanje nove pesniške smeri – Moderne. Mimogrede: ta strip je naprodaj tudi na Trubarjevi domačiji in gre za med.

Žiga nam je v pogovoru z Majo Smole na zabaven način predstavil svoja prva srečanja s knjigo, pravljičami, kako je prišlo do njegove prve objave v Zmajčku in do izida svoje prve knjige. Predstavil nam je, od kje jemlje navdih, kako in kje raziskuje za posamezno delo in kaj vse še počne v svojem življenju, da si napolni baterije.

Za glasbeni vložek je poskrbela Hana Adamič na harmoniki iz Glasbene šole Ribnica.

Bil je prijeten večer in lahko je žal vsem tistim, ki so ga zamudili.

KNUT
SVEDSKE TOPLLOTNE ČRPALKE

Z vami in za vas že 30 let

**NAJUČINKOVITEJŠA
TOPLLOTNA ČRPALKA**

NIBE F2120

SUBVENCIJA

080/71-72 | knut.si

TOPLLOTNE ČRPALKE
NIBE
nibe.si

KAMINI
Contura
contura.si

Med v apiterapiji, 2. del

Blanka de Far Papež (Čebelarstvo de Far Papež – Pr`čebelci)

V prejšnji številki sem v prvem delu članka Med v Apiterapiji opisovala pomen lokalnega medu. V drugem delu članka pa se bom posvetila apiterapevtskemu učinku medu.

Terapevtska uporaba medu

V ljudski medicini je uporaba medu usmerjena k uživanju medu in njegovim zunanji uporabi.

Oralno uživanje medu

Med lahko uživamo v naravni obliki v satju, kristaliziranega ali tekočega, v raztopini, mešanici in podobno.

Uživamo ga v manjših količinah, ena čajna žlička vsake 2-3 ure s čim daljšim zadrževanjem v ustih, če ga uživamo zaradi njegovih antibakterijskih, protimikrobnih in protivnetnih procesov. S čim daljšim zadrževanjem v ustih sluznica ustne votline in grla absorbira čim več protimikrobnih elementov. Patogena flora s takim načinom uporabe medu v ustni votlini, grlu in nosu zmanjša žarišča vnetja in rane se zaraščajo hitreje. Za tovrstno uporabo je najbolj primeren za uživanje kristaliziran med, med v satju in med z voščenimi poklopki.

Lokalna ali zunanja uporaba

Uporaba medu za blagodejni učinek na koži, v podkožnem tkivu in sluznici (infekcijske in vnetne narave). Medene obloge ali med se lokalno aplicira pri gnojnih ter drugih ranah na koži in podkožnem tkivu. Pri tovrstnih ranah mora-

mo biti zelo pazljivi, ker ni vsak med primeren za zdravljenje ran. Za zdravljenje teh tegob mora biti med pripravljen za medicinske namene.

Za vzdrževanje mladostne kože, ki je mehka sveža in gladka, so že v času Rimljanov v kozmetične namene priporočali kopeli iz medu in mleka. Izdelamo si lahko raztopino medu za kopel rok in nog. V kad s toplo vodo vlijemo tri litre mleka z enim kilogramom medu.

Inhalacije z medom v apiterapiji

Ustrezne vrste medu raztopimo in vdihavamo skozi nos z uporabo medicinske aparature. Uporablja se pri aktivnih, kroničnih in alergijskih boleznih dihalnega sistema.

Aerosolne inhalacije se dnevno pripravljajo v destilirani vodi. Koncentracija mora biti med 20 in 30 %. Terapije lahko trajajo 15–20 minut. Raztopino se vdihuje skozi nos in jo izdihne skozi usta. Dihanje mora biti umirjeno in sproščeno. Priporoča se dve inhalaciji dnevno (zjutraj in popoldan).

Parne inhalacije z medom se priporoča, kadar jih izvajate doma. V 100 ml vode vmešamo dve žlički medu. Raztopino z medom in vodo postavimo na vir toplote, da izhlapeva. V času inhalacije je potrebno mirno dihanje. Najbolj primeren čas parne inhalacije z medom je zvečer ali pred spanjem. Parne inhalacije se svetuje pri majhnih otrocih.

Masaža z medom za sproščanje mišic

Po posebni metodi se z medom masira samo celotni hrbet. S to posebno tehniko – izmenično pritiskanje in popuščanje, valjanje z notranjo stranjo roke (dlanjo) – dosežemo sesalni učinek. Mišice postanejo sproščene, kar blagodejno vpliva na celotno telo.

Katero vrsto medu izbrati v apiterapiji?

Pravilna izbira medu za blaženje zdravstvenih tegob je zelo pomembna.

- **Cvetlični med** se svetuje ljudem s srčnimi težavami in živčnimi boleznimi (primeren je tudi med z večjo vsebnostjo eteričnih olj – žajbelj in baldrijan).
- **Lipov med** je primeren pri boleznih, ki jih povzročajo stafilokoki, streptokoki in druge bakterije.
- **Gozdni med** pozitivno učinkuje pri krepitvi imunskega sistema in anemiji.
- **Robinjev (Akacijev) med** se svetuje za diabetike.
- **Kostanjev in lipov med** se svetuje za antibakterijsko delovanje, ker vsebuje največ rastlinskih antioksidantov.

Najbolj znane vrste medu in blagodejni učinek na telo:

- **Cvetlični med** krepi srce in žile.
- **Kostanjev med** ugodno deluje na prebavila, jetra, nespečnost in živce.
- **Gozdni med** krepi odpornost organizma in pomaga pri vnetju žrela.
- **Robinjev (akacijev) med** blaži in pomirja utrujenost.
- **Lipov med** pomaga pri premagovanju prehlada.
- **Smrekov med** je bogat z mineralnimi snovmi; priporoča se ga ljudem, ki imajo težave z dihalo.
- **Hojev med** je bogat z minerali in primeren za boleznih dihal.

Opozorilo:

za zdravljenje ran, izpuščajev, ekcemov, ognojkov in podobnih kožnih obolenj mora biti med neoporečen in pripravljen za uporabo za medicinske namene.

V naslednji izdaji številke se bom posvetila pisanju o cvetnem prahu, samozdravljenju in apiterapevtski uporabi medu.

Dogajalo se je ...

Zdenka Zabukovec | foto: ZZ in BV

Kaj?

Pustna ženitovanjska povorka in otroška maškarada.

Kje?

Na relaciji Gradež-Turjak-(Mali Ločnik)-Gradež.

Kdaj?

V soboto,
18. februarja 2023.

Kdo?

Člani in članice Društva za ohranjanje dediščine ter njihov podmladek.

Kako?

Večinoma peš.

S čim?

Z veliko dobre volje in s podarjenimi dobrotami.

Zakaj?

Zaradi ohranjanja dediščine.

Tudi letos na sejmu Alpe-Adria

Jožica in Zdenka Zabukovec

foto: Jožica Zabukovec in Andrej Jakob

Društvo za ohranjanje dediščine se je v okviru Turistične zveze Slovenije predstavilo na 33. sejmu Alpe-Adria, ki je od 15. do 18. februarja potekal na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Nekaj o sejmu

Sejem turizma, kampinga in karavaninga ter spremljajoči mednarodni sejni okusov GASTexpo z degustacijami in kuharskimi delavnicami si je ogledalo več kot 18.000 ljudi. Svoja doživetja je predstavljalo 280 ponudnikov turističnih storitev iz Slovenije, Tunizije, Nepala, Avstrije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije in Italije. Posebej je svojo turistično ponudbo prikazala partnerica sejma Črna gora.

Sejem so poleg degustacij obogatili tudi spremljajoči dogodki: okrogle mize, posveti, tematski večeri, kulinarčne in druge delavnice, konference idr.

Vzdušje na sejmu je dopolnil pester zabavni program, v katerem so med drugim nastopili: harmonikarski orkester iz Železnikov, folklorna skupina Zala iz Žirovskega Vrha, glasbena skupina iz Dobrovnika, mažoretke in mestna godba iz Herceg Novega ter Kulturno-umetniško društvo Njegoš iz Črne gore.

Nagrada Jakob

Na sejmu je bila podeljena 12. nagrada Jakob za kakovost in odličnost v regiji

Alpe-Jadran, ki je ime dobila po prvem turistu, popotniku – romarju Jakobu.

Letoŝno nagrado in naziv »ambasador tematskih poti« je prejel Javni zavod Notranjski regijski park za projekt Tematska pot Drvošec in Center za obiskovalce Cerknisko jezero.

Obstoječo Tematsko pot Drvošec so leta 2022 uspešno nadgradili z odprtjem Centra za obiskovalce Cerknisko jezero. Obogaten je z interaktivno razstavo, kjer lahko obiskovalci odkrijejo skrivnostni svet mističnega Cerkniskega jezera in prisluhnejo zgodbam o njegovih preobrazbah.

Sodelovanje našega društva

V posameznih sejmskih dneh so skupno sodelovali sedem članic in dva člana iz našega društva ter članica Požeških žena Velike Lašče.

Prvi sejmski dan so se v svoji dvorani predstavile srednje šole. Podpredsednica našega društva jim je razdelila gradivo in predstavila programe, ki smo jih pripravili zanje.

V drugi dvorani so bila zbrana predvsem društva (in zveze). Med njimi so se že stkale prijateljske vezi in vsako leto ugotavljajo, da imajo iste težave, saj za delo v druŝtvih ne morejo pridobiti mladine. Na posameznih stojnicah so sicer sodelovali tudi mladi in naše članice so od njih poskušale pridobiti določene informacije, vendar so slabo poznali svoje programe; le ponudili so zgibanke in povedali, kako dobijo dodatna pojasnila. V nasprotju z njimi so starejši člani druŝtev odlično poznali vse turistične točke v svojem kraju in se prizadevno posvečali obiskovalcem.

Naše članice in člana so obiskovalcem kot vsa leta predstavljali društvene prireditve in programe. Vso dejavnost (tradicionalne prireditve, naravoslovni dnevi, delavnice, ekološka pridelava prosa ...) so predvajali tudi na monitorju; posamezna področja so bila prikazana na panojih. Delili so propagandne zgibanke in letake, ki obiskovalce vabijo na obisk Gradeža ter tudi na ogled zanimivosti in dogajanj v naši celotni občini Velike Lašče.

Rokodelci so prikazovali delo na kolovratu, izdelavo zobotrebcev, papirnatih rož in predpražnikov iz ličkanja ter pletenje košar.

Zanje in tudi za naše programe je bilo veliko zanimanja, čeprav vsako leto še vedno mnogo ljudi ne ve, kje je vas Gradež, in se čudijo, da je tako blizu Ljubljane.

Člana in članice so obiskovalcem predstavili tudi vso društveno kulinarčno ponudbo. Za degustacijo so jim ponujali kašnato in »moško« potico, narastek iz prosene kaše in suho sadje. Vse dobrote so jih navdušile in so vsak dan hitro pošle.

Podjetniški kotiček

Primož Petrič

Podjetniški zajtrki v februarju

mag. Peter Grabner, sekretar OOO Ljubljana

Ob petkih dopoldne ob 8.30 na Območni obrtno-podjetniški zbornici Ljubljana Vič poteka podjetniški zajtrk. Nanj povabimo gosta, ki nam v prijetnem klepetu predstavi določeno temo.

Prvi petek v februarju je bil gost podjetniškega zajtrka Aleš Trunk, Claus Moller Consulting, na temo Razvijanje odnosov z drugimi in upravljanje sprememb s čustveno inteligentnostjo. Gost je podaril, da so odnosi ključni za uveljavljanje sprememb v podjetjih, kajti ni dovolj imeti le željo po izboljševanju, napredovanju in spreminjanju, da bi ustvarili odličnost poslovanja.

Drugi petek v februarju je bil gost podjetniškega zajtrka Peter Mesarec na temo Kako zastaviti e-mail avtomatizacijo za manj dela in več rezultatov. Gost je na praktičnih primerih pokazal, kako in katera orodja uporabiti za e-mail marketing avtoma-

tizacijo v B2B in e-commerce podjetjih. Prikazal je, kako nastavi- mo samodejno pošiljanje e-mailov in po kakšnih kriterijih.

Tretji petek v februarju je bil gost podjetniškega zajtrka Blaž Cvar, predsednik OZS na temo Predstavitev zbornice in aktualne informacije za obrtnike in podjetnike. Naš tokratni gost je podal aktualne informacije za obrtnike in podjetnike in informacije glede regulacije cene za elektriko in subvencije. Predstavil je tudi stališča OZS glede predloga Pravilnika o poklicnih boleznih. Udeleženci so gosta pozvali k večji zaščiti obrtnikov in podjetnikov v primeru nerazumnih inšpekcijskih pregledov.

Četrty petek v februarju je bil gost podjetniškega zajtrka Marko Boldin s. p., Boldis, izobraževanje in svetovanje na temo Plesna sprostitev za učinkovitejše delo obrtnikov in podjetnikov. Gost je udeležencem predstavil, kako s plesnimi gibi in koraki ustvariti medsebojno zaupanje, spodbuditi sodelovanje in poskrbeti za gibanje, ki nam vsem v zahtevnih delovnih pogojih prepogosto manjka.

Zavod za izobraževanje sofinancira usposabljanja

Zavod za izobraževanje delavcev delodajalcem sofinancira izobraževanja njihovim zaposlenim

Znanje zaposlenih je danes v spremenljivih gospodarskih razmerah eden od ključnih dejavnikov za ohranjanje konkurenčne prednosti, zato Zavod za izobraževanje delavcev nadaljuje delo na dolgoletnih izkušnjah in dobri praksi Sklada za izobraževanje delavcev pri s. p. Ljubljana, ki je v 35 letih delovanja omogočil izobraževanje mnogim zaposlenim v obrti.

Namen, poslanstvo in cilji Zavoda so izobraževanje, izpopolnjevanje, usposabljanje, informiranje in spodbujanje izobraževanja delavcev, ki so zaposleni pri delodajalcih s sedežem na območju ob-

čin Brezovica, Dobropolje, Dobrova-Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Horjul, Ig, Ivančna Gorica, Kamnik, Kočevje, Komenda, Kostel, Litija, Logatec, Loški Potok, Medvode, Osilnica, Ribnica, Sodražica, Škofljica, Šmartno pri Litiji, Trbovlje, Velike Lašče, Vodice, Mestne občine Ljubljana in drugod po Sloveniji.

Delavci z izobraževanjem, izpopolnjevanjem in usposabljanjem pridobivajo temeljna, dopolnilna in funkcionalna znanja, da bi bili usposobljeni za strokovno in varno opravljanje del in nalog pri svojih delodajalcih, kakor tudi za razvijanje in bogatenje splošne kulturne ravni. Zavod za izobraževanje delavcev s sofinanciranjem izobraževanj omogoča tako delodajalcem kot njihovim zaposlenim, da je zaradi sofinanciranja izobraževanje dostopnejše in ce-

nejše. Zavod za izobraževanje delavcev se bo usmerjal v pridobivanje dodatnih sredstev, ki bi vsem članom omogočilo višji delež sofinanciranja izobraževanj.

Vabljeni na seminarje:

- Kultura vedenja, poslovni bonton, se znamo obnašati?
- Poslovna odličnost
- Priprava načrta denarnega toka za banke in javne razpise
- Principi obvladovanja sprememb v malem podjetju
- Vpliv načina razmišljanja in naših prepričanj na vodenje podjetja in motiviranje zaposlenih

Naša zbornica organizirala promocijo obrtnih poklicev

mag. Peter Grabner, sekretar OOO Ljubljana

Na Območni obrtno-podjetniški zbornici Ljubljana Vič smo tudi letos v sodelovanju z Osnovno šolo Dobrova in Osnovno šolo Polhov Gradec organizirali promocijo poklicev na srednjem poklicnem in strokovnem nivoju.

Pretekla leta smo ogled poklicev organizirali v sklopu projekta Obrtna pot, letos pa sredstev za promocijo poklicev Obrtno-podjetniška zbornica ni uspela pridobiti. Zato so člani Upravnega odbora Območne obrtno-podjetniške zbornice Ljubljana Vič sprejeli sklep, da bo stroške izvedbe promocije poklicev financirala naša zbornica iz lastnih sredstev.

K sodelovanju smo povabili vse šole na območju, ki ga s svojim delovanjem pokriva naša zbornica. Odzvale so se tri osnovne šole – poleg omenjenih dveh še osnovna šola Velike Lašče – vendar je zaradi nujnega pogoja najmanj pet kandidatov za ogled določenega poklica bila promocija izvedena le na omenjenih dveh osnovnih šolah.

Promocija poklicev na srednjem poklicnem in strokovnem nivoju predstavlja pomemben korak k večji vključenosti otrok v tovrstno izobraževanje in

hkrati ukrep k preprečitvi pomanjkanja omenjenih poklicev. S predstavitvami poklicev in ogledi obrtnih obratovalnic želimo zagotoviti možnost, da si učenci osnovnih šol v spremstvu predstavnikov šol ogledajo obrtne poklice v realnem delovnem okolju. Na naši zbornici si že dalj časa prizadevamo, da bi čim več otrok privabili v izobraževalne programe na srednjem poklicnem in strokovnem nivoju, saj se mladim prav tukaj odpirajo velike možnosti za zaposlitev. Naše izkušnje so pokazale, da je realno delovno okolje tisto, ki otroke spodbuja k večjemu zanimanju za srednje poklicno in strokovno izobraževanje. Odziv za sodelovanje je med obrtniki in podjetniki je bil dober, kar kaže na to, da je v obrti in malem gospodarstvu velik zaposlitveni potencial.

V februarju letos spomladi smo organizirali tri obiske obrtnih delavnic za učence višjih razredov osnovnih šol.

Obratovalnice smo obiskali v skupinah od 5 do 10 otrok, ki jih je že vnaprej zanimal poklic, ki smo ga predstavili. Obisk v obratovalnici je trajal okoli ene ure in je vključeval ogled proizvodnje ali opravljanja storitev s praktičnimi primeri. Promocija obrtnih poklicev se je izkazala kot učinkovit način za spoznavanje poklicev in lažjo odločitev mladih za obrtne poklice na območju naše zbornice. Pomladi načrtujemo še več ogledov obratovalnic.

Na tem mestu se želimo zahvaliti našim članom, ki so bili ambasadorji poklicev:

- 1. Gostilna "pri Gorjancu",** Luka Kanc s. p. iz Ljubljane za poklice kuhar, gostinec in hotelir,
- 2. Klima naprave Dolinar** proizvodnja, storitve in trgovina d. o. o. iz Ljubljane za poklic strojni inštalater,
- 3. Tipteh d. o. o.,** zastopanje in distribucija iz Ljubljane za poklic mehatronik.

Dodatne informacije za vključitev v OOO, pobude in predlogi:
primoz.petric@velike-lasce.si

Sankanje na Raškem klancu 2

Anja Zalar Mihelič

Sankanje na Rašci ostaja tradicionalno. Raški klanec smo sicer zamenjali za Stajško dolino že pred kakimi 20 leti, ko sta sol in plug premagala sneg. Poleg tega so postajale zimske pošiljke snega vse skromnejše in je bilo treba najti senčno lego, kjer se sneg obdrži dlje.

Letos smo po prav tako približno 20 letih sanke zamenjali za smuči in angažirali vaška žičničarja Draga in Davorina, da po dolgih letih »zakurblata« 40 let staro vlečnico. Recimo jim mladi očetje, poimenovani »Raški teptači«, so se družno spravili k »štamfanju« doline in tako smo močni generaciji raških otrok omogočili, da se nauči smučati skoraj na dvorišču.

In to ravno v letu, ko je nesrečen splet dogodkov v svetu močno podražil cene vsega živega in neživega in bi nekajdnevni paket za povprečno družino konkretno izpraznil družinski proračun. Poleg tega nas je narava obdarila z obilno snežno pošiljko ravno

dva tedna pred zimskimi počitnicami. In kaj je za otroke lepšega kot preživeti zimske počitnice na snegu v bližnji dolini v družbi vrstnikov. No, modernemu času primerno smo si privoščili za nekaj ur najeti učitelja smučanja, da ne bi slučajno kateri od otrok ne znal pravilno smučati, ker nepopolnost je za te čase seveda nesprejemljiva. In v najboljših dneh smo našli tudi več kot 20 otrok. Ni pomembna dolžina proge; ni pomembna kvaliteta proge. Na koncu štejeta dogodivščina in dobra družba, kakršne je v Kranjski Gori ne bi bili deležni. Mamicam pa v nedeljo ni bilo treba kuhati, ker smo kosilo spekli kar na lokaciji. Verjamem, da si bomo te počitnice zapomnili za vedno, otroci in starši. Kajti, ko so se otroci utrudili, smo tudi starši spet postali otroci in tekmovali po slalovski progi iz leskovih vej in tekmovalnost je bila na višku. Kljub modi, da je pravo smučanje tisto na kvalitativnih, urejenih in dolgih smučiščih, smo dokazali, da na koncu pravzaprav to ni

tako pomembno. Kolektivni duh, malo časa, malo truda, improvizacija in veliko dobre volje in imeli smo se zelo lepo. Pustimo za konec dejstvo, da je glavni žičničar utrpel dvojni kompliciran zlom noge. Sicer ne na delovnem mestu in to ga ni ustavilo, da nas ne bi pozdravil z bližnjega balkona. Kakor nas tudi ni minila volja, da ob prvi priložnosti vse skupaj ponovimo. Do takrat se bo noga zacelila in senco ohranila Stajška dolina.

Naj dodam, da sem ponosna, da smo v teh časih, kjer vsak stremi k sebi, uspeli izpeljati vse opisano. In srce zaigra, ko človek vidi, da se na vasi spet nekaj dogaja. Mislim, da smo otrokom omogočili počitnice za v spominsko knjigo. In upam si trditi, da tudi sami sebi. Še dobro, da smo vse poslikali. Hvala vsem!

Od semena do pridelka in tržnice

Ana Pia Debeljak

Vsako seme je pripravljeno na kalitev, samo priložnost mu moramo dati. Potrebuje primerno podlago, dovolj vlage, svetlobe in prostora.

Ko rastline pokukajo na plano se moramo vključiti ljudje in poskrbeti za njihovo vzgojo od kalitve do pobiranja pridelka, ki ga uporabimo za lastne potrebe ali za prodajo.

Tržnica je prostor, ki je namenjen prodaji živil in drugih artiklov. Ne služi pa samo temu namenu. Tržnica ima širši pomen.

Tudi v naši občini imamo svojo Velikolaško tržnico, za katere oživitev se trudi Javni zavod Trubarjevi kraji; trudimo se tudi ponudniki z željo, da

sprejmete tržnico kot nekaj svojega in koristnega, da jo sprejmete tudi kot kraj družjenja in sklepanja novih poznanstev.

Tržnica je res še zelo skromna; »branjevci« nudimo vrtnine, vložnine, med, sir, mleko in mlečne izdelke, pekavske izdelke, suho sadje, izbrano žganje, izdelke ročnega dela. S podporo obiskovalcev bi se trudili ponudbo še razširiti.

Naše podeželje je naše bogastvo. Vabimo vas na tržnico vsako prvo in tretjo soboto v mesecu med 9. in 12. uro pred Levstikovim domom v Velikih Laščah.

Tržnica je koristna, lokalna. Vabi, povezuje, podpira branjevce, kupce in je utrip kraja.

PRIBA OKNA

KVALITETA
VARNOST
VARČNOST
disajn

**VRHUNSKA KVALITETA IN
BREZČASEN DIZAJN**

051 402 780 / info@priba-okna.si / www.pribaokna.si
Obrtna cona Ločica pri Turjaku

Smelo in delovno smo vstopili v pomlad z različnimi dogodki Ne pozabi me! Spominčica

V času covid-19 in v januarju ter februarju letos smo on-line lahko spremljali zanimiv program Ne pozabi me. Ker je pri nas večina starejših računalniško nepismena, smo na začetku februarja uspeli »v živo« izpeljati podoben program in že tretjič prestavljeni Alzheimer cafe. Kaj je Alzheimer cafe, ste se verjetno že vprašali? Nekateri to poznate, če pa ne ... pa ponovimo. To je sproščeno srečanje vseh, ki se želijo pogovarjati o motnjah spomina, o demenci, o bolnikih z demenco, ki bivajo doma ali so v institucionalni oskrbi. Prisotni izmenjujejo svoje izkušnje in poglede na reševanje vsakodnevnih problemov, predavateljica – socialna in zdravstvena strokovnjakinja pa pomaga s svetovanjem, strokovnimi nasveti in pojasnili ne le na področju demence, temveč tudi z boleznimi, ki jo običajno spremljajo. Želena je, da so prisotni tudi bolniki, saj s svojimi potrebami in pogledi obogatijo pogovorne vsebine. Tokrat je bila z nami gospa Jana Dragar sodelavka Spominčice – slovenskega združenja za pomoč pri demenci. Glavna tema »okrogle mize« je bila zanimiva in ne tako redka frontotemporalna demenca. Drugič le pridite na tovrstna srečanja, saj so zelo koristna, poučna in zanimiva za nas vse. Vabljeni ste vsi občani.

Ptujska Gora in Ptuj: Na pustno soboto smo šli na zanimiv izlet.

Zjutraj se je res začelo s Kukljevimi krofi, ampak kmalu je sledila bolj resna tema. Odpeljali smo se na Štajersko, točneje na južni del Dravskega polja. Obiskali smo najlepši slovenski kulturni spomenik – znamenito Ptujško Goro. Po znani romarski poti smo se povzpeli na razgledno vzpetino. V romarski hiši na vrhu so nam nato minoriti, ki upravljajo celoten kompleks Ptujške Gore, predstavili vse, kar je potrebno vedeti o nastanku, od prazgodovine do danes. Poudarek je bil na umetnostni zgodovini: biseru gotske arhitekture, slikarijah in kiparskih stvaritvah. V zatemnjeni predavalnici smo najprej pozorno, zbrano in z zanimanjem sledili filmu s podatki, slikovnemu materialu in predstavitvi celote. Po baziliki smo se nato sprehodili in si vse še ogledali. Najbolj znan je reli-

ef Marije Zavetnice s plaščem, ki je postavljen v glavnem oltarju in se cerkev po njej imenuje. Pokazali so nam tudi znamenite originalne plastike v rotondi ob cerkvi, ki jih skrbno čuvajo in jih ne pokažejo vsakemu. Poduhovljeno umirjeni smo se nato odpravili proti Ptujju. Petovia in njena zgodovina nas bi seveda zanimala, toda že takoj na začetku, ko smo prišli v predel starega mesta, smo se znašli sledi pustnega vrveža ... in predali smo se mu. Bilo je pisano, veselo in norčavo z resno »ptujsko gospodo in oblastjo« ... in kurenti. Da bi bolje razumeli vse like kurentije, smo si na gradu ogledali še razstavo na to temo, prisluhnili razlagi vodiča in si seveda ogledali tudi ves grad in druge razstave v njem.

Kot smo dan začeli, smo ga tudi zaključili s krofi – tokrat s Trojan.

Relief Marije Zavetnice s plaščem na Ptujski

Razstava kurentije na Ptujskem gradu

Občni zbor Društva upokojencev Volilni in novi vodilni

Najpomembnejši dogodek po štirih letih našega delovanja je volilni Občni zbor. Potekal je po vseh pravilih in sproščeno. Obisk članov je bil velik in kot vedno smo se ob nastopu otročkov v ambientu Osnovne šole Primoža Trubarja v Velikih Laščah vsi dobro počutili.

Mogoče bi bilo potrebno narediti pregled dela dosedanjega vodstva, nekakšno inventuro vztrajnosti, ponosa in hvale; jadikovali bi lahko nad neljubimi ukrepi ob dveletni koroni in tarnali nad manjšanjem nekaterih utečenih aktivnosti. Lahko pa čisto preprosto gremo že drugič v pokoj in enostavno povemo, da smo tisti, ki odhajamo, delali in se trudili po svoji vesti in najboljših močeh.

Veseli nas, da ste izbrali **ново predsednico Jožico Mavsar Nosan iz Velikih Lašč** in **ново tajnico Zdenko Škrabec iz Roba**. Obe sodita v skupino mlajših upokojenk in verjamem, da se znata dobro prilagajati spremembam v našem vsakdanu. Ker je v vseh odborih ostalo kar

nekaj dosedanjih »starih« članov, jima nadaljevanja 73-letne zgodbe Društva upokojencev ne bo težko nadaljevati.

Vsem skupaj želimo, da bo vaše vodenje uspešno, kreativno in vsem v zadovoljstvo. Najvažneje pa je, da se boste približali in se posvetili tudi tistim najstarejšim, onemoglim in osamljenim. Vnesite v njihova srca veliko veselja, vzpodbude in lepih misli.

Jožica gre direkt iz osnovne šole med upokojence

STEKLARSTVO

PETER HREN, S.P.
 GRADEŽ 14, 1311 TURJAK
 GSM: 031/356 668
 TEL: 01/7881 366

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

MEGADOM
 URESNICI IDEJE CENEJE!

VSE ZA VRT

70L
 Zemlja Profesionalni substrat 70L
 ZEMLJA MEGAFLO 70 L

MEGADOM PODSKRAJNIK • Podskrajnik 102, Cerknica • 01/705 0 705
 MEGADOM RIBNICA • Ob Železnici 4, Ribnica • 01/835 1 640

www.megadom.si • f • i

Danici Vrh v zadnje slovo

(17. 1. 1932 – 7. 2. 2023)

Življenjska pot Danice Vrh je bila dolga kar 91 let. Včasih je bila lepa in manj lepa, drugič vesela in manj vesela. Vedno pa je bila polna močne volje, prežeta z veliko energije in optimizma. Polovico svojega življenja je posvetila družbenim dejavnostim, se razdajala mladim, njihovi vzgoji, poučevanju, izobraževanju, pokroviteljstvu, mentorstvu in šoli. Drugo polovico, in to kar 34 let, je namenila starostnikom, upokojencem in Društvu upokojencev. Od leta 1991, ko je postala neodvisna država Republika Slovenija, je v našem društvu pričela aktivno sodelovati. Postala je blagajničarka in po štirih letih je skupaj z Francko Jamnik (od 1995 do 1999) tajnica takratnemu predsedniku Jožetu Gačniku. Bili so dober team in kljub slabemu gmotnemu položaju upokojencev v tistem času so delali marljivo v korist članov in društva. Za slednje je bila najpomembnejša postavitev pravne podlage za obstoj. Napisali so Pravilnik delovanja DU Velike Lašče, ki je v uporabi še danes. To je bil tudi čas društvenega napredovanja, bogatenje raznih vsebin, programov in ustanavljanje nove sekcije ročnih del. Tudi članstvo je v tem času naraslo (leta 2000) na 430 oseb, največ v 73-letni zgodovini društva. Vse to kaže, kako požrtvovalno in predano je bilo delovanje vodstva, tudi njeno. Ampak Danica je bila kot mama, vedno skrbna, pridna, natančna, poštena, skromna in s svojim vedenjem in delom je dajala vzgled vsem. Bila pa je tudi kritična.

Ko so po letu 2001 pričele društvene aktivnosti upadati, se je splošna družbena klima do starejših začela spreminjati. Ukinjen je bil poračun pokojnin in niso se več usklajevale z življenjskimi stroški. V zapisnik je pred 12 leti zapisala naslednje opozorilo (citat):

»Žalitve, da smo preveliko breme družbe, moramo zanikati. Vztrajati in poudarjati moramo, da je pokojnina naša pravica, ki temelji na vplačilih in prispevkih v pokojninsko in invalidsko zavarovanje v preteklosti.« Upor je bila njena reakcija na takratne odločitve o pokojninah in zapisano moramo večkrat povedati vsem tudi sedaj.

Po naslednjih volitvah (od 2003 do 2007) je ostala tajnica še tretji mandat. Novi predsednik je postal Ivanc Franc. Vse aktivnosti so se nadaljevale in nekatere nadgrajevale, druge opuščale. Splošna slaba družbena klima pa je ostala ... do danes. Toda osnovno doktrino društva – delati v korist upokojencev in spoštovati človeške vrednote – je skušala ohranjati ves čas. Ko je po 16 letih zapustila upravni odbor, je še 12 let (do 2019) vodila sekcijo ročnih del; imenovala jo je Nitke. Spretno je združila pridne roke, dobro voljo in veselje članic. Kot vedno.

Po 28 letih aktivnega dela v DU smo se ji člani leta 2012 zahvalili s podelitvijo najvišjega društvenega naziva: postala je častna članice društva. Danes pa lahko samo še dodamo: »Hvala ti za vso tvojo predanost in pripadnost društvu, za vse znanje in življenjske modrosti, ki si nam jih delila«.

Njene napisane besede nam bodo ostale in so velik motiv, vzpodbuda in vodilo vsem nam tudi v prihodnje.

Počivaj v miru draga Danica; s spoštovanjem se te bomo vedno spominjali!

Člani DU Velike Lašče
Velike Lašče, 10. 2. 2023

Helena Grebenc Gruden

Hvala Danica

Zvezde so večne,
svetijo za vse ljudi,
med njimi si tudi ti.
Kako so naklonjene!
Svetile so ti mnogo let
tako, da si objemala cel svet.
Ljubezen so ti podarile,
zelo, zelo svetlo svetile.
Sprejemala si srečo in skrbi,
med svojimi najbližjimi.
Kjerkoli si hodila,
dobro energijo si nam pustila.
Tako da z nami boš ostala
in spomine v mozaik kovala.

Pa še to.
Ptice so nas naučile peti,
ko pa moramo umreti,
naučijo nas leteti ...

Franja Sedej

Danica Vrh na razstavi ročnih del sekcije Nitk leta 2015

Ženske in moški – kako optimalno ravnati drug z drugim

Danica Cvetko

*Univerza za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče vas vabi na predavanje z naslovom **Ženske in moški – kako optimalno ravnati drug z drugim.***

Na tokratnem predavanju bomo dobili odgovore na naslednja vprašanja:

- zakaj smo, ko so srečne ženske, srečni vsi, in obratno;
- kako se dotaknemo srca in ne ega moškega, ženske;
- s kakšno žensko, moškim partner ne more ne lepo ravnati;
- kako zaznati prave partnerjeve potrebe;
- kako razvijemo pravo harmonijo v odnosu in harmoničen odnos s partnerjem, družino, taščo, sorodniki itd.;
- kaj v odnosu med žensko in moškim potrebuje ženska in kaj moški;
- v čem je ključ zvestobe med žensko in moškim ter kaj pomeni prava zvestoba;
- ljubosumje, posesivnost in kako biti dober, a ne naiven;

- skrivnosti narave ženskega in moškega uma ter ega;
- kaj storiti, če sem neopazen/neopazna za ženske/moške;
- kako privlačiti pravega partnerja;
- prijateljstvo med žensko in moškim;
- kako partnerju, staršem, prijateljem in otrokom pomagati, da postanejo najboljša verzija samih sebe.

Na koncu bodo na vrsti še vprašanja in odgovori.

To vedno aktualno tematiko nam bo predstavil Andrej Pešec, univ. dipl. politolog, avtor štirih knjig, ki deluje kot celostni psiholog, pedagog, trener in strokovnjak za odnose, voditeljstvo ter osebni razvoj. Nekateri ste ga že spoznali na predavanju v januarju (takrat je bila tema "Kako čustva vplivajo na telo, bolezni in zdravje"); je avtor knjige *Ženske in moški*.

Predavanje bo v sredo, 12. aprila 2023, ob 18.00 v Klubski sobi Levstikovega doma v Velikih Laščah. Namenjeno je vsem občanom, ki jih ta tema zanima. Udeležba ni vezana na članstvo v UTŽO. Prijava ni potrebna; za več informacij lahko pokličete na tel. 041-380-036.

Vabljeni torej, da se udeležite tega zanimivega in za vsakdanje življenje vsekakor koristnega predavanja, da boste novo znanje in uvide nato lahko prenesli v prakso.

Odpuščanje prireditve ob kulturnem prazniku

Predsednik KUD Primož Trubar Velike Lašče, Matej Polzelnik

Kultura smo ljudje. Ta misel se mi je na predvečer tradicionalne prireditve ob kulturnem prazniku večkrat zapodila po glavi. Na večer, ko sem moral sprejeti poraz in dokončno odpovedati prireditvi.

Včasih se stvari prav nesrečno obrnejo. Najprej naj nekaj poudarim: kulturno udejstvovanje je moj hobi, postranska stvar, ki jo lahko počnem le z veseljem in še to le, če so moje osnovne bivanjske razmere izpolnjene. Kakšen mesec pred kulturnim praznikom, ko sem začel z organizacijo, so se začele dogajati nepredvidljive stvari, ki so porušile moje načrte in so zahtevale od mene vso pozornost, da sem jih šele

nedavno postavil nazaj na svoje mesto. In tukaj je bistveni razlog za odpoved. Zaradi preobremenjenosti sem bil prisiljen zapostaviti kulturo. Sicer sem zadnja dva tedna pred 8. februarjem poskušal nekaj na silo spraviti skupaj, vendar se po mojih izkušnjah to nikoli prav dobro ne konča. Prav tako sem neupravičeno računal na pomoč ljudi, ki so bili tako ali drugače zasedeni. Niti ni bilo ugodno, da so bile v tistem času

zimске počitnice, ki so dosegljivost ljudi še dodatno omejile.

Dejstvo je, da se je v preteklih nekaj letih dinamika življenja konkretno spremenila. Svet se je začel počasi premikati naprej, moje kulturne zadolžitve pa so ostale oboje.

So pa ravno takšne napake dobra šola in bistveno je, da se vzrok teh napak razume. Najprej je odvisno od mene, da izboljšam komunikacijo, tako da se kljub moji morebitni zasedenosti kulturno dogajanje povleče naprej. Prav tako KUD potrebuje širši krog graditeljev kulture in predvsem nove moči. Na tem mestu bi pozval vse, ki Vas tako ali drugače zanima kulturno udejstvovanje, da me pocukate za rokav (lahko tudi digitalno).

Kultura smo ljudje. Več nas je, lažje nam bo.

Zimska potepanja študijskega krožka Naš kraj

Barbara Pečnik

Člani študijskega krožka Naš kraj se navadno v zimskih semestrih srečujemo predvsem v Trubarjevi čitalnici na Trubarjevi domačiji, poletne semestre pa izkoriščamo za različne ogledne razstave in izlete v naravo.

Tokrat smo se odločili, da bomo s potepanji pričeli že kar pozimi. V januarju smo se tako odpravili v Dobropolje, kjer smo iskali sledove bratov Kralj na Vidmu. V Jakličevem domu nas je prijazno sprejela Polona Rigler Grm, kustosinja iz Muzeja Ribnica, in nam predstavila Kraljevo zapuščino v kraju in pa v urejeni zbirki v domu. Ogledali smo si tudi etnološko zbirko Dobropolja in pri tem ponovno ugotovili, da smo si Laščani in Dobropoljci »tako blizu in hkrati daleč«.

ne razstave SUHOROBARSTVO & LONČARSTVO. Po razstavi nas je popeljala kustosinja Marina Gradišnik. Predstavila nam je geografske in zgodovinske dejavnike, ki so vplivali na razvoj suhorobarske in lončarske dejavnosti, različne materiale, način življenja lončarjev in suhorobarjev; pokukali smo tudi v današnji čas sodobnega rokodelstva.

Če bi se radi potepali z nami, se nam še vedno lahko pridružite!

Res je, da ljudi ločujejo občinske meje, a vendar imata obe občini skupno bogato posvetno in cerkveno zgodovino, skupno etnologijo; povezuje nas tudi kopica pomembnih mož.

Podobno velja tudi za Ribnico oziroma Suhorobarsko deželo, katere del so tudi Velike Lašče. Februarja je bil zato na vrsti obisk Rokodelskega centra Ribnica in prenovljene ter dopolnjene stal-

Otroško pustovanje v Velikih Laščah

Aleksandra Pirman | foto: Boštjan Podlogar

Letošnje pustovanje je bilo v Velikih Laščah še posebej veselo, saj je za otroško rajanje s svojimi starimi in novimi uspešnicami poskrbela legendarna skupina Čuki.

V nedeljo, 19. februarja, sta Športno dvorano OŠ Primoža Trubarja napolnila otroški smeh in veselje. Potekalo je namreč otroško pustovanje, na katerem so

s svojimi otroškimi hiti, kot so *Mravljice*, *Ko Ko Ko* in *Kam se želvica je skrila*, nastopili Čuki. Pustnemu rajanju se je pridružil okoli tisoč otrok in njihovih staršev iz Velikih Lašč in okoliških občin.

Male in velike maškare so se posladkale s slastnimi krofi; najboljše pustne maske so bile nagrajene; med dogodkom je obiskovalce pozdravil tudi župan Matjaž Hočevar.

Veseli nas, da smo otrokom pričarali pravo pustno pravljico, ki jo bodo pomnili še dolgo časa.

Posebej bi se radi zahvalili županu Matjažu Hočevarju in občini Velike Lašče za zaupanje ter Javnemu zavodu Trubarjevi kraji za pomoč pri organizaciji dogodka. Najlepša hvala tudi Akustiki Pirman d. o. o., gasilcem PGD Turjak in podjetju Minicity d. o. o. za sodelovanje na dogodku.

Ustvarjalna delavnica za otroke na Turjaku

Meta Kovačič, Turistično društvo Turjak

Gregorjevo je praznik, ki se praznuje 12. marca, na god sv. Gregorja. Šega ima korenine v predkrščanski dobi, vendar se je pri ljudeh uveljavilo prepričanje, da predstavlja prihod pomladi, saj se je po starem koledarju praznovalo na prvi spomladanski dan, ko je svetli del dneva postal daljši.

Takrat naj bi čevljarji, kovači in drugi rokodelci predvsem v krajih na Gorenjskem prenehali delati ob umetni svetlobi. Po ljudskem izročilu se na ta dan 'ptički ženijo', zato je praznik povezan tudi z zaljubljenici.

Ko je veljal še stari julijanski koledar, je Gregor Veliki, znan kot prinašalec luči, godoval prav na prvi spomladanski dan, ko je navadno že toplo.

Šega spuščanja gregorčkov – predmetov, v katerih je luč, ki jo daje sveča ali ogenj, ki s tem naznanjujejo prihod dela leta, ko je sonce dovolj dolgo na obzorju, da rokodelcem ni treba več delati ob luči. Takrat se »luč vrže v vodo«; šega se je marsikje preoblikovala v prireditve (povzeto po <https://sl.wikipedia.org/wiki/Gregorjevo>).

V Turističnem društvu Turjak smo želeli otrokom približati šego izdelave gregorčkov, zato smo teden dni pred praznikom pripravili ustvarjalno delavnico za otroke, kjer smo gregorčke izdelovali. Delavnico smo popestrili tudi z izdelavo prikupnih ptičjih gnezd.

Otroci so na delavnici uživali in svojo ustvarjalnost prenesli na izdelke. Za

vse male ustvarjalce so se našle tudi »pogače«, ki jih ptički niso odnesli, ampak so jih pustili vsem prisotnim kot nagrado za njihov trud.

KUD Marij Kogoj Turjak
in POŠ Turjak vabita na

Prireditev ob materinskem dnevu in svetovnem dnevu žensk

petek, 24. marca 2023,
ob 17. uri
v Domu krajanov Turjak.

Lepo vabljeni!

Dogajanje pri gasilcih

Tea Leščanec

V soboto, 4. 3. 2023, je v Velikih Laščah potekal kviz za gasilsko mladino treh gasilskih zvez: GZ Velike Lašče, GZ Ig in GZ Škofljica. V osnovni šoli Primoža Trubarja se je nabralo 110 tekmovalnih ekip oz. 330 mladih nadobudnih gasilcev. Pomerili so se v vezanju vozlov ali navezavi orodji in tudi v gasilskih spretnostih. Svoje znanje so pokazal tudi na področjih prve pomoči, požarne preventivne in v poznavanju gasilke opreme. Otroci in njihovi mentorji so dokazali, da se za prihodnost gasilstva ni potrebno bati.

Za pomoč pri organizaciji in izvedbi bi se radi zahvalili občini Velike Lašče, osnovni šoli in ravnatelju gospodu Primožu Garafolu, šolskim kuharicam, ki so za otroke pripravile odlično malico, in gospodu Igorju Severu.

**Najboljše uvrščene ekipe
v GZ Velike Lašče:**

Kategorija pionirji

1. mesto: Rob
2. mesto: Karlovica
3. mesto: Rašica

Kategorija mladincev

1. mesto: Rašica
2. mesto: Veliki Osolnik
3. mesto: Dvorska vas – Mala Slevica

Kategorija pripravnikov

1. mesto: Rašica
- Tudi v prihodnjih mesecih se bo pri gasilcih veliko dogajalo, saj nas že v maju čaka gasilska orientacija, ki bo potekala na Rašici.

3. velikolaško-dobrepoljski pohod po Brodnikovi poti

**Pohod bo v soboto, 22. aprila 2023,
s pričetkom ob 8.30 uri izpred
cerkve Marijinega rojstva v
Velikih Laščah.**

Ob 8.00 uri se lahko pohodniki udeležijo organizirane maše v cerkvi Marijinega rojstva v Velikih Laščah. Zaključek pohoda je predviden okrog 13.30 ure.

Trasa: Velike Lašče - Male Lašče - Trubarjeva domačija - Rašica - Zmajevo gnezdo - Rajturn - zgornji konec Ponikev - ponor Rašice - spodnji konec Ponikev - po rimski cesti Jerneja Pečnika - Velike Lašče.

Štartnina: Prispevek pohodnika je 8 EUR. Vsak pohodnik prejme popotniško culo z malico. Parkirišča so zagotovljena pred pokopališčem v Velikih Laščah.

Več informacij in prijave na pohod:

Udeleženci pohoda se morajo obvezno prijaviti do četrтка, 20. aprila 2023 na tel. št. 041 962 823, 040 505 960 ali na e-mail td.dobrepolje@gmail.com ali velikolaska@trubarjevi-kraji.si.

TD Dobrepolje v sodelovanju z občino Dobrepolje, občino Velike Lašče, Javnim zavodom Trubarjevi kraji, PD Velike Lašče in turističnim vodnikom Božom Zalarjem.

Društvo podeželskih žena Velike Lašče se pomlaja

DPŽ Velike Lašče

Članice DPŽ Velike Lašče so občni zbor izvedle 11. februarja v gostišču pri Škrabčevih v Robu. Pregledale so delo v minulem letu ter sprejele program dela za tekoče leto. Z velikim veseljem so medse sprejeli dve novi mladi članici Leo Zakrajšek in Ajdo Koren.

Kot vsak mesec so bile tudi v februarju in marcu članice DPŽ Velike Lašče aktivne ter so sodelovale in se predstavljale na različnih ocenjevanjih in tekmovanjih. Na različnih delavnica so svoje znanje prenašale tudi drugim, predvsem mlajšim.

V januarju je v Mirni Peči pri Novem mestu bilo 7. državno ocenjevanje in razstava štrukljev iz vlečenega in kvašenega testa. Magdalena Peterlin in Jožefa Škrabec sta za štruklje prejeli zlato priznanje, Zdenka Škrabec pa bronasto.

V preteklem mesecu so se članice na Valentinov dan podale na izlet v Radovljico. Ogledale so si staro mestno jedro in okolico ter se udeležile delavnice z naslovom okrasitev lectovih src.

15. februarja se je sedem članic društva v prostorih gostišča pri Škrabčevih v Robu udeležilo obnovitvenega tečaja oblikovanja in peke pletenic, ki ga je vodil Jože Senegačnik. Na »ta debeli četrtek«, 16. februarja, so tri članice društva sodelovale na delavnici v Osnovni šoli Primoža Trubarja v Velikih Laščah, kjer so pod njihovim mentorstvom učenci cvrli pustno pecivo.

18. in 19. februarja so se Magdalena Peterlin, Zdenka Škrabec in Jožefa Škrabec udeležile državnega tekmovanja in ocenjevanja pletenic v Prečni pri Novem mestu. Magdalena in Jožefa sta za pletenici prejeli srebrno priznanje, Zdenka pa je z vsemi možnimi točkami prejela zlato priznanje.

Na državnem tekmovanju v cvrtju krofov v Moravčah so sodelovali Zdenka, Klemen in Jožefa Škrabec. Od 16 različnih vzorcev krofov in flancatov je Klemen Škrabec za krofe iz pirine moke prejel vse možne točke in s tem pridobil zlato priznanje. Zlato priznanje sta za krof in flancate prejeli tudi Zdenka in Jožefa Škrabec.

Na začetku marca, natančneje 3. marca, so članice sodelovale na 7. državnem tekmovanju v peki šunke v testu v Grosupljem in prav tako dosegle najvišja, to je zlata priznanja. Sodelovali so Magdalena Peterlin, Jožefa, Zdenka in Klemen Škrabec. Zdenka je tokrat pripravila šunko v testu v obliki in barvi »krško poljskega prašiča«. K testu je bilo dodano oglje, zato je bilo testo tudi zelo temno.

Društvo podeželske mladine Velike Lašče vabi na

Regijski kviz »Mladi in kmetijstvo«,

ki bo v soboto, 1. aprila 2023, ob 19. uri v Levstikovem domu.

Na javnem delu kviza boste lahko spremljali tekmovanje mladih ekip iz naše regije, ki se bodo pomerile na štirih področjih:

- 1 pašništvo na težje dostopnih terenih
- 2 mladi kmetje
- 3 krompir
- 4 30 let Zveze slovenske podeželske mladine

Zimovanje VV

Živahna čebelca

Volčiči smo se letos odpravili v Ledeno dobo, kjer smo spoznali volčiče iz Velenja 1. Skupaj smo spoznali, da je za sodelovanje potrebno veliko potrpežljivosti in sprejemanja drugačnosti. Spremljali smo dve popolnoma različni družini, ki sta se skupaj odpravili iskat nov dom zaradi globalnega segrevanja.

V času zimovanja smo se tudi oblekli v maškarce in se odpravili od hiše do hiše ter preganjali zimo :).

Skavti zbiramo star papir

STEG Škocjan-Turjak 1

Zavržen papir ima lahko večjo vrednost kot le to, da polni naše koše. Namesto, da konča na smetišču, ga lahko predelamo v nove uporabne izdelke. Ker skavti večino časa preživimo v naravi, se zavedamo, kako pomembna je skrb zanjo. Zato z namenom ozaveščanja širše javnosti, kakšno je pravilno ravnanje z odpadki in kako pomemben del našega življenja je recikliranje, skavti tako kot vsako leto, tudi letos organiziramo ZBIRALNO AKCIJO PAPIRJA. Kam pa bodo šle vaše reklame tega tedna? Skavti vas izzivamo, da tokrat star papir ne roma v koš! Raje ga zbirajte na kup in ga v soboto 25. marca prinesite v naš zabojnik na Rašico. Skavti vam bomo hvaležni za vsak košček papirja.

sobota, 25. marec 2023,
od 9. do 17. ure
Rašica

Več informacij:
skocjan.turjak1@skavti.si

Ginekologinja iz Avstralije obiskala Zdravstveni dom dr. Janeza Oražma Ribnica

Brigita Caserman, dipl. m. s. | foto: Ines Osvald

V mesecu januarju je ribniški Zdravstveni dom dr. Janeza Oražma Ribnica obiskala zdravnica ginekologinja dr. Kimberley Sleeman, ki živi in dela v Avstraliji. Ker se že veliko let poznamo, je izrazila željo, da ob obisku Slovenije obiše zdravstveni dom v mojem kraju.

Čprav živi v velikem podeželskem mestu Milduri (približno 34.000 prebivalcev), ki je od Melbourn oddaljen 500 km in njihove razdalje nikakor niso primerljive našim, se vseeno poskusimo primerjati. Ribnica je od Ljubljane oddaljena dobrih 50 km in tam imamo vse, kar potrebujemo za vrhunsko zdravstveno obravnavo. Podobno razmišljajo tudi v Avstraliji. Če v njenem mestu ne zadostijo zdravstveni oskrbi, mora bolnik v 500 km oddaljeni Melbourne.

Dr. Kimberley Sleeman je bila ob predstavitvi zdravstvenega doma in različnih vrst storitev za paciente navdušena nad to ponudbo. Meni, da imamo odličen dostop do osebnega zdravnika in specialistov, ki jih lahko nudimo na eni lokaciji. V primerjavi z Avstralijo se pri njih zdravstvene storitve izvajajo na različnih lokacijah. Prav tako je več različnih tako javnih kot zasebnih izvajalcev.

Izzivi, s katerimi se soočamo v Sloveniji, so podobni tistim v Avstraliji. Predvsem v zvezi z okrevanjem po epidemiji covid-19, ponovnem odpiranju in zagotavljanju storitev, ki se v času epidemije niso izvajale, in tudi izzivi s pomanjkanjem zaposlenih v zdravstvu, tako zdravnikov kot medicinskih sester in drugega zdravstvenega osebja. Težave, s katerimi se srečujejo v Avstraliji, so zelo podobne kljub razlikam v zdravstvenih sistemih. Skupna značilnost je pomanjkanje tako družinskih zdravnikov (general practitioner) kot medicinskih sester. Po izkušnjah dr. Sleeman je ta izziv globalen, saj se povsod po svetu soočajo s pomanjkanjem osebja.

Ob obisku ginekološke ambulante, ki jo vodi ginekologinja Marjeta Košir, dr. med. spec. gin. in porod., je bila nad ordinacijo zelo navdušena. Prostor, opre-

ma in medicinski pripomočki so enake kvalitete kot v njeni avstralski ordinaciji.

V Milduri v njeno zasebno ordinacijo ali lokalno bolnišnico pacienti prihajajo k njej na specialistično ginekološko obravnavo ali med nosečnostjo tudi do 500 km daleč iz obrobni kmetij. Teh je še posebej vesela, saj ženske v mesto prihajajo poredko in vedno združijo vse obiske v en dan. Takrat si zagotovo privoščijo skodelico kave, sprehod po mestu in dodaten nakup. V Sloveniji si je te razdalje nemogoče predstavljati. Toda delo, ki ga vsi v zdravstvu opravljamo, skrb za bolnike, je po mnenju dr. Sleeman zelo podobno povsod po svetu. Druga razlika pri njenem delu v Avstraliji je, da poleg zasebne ordinacije skrbi za pacientke tudi pri porodih,

tako spontanih kot s carskim rezom. Opravlja tudi ginekološke operacije in postopke oploditve z biomedicinsko pomočjo (umetne oploditve).

»V posebno veselje mi je bilo pridobiti vpogled v drug sistem in presenetilo me je pozitivno in prijetno vzdušje v zdravstvenem domu. Zdi se, da si vsi želijo in prizadevajo pomagati skupnosti in narediti napredek za izboljšanje in nadaljnji razvoj v prihodnosti,« je še dodala dr. Kimberley Sleeman.

Ob tej priložnosti lahko povabimo tudi vse ženske, ki še nimajo izbrane ginekologa v ZD Ribnica, da se še vedno lahko opredelijo pri Marjeti Košir, dr. med. spec. gin. in porod., na: ginekoloska.ambulanta@zdribnica.si ali po telefonu 01/837-22-35.

V NAJEM ODDAMO POSLOVNE PROSTORE

VELIKE LAŠČE - center 412 m²

- > prostor za storitve v pritličju in kleti s svojim vhodom (380 m²)
- > pisarna 35 m² v prvem nadstropju
- > centralno ogrevanje z radiatorji
- > adaptirano l. 2015
- > možnost parkiranja za stranke in zaposlene

VELIKE LAŠČE 391 m²

- > skladišče / delavnica s pisarniškimi prostori (85 m²),
- > pol etaža
- > centralno ogrevanje z radiatorji
- > grajeno l. 1966
- > adaptirano l. 2013
- > parkirni prostor za cca. 10 avtomobilov
- > nakladalna rampa
- > dostop s kamionom

ROB 471 m²

- > poslovni prostor skladišče / delavnica
- > v dveh etažah
- > grajeno l. 1985
- > 3 prostori 336 m²/ 84 m²/ 51 m²
- > centralno ogrevanje z radiatorji
- > lastna parkirišča
- > dostop s kamionom

Za več informacij pokličite na tel. 01 78 88 840 ali pišite na info@kzlasce.si

KMETIJSKA ZADRUGA VELIKE LAŠČE – tukaj za vas!

Imamo 110 letno tradicijo, ki skrbi za pospeševanje in razvoj kmetijstva v naši regiji. Zadruga, s sedežem v Velikih Laščah, ki pokriva področja občin Velike Lašče in Nova Vas, delno pa tudi občine Ribnica, Loški Potok in Stari trg.

Osnovna naloga naše zadruge je skrb za kmeta, pridelava in predelava zdrave, neoporečne hrane v lokalnem okolju, ter s tem prispevanje h kvalitetnemu načinu življenja prebivalcev, na podeželju in mestu. Trenutno zaposluje 60 ljudi, v 12 poslovalnicah po okoliških občinah.

V štirih, od naših sedmih Mercatorjevih franšiz, najdete mesnice, založene z mesom lokalnega izvora. Poleg tega nudimo oskrbo z repromaterialom, kot so mineralna gnojila, krmila, žita za krmo, rezervni deli za kmetijsko mehanizacijo ter ostalo blago široke potrošnje, za delo na kmetiji in vrtu. V eni izmed poslovalnic je tudi tekstil Galanterija, kjer najdete vse od tekstila, papirniškega materiala, daril in še več. Trudimo se, da Vam nudimo čim več, na enem mestu.

Ker smo pripravljeni na spremembe, se veselimo vaših konstruktivnih kritik, pobud in pohval.

Pišite nam na mail: info@kzlasce.si
ali na naslov: **KZ Velike Lašče, Na postajo 8, 1315 Velike Lašče.**

Obiščite naše poslovalnice in se prepričajte o ponudbi ter okusite lokalno.

lokalno.
domače.
naše.

Lokacije naših poslovalnic:
**VELIKE LAŠČE, LOŠKI POTOK, STARI TRG,
NOVA VAS, TURJAK, ROB, BABNO POLJE**

www.kzlasce.si

Pogled bivšega svetnika: Rebalans proračuna in delovanje občine nista razvojno naravnana

Bivši svetnik Srečo Knafelc, Krvava Peč

Kot bivši svetnik se še vedno čutim odgovornega za stanje v naši občini in zato boste, spoštovani občani, v Trobli prebrali moje dobronamerne prispevke, s katerimi bom skušal samo opozarjati občinski svet in župana na najbolj očitne primere opuščanja načel dobrega gospodarja.

Že priprave na rebalans proračuna so pokazale, da večina svetnikov ni imela pred očmi kvalitetne in razvojno usmerjene zapuščine bivšega župana, njegovo sprejetje pa je to domnevo potrdilo. Zelo je prisoten občutek, da v tem trenutku ni več na občini nikogar, ki bi imel celostni pregled nad opravljenimi, še bolj pa nad prihodnjimi nalogami. Skratka, ni vizije, ki je bila v prejšnjem mandatu jasna. Da bi to mojo trditev podkrepil, bom navedel samo nekaj podatkov, ki vam bodo, dragi občani, nekoliko razširili vedenje o stanju.

Pa bom začel kar po vrsti:

Problem kanalizacije, ki se vleče že več kot dvajset let, je bil v minulem mandatu konkretno naslovljen; izdelana in plačana (cca 90.000 evrov) je bila projektna dokumentacija in tudi kvalitetno predstavljena na občinskem svetu in soglasno podprta. A dejstvo je, da od trenutka potrditve projekta ni bilo pridobljeno še nobeno soglasje za zemljišča, po katerih bo tekla trasa kanalizacije, pa čeprav so ta soglasja predpogoj za dokončanje načrta in pridobitev gradbenega dovoljenja. Vsako odlaganje tega projekta je neodgovorno in samo ohranja stanje, ki je več kot zaskrbljujoče. Že v predprejšnjem mandatu smo v Krpanovih novicah pregledno in jasno opozorili, kako neurejen je sistem kanalizacije v Velikih Laščah in kako se neprečiščene odplake nekontrolirano izlivajo v zemljo pri zaključku kanalizacijskega cevovoda pri bivši mlekarni. Bojim se, da se bo zadevo spravilo v predal za kake bolj ugodne čase ali pa da se bo celo začelo z

Nekdanji svetnik Srečko Knafelc je podal nekaj komentarjev, ki zahtevajo dodatno pojasnilo.

Občinska uprava

Projektiranje kanalizacije seveda ostaja ena od nespornih prioritet Občine, vendar je ob tem, da nas v prihodnjih dveh letih čakata dve neodložljivi investiciji s področja šolstva, malce težko kratkoročno razmišljati o odvajanju voda. V kotlovnico ter novo šolsko kuhinjo bo glede na projektantske ocene potrebno nameniti približno 4 milijone evrov in če država ne bo objavila razpisov za sofinanciranje, bo pač kanalizacija počakala še kakšno leto, saj imajo otroci zaradi nevzdržnih razmer pač prednost. S tem se boste občani bržkone strinjali. Ne nazadnje pa se problematika odvajanja odpadnih voda vleče že več kot 20 let in malce nekorektno je pričakovati, da bo sedaj zgrajena v treh mesecih novega mandata.

Kanalizacijski sistem je sicer v fazi pridobivanja mnenj s strani številnih deležnikov, vzporedno pa poteka sprememba prostorskega akta, da bo čistilno napravo mogoče umestiti v prostor. Soglasja za gradnjo bo potrebno pridobiti v obliki služnostnih pogodb in vpisom služnosti v zemljiško knjigo, k čemur pa se običajno pristopi po pridobljenih mnenjih, saj lahko le-ta še znatno vplivajo na traso kanalov in črpališč.

Rekonstrukcija in izgradnja kotlovnice OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče je eden zahtevnejših projektov. Prenovljen bo obstoječ sistem ogrevanja v stavbah osnovne šole, vrtca in glasbene šole ter vse povezano na skupno kotlovnico. Občina je na Portalu javnih naročil 6. 2. 2023 objavila javno naročilo. Postopek je bil ustavljen, saj smo pri ogledu na terenu ugotovili, da bi bilo bolj smotno hkrati tudi sanirati sistem priprave tople sanitarne vode.

Ob določanju prioritet investicijam na področju šolstva se je izkazalo, da bo prenova sistema priprave tople sanitarne vode prepozna, če se jo izvede v sklopu prenove kuhinje, saj zaradi izredno slabih razmer potrebuje takojšnjo realizacijo.

Projektant je nemudoma pristopil k reševanju nastale situaci-

je in prenovi sistema priprave sanitarne vode smiselno priključil projektu kotlovnice. Zato bo novo naročilo za izvedbo kotlovnice vsebovalo tudi dodatni sklop prenove sanitarne vode.

Sočasno poteka tudi dokončanje projekta za izvedbo PZI za prenovu in širitev kuhinje OŠ Primoža Trubarja. Glede na predvideno dinamiko sofinanciranja s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport je projekt kuhinje vključen v NRP v letih 2024 in 2025. Upamo, da bo tudi za ta projekt mogoče pridobiti nepovratna sredstva MIZŠ.

Projekt prenove kuhinje nikoli ni bil predviden kot fazni. Izvedba bo celovita, vendar v ustreznih korakih – fazah, ki si smiselno sledijo od začetka do zaključka vseh del. Najprej se bodo pričela dela za izvedbo prizidka, zatem pa se – v času šolskih počitnic dela selijo v notranjost objekta. V tem času bo potrebno vzpostaviti nadomestno delovanje kuhinje, da bo zagotovljena oskrba za vrtec in nujne odjemalce obrokov. Sledila bodo dela v notranjosti novega dela, dokončanje in opremljanje. Na koncu bo sledila ureditev dostopov in zunanjih površin. Projekt dozidave in prenove kuhinje je obsežen in bo trajal predvidoma 10–12 mesecev, pri čemer je bistveno, da si dela ustrezno sledijo.

V poslovni coni projektanti, ki jih je izbral prejšnji župan in z njimi podpisal pogodbe, izdelujejo projekte za izdajo uporabnega dovoljenja za prvi del cone in za gradnjo komunalne infrastrukture v drugem delu cone. Takoj po pridobitvi gradbenega dovoljenja bo občina začela z gradnjo komunalne infrastrukture v drugem delu cone.

Prejšnji župan je tudi podpisal sklep o izbiri izvajalca in v drugi polovici oktobra 2022 gradbeno pogodbo za izvedbo prvega dela ureditve novega zbirnega centra, da bo možna selitev zbirnega centra na občinsko parcelo. Dela bodo predvidoma končana najkasneje do 14. aprila 2023.

novim projektom, ki se bo zavlekel v nedoločljivo prihodnost in bo pomenil samo podvajanje stroškov.

Problem industrijske cone Ločica je ravno tako v neizvajanju potrebnih opravil ter v izgubah časa. Popolnoma je jasno, da bi morali že imeti dokončan projekt osnovne komunalne infrastrukture na drugem delu cone in čimprej priti do sredstev s prodajo parcel. Prodaja parcel je nujni pogoj za nadaljnjo dokončno komunalno ureditev. In finančna sredstva občina seveda potrebuje! Tudi ureditev začasnega odlagališča kosovnih odpadkov bi morala biti prioriteta naloga, saj obstaja možnost odpovedi gostovanja začasnega zbirnega centra na parceli zasebnega investitorja.

Potem imamo tu še kotlovnico, kjer bi že morali imeti poiskanega in izbranega izvajalca, saj je zimski čas, ko potencialni izvajalci ponujajo najnižje cene za storitve, najbolj ugoden za iskanje ponudb. Skrbi tudi odlaganje tako nujne sanacije šolske kuhinje s prizidkom in napoved, da se bo zadeva reševala po fazah, kar zagotovo ne bo enako kot izvedba naenkrat in v celoti.

Zaenkrat toliko, naslednjič pa morda o turizmu in o povečanih stroških uprave.

Vsem svetnikom in županu želim modrih odločitev.

Kako deluje politika? Volilni sistem na državnozbornskih volitvah

Marko Gruden

Kmalu bo minilo leto od zadnjih državnozbornskih volitev. Iz čisto prve roke lahko povem, da večino volivcev ne zanima, kako točno sistem deluje, ampak pred volitvami predvsem, kako naj volijo za nekoga, in po volitvah, koliko glasov je zmanjkalo za izvolitev.

Sistem, po katerem volimo, ni niti hudo zapleten, niti dovolj enostaven. Slovenija je razdeljena najprej na 8 enot in nato na 88 okrajev – torej 8 enot po 11 okrajev. Občina Velike Lašče skupaj z občino Ig, delom občine Škofljica, delom občine Brezovica in res čisto majhnim delom Ljubljane spada v 3. okraj (Ljubljana Vič-Rudnik 1) v 3. volilni enoti (Ljubljana Center). Stranke imajo pred volitvami nalogo zapolniti 88 mest z 88 kandidati. Obstaja možnost, da en kandidat nastopi tudi v dveh okrajih, vendar znotraj iste enote. Tako stranka potrebuje vsaj 48 kandidatov.

Pračunavanje se začne, ko začnejo prihajati prvi rezultati z volišč. Ko se seštejejo vsi glasovi za posamezno stranko, se najprej preveri, katere so prestopile 4 % prag. Stranka, ki ne doseže tega praga, nima poslancev v državnem zboru. Vseh poslancev je 90, dva od njih pa izvolijo manjšine.

Med stranke, ki presežejo prag, se nato razdeli 88 mandatov po D'Hondtovem sistemu. Z istim odstotkom glasov lahko na različnih volitvah stranka dobi različno število mandatov (odvisno tudi od tega, koliko strank ni preseglo pragu). Tak primer je npr. rezultat SMC leta 2014, ko so za 34,49 % prejeli 36 mandatov, lani pa je Gibanje Svoboda za nekoliko slabši rezultat 34,45 % prejelo 41 poslancev. NSi je npr. leta 2018 za 7,16 % prejela 7 poslanskih mandatov, lani pa za 6,86 % 8 mandatov.

Kdo odloča, kateri kandidati bodo izvoljeni? Matematika, ne stranke. Najprej se število mandatov, ki jih je prejela stranka, razdeli med enote. Če je stranka prejela dovolj glasov

Iskrene čestitke ob materinskem dnevu!

Občinski odbor NSi Velike Lašče

Naročnik objave je NSi.

za 8 poslancev in uravnoteženo podporo po celotni Sloveniji, potem bo najbrž dobila po enega poslanca v vsaki enoti. Lahko pa z večjo podporo v eni enoti in manjšo v drugi prejme v prvi enoti dva poslance in v drugi nobenega. Tako ima npr. NSi 8 poslancev, dva v enoti Kranj, nobenega v enoti Maribor in po enega v vseh drugih enotah.

Kdo pa odloča, kateri izmed kandidatov posamezne stranke v posamezni enoti bo dobil mandat? Odstotki. Mandat bodo dobili kandidati, ki so dobili najvišje odstotke v enoti. Kje nastane problem? Okrajji niso enako veliki. Odstotek glasov je odvisen tako od velikosti kraja kot od udeležbe. Najmanj ljudi je lani volilo v okraju Ilirska Bistrica (7.871), največ v Kamniku (21.290). Naš okraj je torej 3. najzahtevnejši v Sloveniji (lani je tu volilo 19.890 ljudi). Za enak odstotek je treba v Kamniku nabrati skoraj trikrat toliko glasov, kot v Ilirski Bistrici. Obstaja možnost, da je v enoti prej izvoljen nekdo z manj glasovi.

Kako torej izvoliti kandidata v Velikih Laščah? Njegova stranka mora v 3. volilni enoti dobiti vsaj enega poslanca (lahko več), on pa mora imeti najvišji odstotek glasov znotraj kandidatov njegove stranke v tej enoti. Trenutno je v državnem zboru 10 poslancev, ki imajo manj glasov, kot sem jih dobil sam lani, v naši enoti pa sta v isti stranki dva kandidata z višjim odstotkom.

Kaj pa sprememba volilne zakonodaje? Trenutno najbližja se zdi ukinitve volilnih okrajev. To v grobem pomeni, da bi v vsaki enoti imeli 11 kandidatov za celo enoto in bi kandidat iz Velikih Lašč zbral glasove od Loške doline do Medvod (namesto od Velikih Lašč do Brezovice). V tem primeru ne bi bila dovolj prepoznavnost v svojem kraju, niti v okoliških občinah, ampak bi kandidat za nabiranje glasov potreboval prepoznavnost v celotni regiji.

Pismo hudiču

Ljubomir Andrejak

Hudič frdamani, ti nesreča naša!

Nimam veliko časa. Pred odhodom ti bom napisal nekaj besed, da bom odšel miren in z zavestjo, da tisti, ki ostajajo in prihajajo za menoj, ne bodo živeli v takih zablodah, kot sem živel jaz. Konec je tvojih prevar, konec tvojega obvladovanja človeških duš. S teboj je konec. Najbrž misliš, da si že blizu cilja. Morda se že pripravljáš, da sedeš na prestol, ki so ti ga pripravljali tvoji slugi. Prestol svetovne vlade. Razočaran boš, ti satan prekleti. To se ne bo zgodilo. Z najbolj pohlepniimi na Zemlji si že pred velikogeneracijami sklenil pogodbo: Za brezpogojno služenje in izpolnjevanje nalog do tvojega ustoličenja na Zemlji si jim obljubil brezmejno bogastvo; njim in njihovim potomcem, ki morajo nadaljevali izvrševanje tvojih ukazov.

Vedel si, da je potrebno za izpeljavo tvojega načrta vzeti človeku svobodno voljo, ki je dana od Boga. Izdelal si program za pogubo človeške narave, za poneumljanje in otopelost ljudi, za menjanje človekove zavesti. Zasejal si kaos; neopazno si usmerjal ljudi v napačne stvari, prisiljeval, da se klanjajo lažnim vrednotam, tako da bi to peljalo v izgubo človekove samozavesti. Na televizijskih programih in v filmih naj bi se prikazovalo in povelečevalo najnižja človeška čustva. Na vse načine si podpiral in povelečeval tako imenovane umetnike 'zvezde', ki promovirajo in vsiljujejo ljudem kult seksa, nasilja in sadizma. Razvrat naj bi bil vrhunec svobode.

Tiste posameznike, ki vidijo, kaj se dogaja in na to opozarjajo, se zasmehuje in sramoti. Večina teh grešnih kozlov, prodanih

duš, ki izvajajota tvoj program, se ne zaveda svojega početja; kakšen je namen in kdo je v ozadju. Spravil si se nad človeka tako, da si se vrnil v njegovo družino in nad vse narode. Še posebej zavzeto si se spravil nad moj mali narod, ki se je stoletja trdo prebijal skozi ovire, ki so jih postavljali veliki in si ga hoteli podjarmiti. Moj narod je vodilo geslo, ki ga je zapisal Trubar: 'Stati inu obstati'. Skozi vojno in revolucijo, ki si jo ti orkestriral, si nas zmanipuliral, da je dvignil roko brat na brata. Narodu si uničeval vero, ki ga je ohranjala in mu dajala moči. Rušil si naša svetišča, požigal cerkve in preganjal vernike. Prerezati si nam hotel korenine, po katerih smo se napajali. Nikoli ti ne bo nas uspelo uničiti. Vse več je takih, ki smo te spregledali.

Janez 8:32: *In spoznali boste resnico in resnica vas bo osvobodila.* Konec je tvojim manipulacijam s človeštvom po načelu divide et impera. Po tem principu se ravnajo tudi tvoje slugi na vseh nivojih hierarhije, hierarhične piramide, ki si jo zgradil. Ne netiš razprtij le med narodi; spravil si se tudi na družino. Ženo si ščuval proti možu, brata proti bratu, otroke proti svojim staršem. Svoj načrt uresničuješ preko tajnih združb, okultnih skupnosti, v katere pripelješ ljudi s prevarami; daješ jim občutek, da so izbranci, da so boljši od večine in da jim pripada več kot navadnim ljudem. Ko človek vstopi v tako skupnost, se ne zaveda, da je prodal dušo in komu jo je prodal. V te svoje sekte izvabljaš najbolj nadarjene ljudi. Človeku zaslužnjiš dušo tako, da se ga se pelje skozi iniciacijski obred, v katerem mora obljubiti

zvestobo nadrejenim in okultni skupnosti, ki ji je pristopil. Človek se tako odreče svoji svobodni volji. Večina se ob pristopu tega ne zaveda, potem pa je prepozno. Dolžnosti takega človeka do skupnosti so pred dolžnostmi do svoje družine.

Efežanom 5:11: *Ne sodelujte pri jalovih delih teme, marveč jih obsojajte.* Spravil si se v genom človeštva: Družina, ki jo ustvarita moški in ženska, je jedro človeške družbe. Življenjska moč in ustvarjalnost človeka se zgradi v otroštvu. Odvisna je od ljubezni in spoštovanja med njegovim očetom in materjo od početja in se zaključi že ob koncu zgodnjega otroštva. Otroštvo je usodno za vse človekovo življenje in njegovo potomstvo. Z vpletanjem v družinske odnose in ščuvanjem enih proti drugim nas hočeš oslabiti in uničiti. Razne institucije in nevladne organizacije, ki se ne zavedajo svoje skrite vloge in jih financirajo tvoji služabniki, silijo ženske, da se borijo za enakopravnost in proti nasilju ki ga morda tudi ni. Te organizacije pripravljajo konvencije o urejanju odnosov in posegajo v najbolj intimno življenje človeka. Propagira se teorija o nasilju, o nasilju nad ženskami in tudi o vseh drugih nasiljih – vse z izgovorom, da so nam v dobrobit, vendar omejujejo našo svobodo. Samo svoboden človek je lahko odgovoren človek. Tako kot ima atom v sestavi protone in nevtrone, sta potrebna za družino moški in ženska, ki imata vsak svojo vlogo in med njima bi bil nesmiseln spor ali tekmovanje. Človeka pehaš v tekmovanje, kar ni njegova narava. Sanjati o uspehu in zmagah je hudičev navdih. Pohabljaš nam otroke s

pretiranimi napornimi trenin-
gi in množice, ki prihajajo na
stadione in v dvorane navijati
za svoje gladiatorje, se spremi-
njajo v neodgovorno, brezvestno
krdelo, ki izgublja človečnost.
Izgublja se ljubezen do bližnje-
ga. Človekovo svobodo skušaš
omejevati na vsakem koraku.
Organiziraš teroristične napade
in potem se sprejemajo zakoni
proti terorizmu tako, da se po-
sega v človekovo svobodo. Jasno
se kaže tvoj namen, da se ne kon-
trolira le človekovega gibanja in
dejanja; kontrolirati se hoče še
njegove misli. Za vsako ceno se
želi ljudem vgraditi umetne na-
prave za popoln nadzor. Menda
ima veliko ljudi take naprave že
vgrajene tudi brez njihove privo-
litve. Menda nam hočeš ukiniti
tudi denar v denarnici.

Razodetje 13,16-17: *Zver je do-*

*segla, da so si vsi, mali in veliki,
bogati in reveži, svobodni in sužnji,
moralni dati vtisniti na desnico ali
na čelo žig. Nihče ni smel ne kupo-
vati, ne prodajati, samo tisti, ki je
imel žig, se pravi ime zveri ali šte-
vilo njenega imena. S prevarami
in zvijačami si svet pripeljal v po-
ložaj, ko je vse obrnjeno na glavo.
Pred dnevi sem nekje našel zapis,
da zdravniki uničujejo zdravje,
pravniki uničujejo pravico, uni-
verze uničujejo znanje, vlade uni-
čujejo svobodo, mediji uničujejo
informacijo in religije uničujejo
duhovnost (Michael Ellner). Ni-
sem te spregledal samo jaz; spre-
gledali so te milijoni, ljudje vseh
narodov in verstev, in čeprav je še
vedno zaslepljena večina, bo kma-
lu prišla na dan resnica.*

V Svetem pismu so zapisane
Jezusove besede: Resnica vas bo
osvobodila. In takrat boš ti, sa-

tan, v hipu izgubil svojo moč in
konec bo prevar na Zemlji; nihče
več ti ne bo sledil in izgubil boš
svoje zapeljane vernike. Tema
bo pregnana. Kot bi obrnil stika-
lo in prižgal luč, nikoli več se ne
boš vrnil na Zemljo in za večno
boš prikovan v peklu ... Tisti, ki
te je spregledal

P. S.: Naj ti to pismo vzame do-
mišljavost in napuh, saj vem, da
se bojiš resnice, in edino, kar te
bo premagalo in porazilo, je res-
nica. Vsem ljudem bi rad povedal,
naj se te ne bojijo, ker je edino,
kar tebe ohranja na Zemlji, nji-
hov strah. Moramo se zavedati,
da imamo v sebi božansko moč
– svobodno voljo in ustvarjalnost
– in temu se ne smemo nikoli
odreči. Smisel in namen našega
življenja je ustvarjanje pogojev za
nadaljevanje življenja.

POEZIJA & UMETNOST

Kolesarska

Sprašuje se ženkica, kaj ropota,
tako kot da v kleti je sam vrag doma.
Prav nič ne razume, kaj tam se godi,
moža pa od jutra že videti ni.

A zlomka, naenkrat se vrata odpro,
se ženka prestraši, zavpije močno, jejhata.
Zagleda moža, ki prišel je iz kleti,
ves črn od šmira, kolo gor drži.

Zdaj brž se odpravi in gre na izlet,
saj je za kondicijo treba skrbet.
Ne ve, da na klancu ovinka sta dva,
naravnost drvi in zgreši kar oba.

Pristane v grmu, začuden strmi,
kolo pa se samo v prazno vrti.
Odletel je zvonec in najti ga ni,
v raztrganih hlačah domov odhiti.

Ga ženka pogleda in se zasmеji:
»Oj ljubi možiček moj, kakšen pa si?
kolo si pozabil na koncu vasi,
kar samo pod klancem v grmu tiči.«

Ne misli, da je vse tako kot takrat,
ko vozil s kolesom si se vasovat.
Čeprav v srcu čutiš, kot da si še mlad,
kolesa ne vozi tako kot takrat!

Nataša Vybiralik Klinc

Za občanke in občane,
malo za šalo, malo za res,
dobra volja naj bo vmes.

Skozi čas

Narava se prebuja,
spomladi vse ozeleni,
pogled na cvetje rumeno,
je vzhičeno žensko oko.
Nežnost ambienta,
ptičje petje, žvrgolenje.
Vsak čas v naravi ima svoj glas,
zima belino, mir, hlad,
pomlad odtenke zelenja,
poletje želje, hrepenenje,
jesen kraljevska krona sveta,
barve sonca in neba.
Kaj vse ponuja planet
z dnevno tematiko prežet;
začne se s cvetovi,
zaključni z jesenskimi plodovi.

JNovak

Nagradna križanka

							SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	POLOŽAJ ZOBNIKOV V MENJALNIKU	IT. MESTO OB LIGURSKEM MORJU	PAS ZEMLJE OB MORJU	SLAVKO OSTERC	KRAJŠA OBLIKA IMENA OLIVER	ČLOVEK, KI VOZI AVTO	ŠIRŠI TRAK ZA OVJANJE MEČ
							NASELJE JZ. OD VELIKIH LAŠČ							
							LOVLJE-NJE RIB							
							ADAMOVA ŽENA				KRAJŠA OBLIKA IMENA IZIDOR			
							OSNOVNA ZAČIMBA				CENA IZDELKA	NINA JERANČIČ PEVKA FALK		
							LIVADA							
							BOJNO POLJE							
TROBLA	NASELJE V SPODNJI VIPAVSKI DOLINI	VRAŽNI OBESEK	ITALIJAN. MESTO S POŠEVNIM STOLPOM	TEKMOVANJE PRI STARIH GRKIH	ZORA TAVČAR			NAČELNIK BANOVIN GEOMETR. TVORBA			TEKOČA VODA KRAJ PRI ŽUŽEMB.			
SPODNJI DEL NOGE PRI ZVEREH					VOJAK, KI VODI MULO ROBERT REDFORD							ZELO TRDNA ŽELEZOVA ZLITINA	FRANC. FILMSKI IGRALEC DELON	
IZSELJEVANJE V TUJINO								KAPITULACIJA ZGORNJA OKONČINA						
RUSKI SKLADATELJ (MODEST)								RONALD (KRAJŠE) POLT				ESTER LEDECKA MATERIAL V ZVARU		
NAČRT					ONDINA OTTA			UŽITNA GOBA ADMINISTRATOR						
ALBERT EINSTEIN			KNJIGA ZEMLJEVIDOV	MAJHEN VRAT	MAJHEN VNUK OTOK PRI VISU					NASELJE NA DUGEM OTOKU				
ZGRADBA								TVORBA NA PIVU ELDA VILER				PRESTOL (POGOV.)		
TROBLA	REVŠČINA, SIROMAŠTVO	GROZLJIVKA OBREKLJIVEC						TOK LEDU V VISOKIH GORAH	RUMENO RJAVA BARVA					
DEL SPREJEMNIKA ZA UGLAŠEVANJE														
MAJHEN BRAT												DALJŠA DOBA		
ODBLISK, ODSVIT								DALJŠI MOŠKI SUKNJIČ	13. ALI 15. DAN V RIM. KOLEDAR. MALIK					
AVTOMOBILSKA OZNAKA ŠIBENIKA			BELA KOVINA (Sn) GR. BOG. NESREČE											
POVRŠINA, PO KATERI HODIMO				OLIVER TWIST	PRISTANIŠKO MESTO V JEMNU							4. IN 1. ČRKA ABECEDE		
UGOVOR, KI ZADRŽI SPREJEM SKLEPA					MAJHEN KOL									
KIS (STAR.)					DREVO, KI RODI OLIVE									

Nagrajenec iz Troble št. 1 je Robert Sejdiji. Nagrado bo prejel po pošti. ČESTITAMO!

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali ga oddajte v tajništvo občine oziroma pošljite na naslov trobla@velike-lasce.si. Rešitve sprejemamo do datuma uredniškega sestanka, 10. maja 2023. Izžrebanec bo prejel nagradni bon in bo objavljen v Trobli št. 3. Nagrado bo izžrebanec prejel po pošti.

In memoriam DANICI VRHOVI

Srečo Knafelc

Kako nas zaznamujejo pravi ljudje, sem imel v življenju priložnost videti kar nekajkrat, tako osebno kot tudi preko njihovih zgodb. Danice na mojo žalost nisem osebno poznal, toda njeno tako posebno zgodbo mi je zaupala njena nečakinja, saj je bila njena družina še kako povezana z osebo Danice Vrhove. Ena od lastnosti močnih in odločnih ljudi je tudi ta, da nikoli ne obupajo. Danica je imela na začetku življenja pred seboj oviro, ki bi marsikomu vzela pogum in voljo, a se je borka, kot je, samo še bolj osredotočila na življenje in dosegla več, kot doseže marsikdo, ki nima nobenega zdravstvenega problema. Že zato si zasluži našo pozornost in spoštovanje.

A pojdimo na začetek Daničine poti, ki se je začela 17. januarja 1932 tam v vasi njenih staršev, Črnem Potoku, bolj točno v delu, ki se imenuje Čeliguje. Časi njene mladosti so bili časi svetovne vojne, ki je te kraje še posebej zaznamovala. Še prej jo je zaznamovala in do konca preizkusila bolezen, ki je bila v tistih časih pogosta med otroki. Otroška paraliza. Danica jo je preživela, njen sosed vrstnik pa ne.

Dobrih devet let ji je bilo, ko se je začela druga svetovna vojna in njena družina je izkusila vse najslabše, kar pač prinese vojna. Zaradi posebne lege je bila vaša vas zatočišče za partizane, ki so delovali v zaledju gozdov vse do Kočevske Reke.

Ker pa vsi niso bili na partizanski strani, so bile pogoste izdaje in posledično hajke Italijanov in kasneje Nemcev. Okupatorju je bil sumljiv vsak mlad človek, zato so njeni, dve sestri in brat, morali skozi krute preizkušnje. Francka je bila odpeljana v Ravensbruck, France na Rab, Jožica pa v ljubljanske zapore. Danico je rešila njena mladost, vseeno pa je na svoji koži izkusila vojne strahote. Nekoč, ko sta se z mamo vračali z njive, so se Italijani že pogovarjali, ali naj njo, Danico, otroka, ustrelijo, vendar jo je s svojo mirnostjo takrat rešila mama. Drugi tak dogodek, ki se je Danici nadvse vtisnil v spomin, pa je bil, ko so Italijani prignali vse vaščane na vrh hribčka zraven vasi in so vsi pričakovali najhujše. Takrat jih je rešil Daničin oče, ko je z nagovorom v italijanščini dosegel, da so se Italijani počutili manj ogrožene in so nato vsem dovolili vrnitev v vas. Tudi v šoli med vojno – na Karlovinci – je morala govoriti izključno italijansko.

Po kapitulaciji Italije sta se brat France in sestra Jožica priključila partizanskemu gibanju in se med drugim udeležila tudi znane bitke v Jelenovem žlebu. Družinska zgodba se je v primeru Daničine družine končala srečno – vsi so preživeli vojno!

Po vojni je odšla v Ljubljano na učiteljsiše; istočasno je zdravila posledice otroške paralize v Soči. Čas po vojni je bil čas planskega gospodarstva in tudi Danica je po končanem učiteljsišču morala »po

dekretu« v službo v Mirno Peč. Tam je službovala kot v. d. ravnateljice nekaj let; potem je prišla v Velike Lašče kot razredna učiteljica. Ob delu je šla študirat biologijo in kemijo; učila jo je tudi profesorica Kornhauserjeva, kasnejša priznana in pomembna znanstvenica (ker sem prebral njeno avtobiografsko knjigo, sem v Kornhauserjevi videl velik del Daničine zgodbe). Do upokojitve je Danica učila v Laščah; mnogo njenih učencev je bilo njenih sorodnikov in, kot pravijo, ni delala nobenih razlik z ostalimi – vsi so morali znati in pika. A bila je pravična in tistim, ki niso bili najbolj spretni, je vedno tudi ne-sebično pomagala.

Pomagala pa je tudi, ker svojih otrok ni imela – otrokom svojega brata, ki so, trije po vrsti, pri njej našli in zatočišče in vso potrebno skrb. Nečakinja mi je povedala, s kakšno hvaležnostjo se Danice spominjajo vsi, ki jim je darovala del sebe. Tudi to govori o veličini njenega duha!

Nikoli pozabljen ne bo tudi ves Daničin trud v delovanju Društva upokojencev Velike Lašče in kasneje še v društvu Zarja spominov. Nikoli ni pozabila svojih korenin in hudih časov vojne in takratnih preizkušenj. Rada je šla v Smrečje k spomeniku tistim, ki so bili žrtvovani nekaj dni pred osvoboditvijo leta 1945; dobro je vedela, da je bil upor potreben in žrtve najvišja cena, ki jo je narod moral plačati za svobodo!

Kako nam manjkajo v teh težkih časih, ko nam spet grozijo z vojno, ljudje Daničinega kova. Mojemu vnuku bom prebral tudi njeno zgodbo iz vojne in mu dal vedeti, kako se je treba postaviti za življenje. Danica, velika hvala za tvojo izkušnjo!

*Tiho sedaj si odšel
kot lepa misel, ki mine,
in nam pustil le spomine.*

Zahvala

Od nas se je poslovil

ANTON PETRIČ

iz Velikih Lašč

(30. 12. 1933 – 24. 1. 2023)

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, oddane svete maše, cvetje in sveče. Posebna zahvala mešanemu pevskemu zboru Župnije Velike Lašče in gospodu župniku Andreju za lepo opravljen obred ter pogrebni službi Zakrajšek za organizacijo pogreba.

Žaljuoči vsi njegovi

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je.*

Zahvala

ob slovesu naše drage tete

DANICE VRH

z Male Slevice (prej iz Velikih Lašč)

(1932 – 2023)

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, Društvu upokojencev Velike Lašče, Društvu Zarja Spominov, njenim učencem in sodelavcem za izrečena sožalja in besede tolažbe ter podarjeno cvetje, sveče. Posebna hvala g. župniku Andreju Ojstrežu za res lepo opravljen obred. Zahvala tudi zdravnici Milenki Starc Vidrih, negovalkam Zavoda Pristan in pogrebni službi Zakrajšek. Res težko je slovo, a v večnosti se vsi snidemo ...

Žaljuoči vsi njeni

Zahvala

V teh mrzlih dneh je utrujen za vedno zaspal naš ljubi mož, oče, tast, dedi, pradedi, stric in prijatelj

ALOJZIJ ŽUŽEK

s Podulake oz. za mnoge tudi »VATEK«

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom za izrečena ustna in pisna sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter daritve za sveto mašo.

Najlepša hvala tudi g. župniku Andreju za opravljen cerkveni obred, pogrebni službi in pevcem za zapete pesmi ob slovesu. Zahvala gre tudi osebjem zdravstvenega doma Velike Lašče in patronažnim sestram ter negovalkam za skrb in pomoč pri negi.

Še enkrat hvala vsem, ki ste ga imeli radi ter ga pospremili na prerani zadnji poti in ga boste ohranili v lepem spominu.

Vsi njegovi

Zahvala

Ob izgubi našega moža, ata in tasta

JOŽETA PRILESNIKA

(9. 5. 1932 – 25. 12. 2022)

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom in sovaščanom za izrečeno sožalje, podarjene sveče, cvetje in mašne darove. Posebna zahvala župniku Andreju Ojstrežu za spodbudne besede in lepo opravljen pogrebni obred. Hvala pogrebni službi Zakrajšek in pevcem.

Žaljuoči vsi njegovi

Oj solzna pot, oj zadnja pot!
Ti v kraje romaš nam neznane,
Odkodar več vrnitve ni;
Slovo nam bridke seka rane,
Solze rosijo nam oči, —
Oj z Bogom, drago srce ti!
(S. Gregorčič)

Zahvala

Od nas se je poslovil
JOŽE GRUDEN
z Ulake (1949–2023)

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, besede tolažbe in vse darovano. Zahvala gospodu Marku Zakrajšku za organizacijo pogreba, pevcem za odpete pesmi, gospodu župniku Andreju za lepo opravljen obred ter vsem tistim, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujejo vsi njegovi

Zapelje zvon,
tebi v slovo.
Poln bolečin,
ostaja praznina,
molk in tišina.

Zahvala

Od nas se je poslovila
MARIJA ROTAR
(1939–2023)
iz Dvorske vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, oddane svete maše, sveče in cvetje. Zahvala pogrebni službi Zakrajšek in g. župniku Andreju za opravljen obred ob slovesu. Hvala za prebrane poslovilne besede, lepo petje in molitve. Hvala tudi vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Žalujejo vsi njeni

Ljubil si zemljo, bil njej predan,
a prišel je dan, ko v njej boš
počival in v naši zavesti,
prižigal lučke spomina ...

Zahvala

Ob izgubi dragega ata, starega ata in pradedu
**JOŽETA
PRIJATELJA**
(1931–2023), Prilesje 1,

se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste nam stali ob strani in z nami delili bolečino. Iskrena hvala za izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče, darovane svete maše in vsem, ki ste našega ata pospremili na njegovi zadnji poti. Toplo se zahvaljujemo osebni zdravnici dr. Milenki Starc Vidih in patronažni sestri Petri za zdravljenje, skrb in nego v času bolezni, gospe Miji iz Zavoda Pristan za pomoč na domu in gospodu župniku Andreju Ojstrežu za lepo opravljen obred. Hvala tudi pevcem in trobentaču ter pogrebni službi Zakrajšek.

Vsi njegovi

S svojim smehom
vsakega osrečiti si znal,
a pred usodo
sam nemočen si ostal.

Zahvala

JOŽEF GREBENC
iz Malih Lašč
(1937–2023)

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom, sosedom in prijateljem za vse darovano in izrečeno sožalje. Hvala gospodu župniku Andreju, pogrebni službi Zakrajšek in pevcem za pogrebno slovesnost. Hvala vsem, ki ste se poslovili in ga pospremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Vsi njegovi

Za lep nasmeh skrbimo že 25 let

 invisalign®

bredent
medical

- Preventivni pregledi in posveti
- Konzervativa
- Protetika
- BREUDENT SKY implantati
- Nevidni ortodontski aparat **INVISALIGN**
- Ortopansko slikanje zob

ZZ

Goran Petrovič dr. dent. med.
zasebna zobozdravstvena ordinacija | **25 let**

Adamičeva 30 | 1290 Grosuplje | T +386 1 787 34 13 | M +386 41 723 731

TUCSON

Zmagovalec velikega primerjalnega testa!

5 Garancije
brez omejitve kilometrov

8 Garancije
na baterijo

Povprečna poraba goriva: 1,383 – 7,816 l/100 km, emisije CO₂: 31,40 – 177,68 g/km.

Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo tudi k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2.5} ter dušikovih oksidov. Silke so simbolne. Akcija velja do razprodaje zalog. Več informacij vezanih na akcijsko ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalci vozil Hyundai. Pogoj garancije in podrobnosti o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si. Kupci ste v raziskavi QUDAL (QUALITY MEDAL) terenskim vozilom Hyundai podelili priznanje Najvišja raven kakovosti na slovenskem trgu. Vir: <https://www.quadal.com/SLO/ENR-653Y719>. Najbolji SUV srednjega razreda v velikem primerjalnem testu Primo. Rezultati Prima testa: <https://slo.net/avtomoto/test/primerjava-12-suv-test-je-pokazal-najbolje-foto-591935>.

 HYUNDAI

Avtohiša Zalar d.o.o.

Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče 01 7881 999 031 331 920 prodaja@avtohisazalar.si FB Instagram

microera

Microera Jože Šilc s.p.

Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16

☎ 051 358 762

✉ info@microera.si

www.microera.si

- ugodni mobilni paketi NAJ
- akcijski mobiteli na obroke
- ugodni fiksni paketi NEO

DELOVNI ČAS

PON - PET 8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00

SOBOTA 8.30 - 11.30

Telekom Slovenije

Rigler
AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO

POPRAVILO IN CENITEV VOZIL ZA VSE ZAVAROVALNICE

BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO

AVTOMOBILSKA ASISTENCA IN POMOČ NA CESTI

SERVIS IN POLNENJE AVTOKLIME

SERVIS VSEH VRST TER ZNAMK VOZIL

VULKANIZERSTVO IN PRODAJA PNEVMATIK

KLEPARSKA TER LIČARSKA POPRAVILA

PRANJE IN KEMIČNO ČIŠČENJE

MENJAVA AVTOSTEKEL

POGODBENI SERVIS TER CENITEV VOZIL ZAVAROVALNIC:

GENERALI POGODBENI SERVIS

triglav POGODBENI SERVIS

KOMPOLJE 77
1312 VIDEM-DOBREPOLJE
041-580-295, 041-990-868
WWW.RIGLER.SI INFO@RIGLER.SI

Triglav Asistenca

Spletna Trgovina

www.NalakirajNohte.si

Salon
Tečaji
Svetovanje

Stritarjeva cesta 2 Velike Lašče

051 355 062

KOLEDAR PRIREDITEV

marec/april/maj

petek, 24. marec, ob 17. uri
Dom krajanov, Turjak
**PRIREDITEV OB
MATERINSKEM DNEVU
IN SVETOVNEM DNEVU
ŽENSK**
(KUD Marij Kogoj Turjak)

nedelja, 26. marec, ob 16. uri
Levstikov dom, Velike Lašče
**PRIREDITEV OB
MATERINSKEM DNEVU**
(DPŽ Velike Lašče)

ponedeljek, 27. marec, ob 18. uri
Knjižnica Frana Levstika,
Velike Lašče
**USTVARJALNA
DELAVNICA
ZA OTROKE –
ŠKATLICE SREČE**
(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

petek, 31. marec, ob 18.30 uri
Dom krajanov, Rob
**PRIREDITEV OB
MATERINSKEM DNEVU**
(KUD Rob in Podružnična šola Rob)

petek, 31. marec, ob 19.30 uri
Levstikov dom, Velike Lašče
**6. ABONMAJSKA
PREDSTAVA:
TUTOŠOMATO**
v izvedbi Gledališča Koper in SNG
Nova Gorica
(Javni zavod Trubarjevi kraji)

sobota, 1. april, od 10. do 12. ure
Dom krajanov –
društvena soba, Turjak
**DELAVNICA
IZDELOVANJA PISANIC**
(TD Turjak)

sobota, 1. april, ob 8. uri
Občina Velike Lašče
**ČISTILNA AKCIJA OB
DNEVU ZEMLJE**
(Občina Velike Lašče)

ponedeljek, 3. april, ob 18. uri
Knjižnica Frana Levstika,
Velike Lašče
PRAVLJIČNA URA
(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

ponedeljek, 10. april, ob 9. uri
Velike Lašče – sv. Primož
VELIKONOČNI POHOD
(PD Velike Lašče)

petek, 14. april, od 8.00 do 14.00
Levstikov dom, Velike Lašče
NAJDIHOJCA 2023
(KUD Primož Trubar Velike Lašče)

sreda, 19. april, ob 19. uri
Trubarjeva domačija, Rašica
**ODPRTJE LIKOVNE
RAZSTAVE BOJESLAVA
ČERUJA**
(Javni zavod Trubarjevi kraji)

sobota, 22. april, ob 8.30 uri
Velike Lašče – Ponikve
**3. VELIKOLAŠKO-
DOBREPOLJSKI
POHOD PO
BRODNIKOVI POTI**
(TD Dobropolje in
Javni zavod Trubarjevi kraji)

nedelja, 23. april, ob 19.30
Levstikov dom, Velike Lašče
**GLEDALIŠKA
PREDSTAVA SAKEŠVILI**
(KUD Fofite)

nedelja, 30. april, ob 14. uri
Sušilnica sadja, Gradež
**PRAZNOVANJE
POMLADI**
(Društvo za ohranjanje dediščine)

sobota, 6. maj, ob 9. uri
Turjak, okolica gradu
**TEKMA ZA POKAL
TRADICIONALNIH
LOKOV**
(LK Turjak)

VELIKOLAŠKA TRŽNICA

na trgu pred Levstikovim domom
med 9. in 12. uro ob sobotah
1. april, 15. april, in 29. april 2023.

Če bi še kdo želel prodajati na
velikolaški tržnici, kar pogumno
stopite v stik z nami. Vabljeni!

Na ta dan bo od 9. do 12. ure
potekala tudi
**VELIKOLAŠKA
IZMENJEVALNICA
OBLAČIL**

v sprejemnem prostoru
Levstikovega doma.